

דבר העורכת

גיליון מאזנים המונח כאן לפניכם נכתב ונערך לפני בוא המלחמה. אותה מלחמה מחרידה שחילקה את חיינו ל"לפני" ו"אחרי" עדיין נמשכת בחוסר ודאות גדול תוך כדי כתיבת שורות אלו. כולי תקווה שזו תסתיים עד הדפסת הגיליון. אלו אינם ימים רגילים, ולכן אין זה דבר עורכת רגיל. בימים שבהם אין עתיד – רק עבר והווה, אין מזור ונחמה – רק כאב, אין חיים – ללא אבל ואובדן, החלטנו להביא אל ציבור הקוראים בישראל את זוהר קולם של כותבים עכשוויים בשפה העברית, על אף ולמרות המצב הבלתי נסבל שכולנו חווים.

הטקסטים שכוונסו בגיליון "ילדים של החיים" הוקדשו לקשר בין ילדות לספרות, ולמחווה לספרות ילדים ולחוויות ילדות. נדמה כי הילדות העברית העולה מתוך הטקסטים, במובנים רבים, ומבעיתים כמעט, חשה את העומד לבוא. לדבר עורכת זה אני מצרפת טקסט שכתבתי בעקבות המלחמה.

בתקווה לימים שקטים, ימי שלום וחסד
שלכם
שרי שביט
עורכת מאזנים

*

נערה בת חמש עשרה נכנסת לחדרה ונוכחת בעובדה שהוא אינו. הקירות עדיין במקומם. גם המיטה, הארון ושידת הלילה. אבל ספרי הלימוד שלה, המחברות, העפרונות והעטים, יחד עם היומנים האישיים שכתבה בהם בכל לילה ולילה, הוצאו ממקומם. תוכן המגירות שלה נעלם. גם החפצים על שולחן הכתיבה, ואיתם האלבומים, ברכות יום ההולדת, הרשימות הכמוסות, אוסף המפיות. פרט לבגדיה, כל דבר אישי שאי פעם נגעה בו נעלם והושמד.

הנערה שאני כותבת עליה היא אמא שלי, בשנות החמישים בארץ ישראל. אימה החורגת, ניצולת שואה שחזתה בבעלה ובשני ילדיה עולים באש המשרפות של אושוויץ, הייתה אישה פוסט טראומטית שגידלה את אימי מכורח נישואים שניים, והפכה את חייה לגיהנום. היא זרקה את תכולת החדר שלה על מנת לפגוע בה. יעברו שנים עד שאימי תסלח לה, תשמע את סיפורה המחריד, ותסעד אותה בזקנתה בחמלה גדולה.

בגיל חמש עשרה, מול חדרה המרוקן והריק, אימי הזקופה ומלאת החיים מרגישה שעולמה חרב עליה. היא אורזת לעצמה מזוודה ומחליטה לעזוב.

היא עולה על אוטובוס לדרום ומתנדבת לקטיף של תנועת הנוער "השומר הצעיר" בקיבוץ ניר עוז. ביום הראשון שלה במדבר, כשפניה סמוקות מהשמש ושערה קשור על עורפה בחוט מאולתר, עיניה נתקלות בבחור נמוך וכחול עיניים. הוא שייך לגרעין הקיבוץ ומבוגר ממנה כמעט בעשור. על אף פער הגילים ביניהם, הם מתאהבים ומתחתנים.

חופתם נערכת בקיבוץ ניר עוז בימים הראשונים להיווסדו. תחת סדין לבן המוחזק בארבעה רובים, הם עומדים יחפים על אדמת המדבר.

אימי נשענת על בית החזה של אבי מאז חתונתה ולמשך שנים. גופו היציב העומד איתן על אדמת הקיבוץ המתהווה הופך עבורה לבית, מרחב אינסופי של חיים. מכאן ואילך, הוריי חברים בקהילת הקיבוץ ומיישבים במהירות את הנגב. העתיד פרוש תחת רגליהם, רווי בחול. הם צעירים ויפים.

אבי עובד על טרקטור בשדה ביום, ובלילות מביים הצגות בתיאטרון הקיבוץ. אימי מבשלת בחדר האוכל המשותף, ותופרת את בגדיהם של חברי המשק החדשים.

הקיבוץ מונה כמה עשרות חברים, כולם צעירים וציונים מאוד, שחיים זה לצד זה, בקומונה. הם בונים מבנים צנועים שיתאימו לכל צורכיהם. חדר אוכל, מכבסה, מזכירות, מרפאה, מתפרה. בתוך תקופה קצרה נולדת על אדמתו אחותי הבכורה, נוסדת משפחה.

פחות מארבע מאות תושבים התגוררו בקיבוץ ניר עוז לפני שבועות אחדים, שנדמים כמו נצח. יותר ממאה מהם נרצחו או נחטפו על ידי חמאס בטבח ביום הפתיחה של המלחמה. המספרים הקשים מתגלים בכל יום שעובר, ומהם עולה כי לא פחות משמונים חברי קיבוץ ניר עוז מוגדרים נעדרים. יותר מעשרים וחמישה מהם נרצחו בטבח בשבת שעברה. ביניהם חיים ועודד, אנשים בעשור התשיעי לחייהם, בני הגרעין של הוריי, חבריהם הטובים. אלו שהגיעו לישראל כפליטים מן התפוצות לפני או אחרי השואה, בנו את ישראל, הגנו על ישראל, שירתו בצבא ההגנה לישראל, האמינו בישראל, ובנו בלב המדבר שלה יישוב ירוק, שוקק חיים. לא רק הם עברו את התופת של חמאס. לצידם נמצאים – בחיים או כגופות שחוטות – תינוקות, נשים וילדים, אנשים עם צרכים מיוחדים, חולי סרטן ולב. כל

אלו נקרעו מבתיהם בשבת לפנות בוקר, לבושי פיג'מות, גופם חמים ממצעי המיטה המגינים, מתעוררים אל תוך סיוט. אם לא נחטפו, מתו. אם לא נחטפו ומתו בשבי, מתו. אם לא נחטפו ועוברים ברגע כתיבת שורות אלו עינויים מחרידים – נשחטו בדם קר ובתוך דקות על ידי כנופיות הטרור של חמאס.

עדי נגב, חברה קרובה של בני משפחתי, שגדלה בקיבוץ מיום היווסדו, נסגרה במרחב המוגן בביתה כשהטבח התחיל. היא ניצלה בנס מתופת חמאס, וכשיצאה, נשארה לבדה בקיבוץ השרוף ברובו.

"הצבא רוצה שכולם יתפנו, יהיה להם הרבה יותר נוח," היא אומרת בתסכול. "אפשר יהיה להסתיר. הם יצלו ויקברו את זה בארכיונים שלהם לחמישים שנה. כשאני פה, הם לא יכולים לעשות את זה. יש דברים שצריכים להיעשות ושאלות שצריכות להישאל. אצלי בעדה קוראים לזה צמוד. אני פולנייה. לא הולכת מפה."

אחרי שעברה עם הצבא שלושה בתים לחפש גופות, היא נשברה והוחזרה לביתה. "את מצפה למצוא גופה של בנאדם, נכון?" (כך דיווחה לאתר החדשות "המקום הכי חם בגיהינום" בזמן אמת) "אבל את מוצאת הרבה פחות מזה. שרפו פה הכול. אין כלום בבתיים. זה חלל ריק. השרפה הייתה עצומה כל כך, שהכול נעלם. אבל חייבים לעבור בית בית, להיכנס למטבח. למקררים. שמענו קידוחים תוך כדי. אני לא מבינה עדיין מה קרה כאן."

"את יודעת מה מטריף אותי? הכלבים נעלמו. לא אלה שהיו בממ"דים, אלה שהסתובבו בחוץ. המונים היו לנו. מצאתי רק גופה של כלב אחד. איפה הם?"

עדי נושאת על גופה רשימה מצמררת שהכינה – מיקומי גופות, בכרם, באורווה, בבתיים, מאחורי המרפאה. ואז רשימה ארוכה של מי שחסר. חלקם רק שמות. על יד רבים מהם מצוינת המילה מוות.

עכשיו, שבעים ושמונה שנים אחרי שנוסד, שבועות אחדים אחרי שהושמד – מה אני זוכרת מקיבוץ ניר עוז?

את הכביש הישן שעלה וירד לנגב והתפתל בין רמפות מדבריות שהפכו את הבטן כמו כיס אוויר. את פרחי הכותנה שקידמו את השער הצהוב. את האופן שבו השער הצהוב היה נפתח כל כך לאט. את התקופה שבה דהרנו פנימה בסובארו הלבנה כי

עוד לא היה שער. את חמניות הגרעינים שהקיפו את שדות המקשה. את שלוש נדנדות החמור, אדומה, כחולה, צהובה, בגן המשחקים. את קטר הרכבת הברזילי שהוצב בעבור ילדי הקיבוץ על הגבעה. את החלודה הפחמית שאפפה אותו. את אצבעות הדם וזריקת הטטנוס שקיבלתי במרפאה. את עיניו הקטנות של הטווס בפנינת החי שקפץ מעל הגדר. את שבילי הקיבוץ האפורים, שהתחברו זה לזה במבוך מופלא, שתמיד חזר אל נקודת ההתחלה. את בריכת הבטן הכחולה שלמדתי בה שחיית חזה. את התמונה של אמא שלי בשחור לבן, חוצה את הבריכה בשחיית חזה. את גלילי החוטים במתפרה שהיו בגודל של הראש שלי. את השירותים הישנים שמעל לדלתותיהם הוצבו המילים ברנשים וחתוכות. את מאגר המים החקלאי ואת הרפסודה שצפה עליו. את הקומביין שבחג השבועות פיזר על הילדים מסטיקים צבעוניים בין שברי שיבולים. את תחושת הגאווה כשכדור צבעוני ומתוק ועגול הכה לי במצח. את הריח של אצטרובל אחרי שמפרקים אותו לחתיכות. את אבא שלי, יושב על הטרקטור בלילה, ומשנה את שם המשפחה הגלותי שלו לשם חדש ועברי, שם המשפחה שלי. את העובדה שאחרי שההורים שלי עזבו את הקיבוץ, הם עדיין המשיכו לבוא. את העובדה שאחרי שאבא שלי מת, אימי עדיין המשיכה לבוא. את העובדה שאחרי שאימי מתה, עדיין המשכתי לבוא. את המבט המזהה של בני הגרעין הסועדים בחדר האוכל, שהזכיר לי שכאן, במקום הזה, אני עדיין הבת של שניהם. את השקט האינסופי שעמד מעל כרי הדשא. את הדקלים, השיחים, שיחי האלוורה, פרחי הפרא. נווה מדבר שהיה אפשר לדמיין בו מרחב אינסופי של חיים.

6	שירים יערה שחורי
8	כרמי רוני ברודצקי
14	כינוס ענר שלו
26	היום נלמד בחדר תקשוב מאירה ברנע־גולדברג
29	שירים שירה מאירי
32	שיפוצים יפעת טללייבסקי
37	סיפורים לקופים לשעבר תמר הוכשטטר
41	פליקים יותם טולוב
45	שירים עמית בגלייטר
47	מה יונה עשתה היום אחינעם קפון
52	זוכי תחרות הסיפור הקצר של אגודת הסופרים והסופרות לשנת 2023
52	מקום ראשון: רגעים של אהבה נעמי לבנון־קשת
53	מקום שני: נלי משה טל
54	מקום שני נוסף: שבור לא נחשב סופי טני
54	מקום שלישי: דשא סינתטי הלה צור
56	ארנב ארנב אסף קוגלר
59	סימפוניית אישה רחלי אברהם־איתן
60	ביחס לילדות נטעלי גבירץ
62	האחרים טל ניצן
64	אלוה איילת בטיסט
65	פנצ'ד אלינוער קלר
71	מומנט מיכל פייטקובסקי
75	שירים נעמה יונג
76	שירים סיגל אשל
79	רעש לבן מיה בלבן
81	שירים רוני אדם
84	שירים נועם אבני
86	סוחפים אותי אל חיק פלאיהם ענת לב־אדלר
89	שירים איה סומך
92	הסיפור החמישי היה הדבר הכי עצוב שהוא כתב תום הדני־נוה
94	שני חלונות שירה ושבר חלום צוריאל אסף
95	חיה בסרט רינה גרינולד
101	משתתפי הגיליון
105	רשימת ספרים חדשים למערכת מאזנים אוקטובר 2023

עורכת: שרי שביט / מועצת מערכת: יו"ר - ד"ר דורית זילברמן, ד"ר דנה אולמרט, ד"ר עודד וולקשטיין, ד"ר צילה זן־בר צור, פרופ' עירית קינן / יו"ר אגודת הסופרות והסופרים העברים בישראל: צביקה ניר גיליון מס' 4 / כרך צ"ז (שנה 97), חשון תשפ"ד, אוקטובר 2023

Literary Journal - Published by the Hebrew Writers Association in Israel, 6 Kaplan st., Tel Aviv 6473407, Israel

יצא לאור על ידי אגודת הסופרות והסופרים העברים בישראל (ע"ר) בסיוע משרד התרבות והספורט כתובת המערכת: בית הסופר על־שם שאול טשרניחובסקי, רחוב קפלן 6, תל־אביב 6473407 טל': 03-6953256/7 / פקס: 03-6916861 / דוא"ל: mozenayim@gmail.com

הגהה וניקוד: יעל ניר / עיצוב, סדר והפקה: סטודיו דור כהן / איור השער: דנה ברלב

שירים יערה שחורי

צווים

אָסור לְגַדֵּל יְלָדוֹת בְּאֶרֶץ הַזֹּאת
וְהִנֵּה הֵן גְּדֹלוֹת
אָסור לְגַדֵּל יְלָדִים
וְהִנֵּה יְלָדִים
כָּל הַצְּוִים מוֹפְרִים
כָּל הַהֶסְכְּמִים בְּטָלִים

תְּבוּא סוּפָה תְּבוּא הַשֶּׁמֶשׁ הַקּוֹפַחַת
תְּבוּא הָאֲמוּנָה שֶׁהַבְּרִזָּל יִגַּן מִהַבְּרִזָּל
אָסור לְבַקֵּשׁ עַל נַפְשֵׁנוּ
צָרִיךְ לְכַסּוֹת אֶת הַמַּרְאוֹת
לְפַתַח אֶת הַדְּלָת
לְעִמֵּד עַל קְצוֹת הָאֲצָבָעוֹת
לְבַדֵּק מָה מִלְּמַד הָאֲסֵפֶלֶט הַרוֹתַח

סוּפַת הַחוֹל תִּרְקַד מִמְצָרִים
הַמְדוּזוֹת יִסְחָפוּ מִסְכָּר אֲסוּאָן
מִיִּשְׁהוּ שֶׁרְטֹט אֹתָנוּ עִם סִרְגָּל
עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ חַיִּים עָלָיו כְּמוֹ עַל סִכִּין
כְּדוּרִיּוֹת הַדָּם בְּדָם רְצוֹת מֵהָר
הֵן הָאֲבִיב הֵן הַבֶּשֶׂר הֵן הַדָּם
הֵן מָה שִׁיאֲבֵד
בְּקִלּוֹת כְּזֹאת

אָסור לְגַדֵּל כְּאֵן יְלָדוֹת
חֲרָשָׁנוּ חַיִּים בְּמִלַּח
הַרְכִּבְנוּ עֲצָמָנוּ עַל עֵץ וּפְרָחָנוּ
רְצִינוּ יוֹתֵר רְצִינוּ לֹא לְהַתְגַּעֵגַע לְעוֹלָם
הַמָּרְנוּ עַל כָּל מָה שֶׁנִּקְרָא בְּטַעוֹת עֲתִיד
עוֹד גַּל גְּדוֹל
אִיךְ הֵן גְּדֹלוֹת כְּאֵן
אִיךְ הֵן פּוֹקְחוֹת עֵינַיִם בְּמַיִם

שוב אני מקַעַקַעַת אַסוּרִים עַל זְרוּעַ יְמִין וְזְרוּעַ שְׂמָאל
שׁוֹכַחַת שְׁעִינִים כְּחִלּוֹת לֹא נוֹעְדוּ לְרֵאוֹת
רַק לְהִרְחִיק אֶת הַשָּׂדִים

בְּהִתְמַעֵט הָאֱלֹהִים בְּחֵינּוּ
הוּא מִתְנַנֵּב אֶל שְׂמוֹת הַיְלָדִים
כְּמוֹ שְׂמִיכָה שְׂאוֹתָה יִבְעִטוּ בְּלִילוֹת
וְאַנְחָנוּ נָשׁוּב וְנִכְסָה.

בְּעוֹלָם שֶׁהִכְרַנּוּ לָהֶם
אֵין מִי שְׂמַצִּיחַ עַל כָּל עֲלָה: גְּדֹל
וְזִהְרוּרֵי הַשָּׁמֶשׁ רַק קַרְנֵים
עַל מָה יְנוּחוּ.

(הַשָּׁמֶשׁ רִגְלָה כָּל כֶּף לְמֵרָאה כְּדוּר הָאָרֶץ מִסְתַּוְּכֵב סְבִיבָה)

אֱלֹהִים חוֹמַק מִבְּעַד לְטַבְעַת
חֶלֶק כְּמוֹ צְלוֹפַח
חוֹלֵף מִבְּעַד לְאֵלֶּף שְׂמוֹתָיו

וְרַק אָנוּ קוֹרְאִים לַיְלָדִים
שְׁיִשׁוּבוּ וְיִשְׁבוּ עִמָּנוּ
לְאֶרֶץ מִסְלוּלָה הָאָרֶץ שֶׁל הַחֲמָה.

כרמי רוני ברוזצקי

בלילה חלמתי על כרמי, פתאום אני נזכרת. מה כרמי הופיע לי פתאום בחלום? שנים לא דיברנו, לא שמעתי ממנו, וגם בפייסבוק התנועה של שנינו הייתה דלילה. בחלום היה בינינו מתח מיני. נזכרתי שפעם הצהרתי שבעיקרון אני בעד הרעיון של מונוגמיה בזוגיות אבל עם אהבת נעורים, עם איפה שהיה הסקס הראשון, שם צריך להיות פס שחרור כדי שאוכל להרגיש שוב את הגוף הראשון שאהבתי, שאהב אותי. הופתעתי שיש דברים שהם כבר פעם, שכבר חשבתי עליהם ואמרתי אותם וכבר שכחתי אותם ונזכרתי. שיש לי מספיק זמן בחיים האלו לשכוח ואז להזכר.

מה כרמי רצה ממני בחלום? אני לא זוכרת. היה בו צד אבוד. כמו שתמיד היה בו. הוא היה בחור של טבע אבל לא מהסוג המטייל עם סנדלי השורש והשקית שתייה עם הקס המחובר לתיק. לא, יותר מהסוג החוואי. מאלו שרואים סירה קוצנית בתור מבצע לניקיון המשק. מאילו שהכפפות עבודה שלו מוכתמות מבוץ של שנים. הוא היה הראשון שראיתי נועל בלנסטון לפני שהיו בארץ. זה היה חלק מהעליונות שלו מעצם היותו מכיל. הכול הם ידעו יותר טוב מהעירוניים. המילה עירוני הייתה גנאי בעיניהם. העובדה שגרתי בכפר ורדים הייתה גרועה מאוד עבור הכליליניקים. יותר גרועה מנהריה. כפר ורדים היה מעוז הבורגנות והקפיטליזם. שנים אחר כך, כשכבר גרתי בתל אביב, והייתי נשאלת על בית ילדותי, התשובה "כפר ורדים" הייתה כל כך מביכה אותי שמיד הייתי ממחרת להוסיף שההורים שלי מורים, מורים של שנות השמונים, הייתי מדגישה, בתקופה שהמשכורות היו עלובות כל כך, ומרגישה איך הדם הסובייטי של אבותיי הקומוניסטים רותח. היה לי חשוב להגיד שאני משלכם הסוציאליסטים ושלא חטאתי לבורגנות. אבל איכשהו תמיד חטאתי לה. כשהעדפתי קפה בבית קפה יותר מאשר בבית, כשלא מצאתי בגדים בחנויות יד שנייה שהתאימו לי, כשהזמנתי טיסות והעדפתי את אלו הקצת יותר קצרות וקצת יותר יקרות, והעדפתי מלון על פני אייר בי אנד בי, כשהתחננתי חתונת מאתיים שמונים איש ורב, כשאכלתי שוקולד עלית ולא מריר מובחר.

על כרמי חלמתי בטבע, בחושך. הוא הסתכל עליי בעיניים הכחולות שלו מהסוג שלא רואים כאן. כחול דרום אפריקה. הוא יפה ומכוער כל כך ורציתי לנשק אותו. בפעם הראשונה שנסעתי לכליל היה גשום בטירוף. נסענו אני וריקי למסיבה לכבוד הטיפי החדש של אשל, אחד הבנים מהשכבה. ריקי הייתה מקיבוץ ראש הנקרה והיו לה על זה נקודות זכות כל חיינו משום שבקיבוץ ממש לא חטאו לבורגנות. אשל עשה מדורה גדולה באמצע הטיפי והזמין את כולם. כרמי היה שם, ועמוס ויוחאי ופלא. כולם נעלו בלנסטון שייבאו עבורם במיוחד מאוסטרליה. חשבתי שזו הנעל היפה בעולם. הכול היה מיוחד בהם. בזמן שאנחנו חלמנו על

הודו או על דרום אמריקה, הם חלמו על אירלנד ואוסטרליה. הם ידעו לדבר באנגלית במבטאים. הם ידעו לנגן בגיטרות. היה להם ריח של מדורה מהבגדים כל הזמן. הם לא התביישו מעירום. הם לבשו מכנסי דייגים לפני שמישהו ידע מה זה. הם הלכו בלי תחתונים, ובלי לצחצח שיניים. הם אכלו בשר מעולה ששחטו בעצמם, וגידלו חמישה, שישה, עשרה כלבים בלי רצועות ובלי להכניס הביתה. בחורף הם היו עם הבלנסטון, ובקיץ היו יחפים והרגלים שלהם היו גסות מיבלות שהתייבשו. הם ידעו לשתות בירה, וידעו לעשן, וידעו להכין לנו ג'וינטים מגראס שהיה צומח אצלם בגינה בלי לערוב בטבק. הם היו מעשנים עם אמא שלהם, ושותים עם אבא שלהם ונוהגים בלי רישיון, כי מה הסיכוי שמישהו יתפוס אותם בכליל? היו להם רכבים טרנטות ישנים, שאחר כך התחלפו לג'יפים ענקיים. הם ידעו להרוג נחש ולדבר על אנרגיות ותדרים ואלים אינדיאניים. הם ידעו מה הטוטה שלהם, והאמינו במכשפות ובאומנות, ובטבע. הם אמרו (ובאמת זה קרה) שבחיים הם לא יעזבו את כליל, איך אפשר לגדל ילדים טוב יותר מאשר בכליל? היו להם שמות מיוחדים: קראו להם עמוס ואלישע, וחנן ויער ופרא ואשל, וכרמי. התאהבתי בכולם.

הבנות שלהם היו דווקא אחרות. החזיות שלהן היו מעוגלות במיוחד ועם ריפוד כך שהחזה שלהן נראה כמו זוג קרמבואים נוצץ. הן היו הולכות מאופרות לבית הספר, ומסרקות את השיער, ומעצבות את הגבות שלהן דק דק דק. קראו להן נטע ועדי וגלי ויעל. הן למדו במגמות מדעים או בהרחבת ערבית או גיאוגרפיה. הן התמזמוזו עם הערסים מנהריה ושמעו באוזניות את מדונה או קרן פלס. הן היו ממש לא מתאימות להם, הבנות שלהם. אבל כשהן היו בוכות, הבנים היו לוקחים אותן לשיחות נפש בקיבוץ שכולנו למדנו בו. ואז באיזו פינה בקיבוץ, על הנדנדות, ליד מחסן התלבושות, על במת הבטון המשקיפה אל הים, שם הם היו מבליים שעות וחוזרים אחרת.

הפסקתי לסרק את השיער. לבשתי בגדים שגדולים עליי בשתי מידות. לבשתי ג'ינס של אבא שלי שקשקשתי עליו, וגופיית סבא לבנה שהייתה מספיק גדולה עליי כדי שאפשר יהיה לראות את החזייה. הייתי מאוד רזה וכמעט שלא היה לי ציצי. נראיתי כמו פרסומת לילדת טבע. הפסקתי להוריד שערות ברגלים ובבית שחי. רצייתי להראות לכולם שלא אכפת לי, לא אכפת לי מכלום. בשיעורים הקשבתי למילים שהמורה הייתה אומרת והייתי כותבת מהם שירים ותולה על הלוח. שמעתי מוזיקה ישנה כזו שאפילו ההורים שלי לא אהבו. הייתי מקסימה ומפוזרת, לפעמים כי זה מה שהייתי, ולפעמים כדי שכרמי ישים לב אליי. כרמי ישב על ידי וכל פעם שיכולתי לגעת בו במקרה נגעתי. כשרצייתי לקחת עט מהקלמר, או טיפקס או דף ריק או להעביר פתק, פשוט חיפשתי משהו שלא נמצא לידי ואת זה רצייתי ולקחת, ובמקרה, ממש במקרה, נגעתי בו. לפעמים הייתי חייבת להריח את הסוודר שלו כי – ככה אמרתי לו – אני לא עומדת בריח הזה של המדורה. אהבתי להתעצבן על ידו, להיתפס במעופפות, במשונות. הרגשתי שקסם זה חומר שאני מפוזרת, ושפכתי

ממנו בטונות על כרמי. ואז התאהבתי במישהו אחר. התנשקנו על הנדנדות בקיבוץ מחוץ לבית הספר, הוא נגע לי בציצי והרטיב לי את התחתונים. גמרתי איתו בפעם הראשונה. ונפרדנו. כי רציתי את כרמי.

*

משום מה אני לא זוכרת ששכבנו.

מדידי, החבר שהיה לי לפניו, אני זוכרת הרבה יותר. היינו מתמוזזים בחורשה מאחורי הבית שלי, על הגבול בין שלוש הגבעות – כפר ורדים, מעלות ותרשיחא. היה לנו מקום שגליה קראה לו "הסלע", ושם כל אחת מאיתנו הביאה את הבחורים שלה, שם עישנו סיגריות ושתינו אלכוהול, לשם הלכנו כדי לדבר את השיחות האמיתיות שבהן גילינו את עצמנו – או לפחות חשבנו שזה מה שאנחנו מגלות. גליה מצאה את המקום הזה ואת הדרך אליו, והיא גם זו שקראה לו "הסלע" – ולמרות זאת, החשבתי את עצמי הרבה יותר ילדת טבע ממנה.

כדי להגיע ל"סלע" היינו הולכות דרך קצה הרחוב ומטעי הזיתים. שתינו היינו יפות מאוד בגיל הזה, עם שיער ארוך שמתפזר לאורך הגב. גליה אהבה מוזיקה ישראלית וידעה לשיר את כל שירי התקופה. אני אהבתי מוזיקת עולם והייתי מזייפת מאוד כששרתי. היא עשתה נזם באף ולי לא הרשו. היה לה חבר שהיה גדול ממנה בשבע שנים והיה מאשדוד והיא חיכתה לרגע המתאים שבו היא תשכב איתו. היא תכננה את זה בקפידה וחשפה בפניו כל איבר מאיבריה רק ברגע שתכננה לחשוף. הוא היה החבר הכי טוב של המורה לדרמה שלנו. הם שניהם היו בני עשרים וארבע והיו מאשדוד, והיינו נוסעות אליהם למסיבות אחת לתקופה בלי שהורים ידעו. אשדוד. זה נשמע לנו כמו המקום היפה בעולם.

אז הבאתי את דידי לסלע. רציתי להראות לו שגם לנו, העירוניים, יש טבע משלנו. הלכתי בחופשיות בחושך בלי להדליק פנס, שידרתי ביטחון למרות שעל אף שעשיתי את המסלול הזה אינספור פעמים, בכל פעם הייתי מעט חסרת ביטחון לגביו והייתי מאיטה את הקצב ונותנת לגליה להוביל. אבל גליה לא הייתה, והייתי צריכה לשדר שהכול בשליטה. לדידי זה לא הפריע, הוא ידע לנוע בחושך ולהרגיש נינוח. הוא הרגיש חופשי בכל מקום ובכל זמן. קראו לו דידי הררי, וזה היה מצחיק כי לא היה בו שום דבר שהזכיר אפילו במעט את דידי הררי מהרדיו. היו לו תלתלים שהתפרעו ברעמה על ראשו בצבעי דבש, הוא היה שחום ויפה תואר. כשהתנשקנו הוא לחש לי שהוא כבר שכב עם מישהי. לא היה לו נעים לספר לי את זה. כאילו חשב שאני מצפה שישמור את עצמו בשביל האחת והנכונה. זה לא שינה לי, לא הייתי מאלו שסרטים אמריקאיים עיצבו את תפיסות חייהם, אבל הופתעתי שהוא כבר חצה את הקו בין הילדות לבגרות ותהיתי עם מי.

אולי למדתי בשנים האלו שאני ראוייה לאהבה. בכל שבוע מישהו תפס אותי בפינה קטנה בבית הספר והתוודה על אהבתו כלפיי. פעם דידי, פעם אשל, פעם יוחאי. זו הייתה תגובה הפוכה לגמרי לשנות ילדותי בכפר ורדים, בהן היו מכנים אותי ואת חברותי "הלסביות", וגם אם לא בדיוק הבנו מה זה לסביות הבנו שזה לא לטובתנו. המעבר לתיכון חדש, ליישוב חדש, למפגש העצום הזה עם המון תלמידים מיישובים אחרים כאילו הסיר את הערפל מעליי. הרגשתי יפהפייה ומסתורית ונהדרת.

אני ודידי התיישבנו מתחת לעץ הזית שהיה בסמוך ל"סלע". עישנו סיגריה שהוא הביא, נדמה לי שהוא עישן קאמל צהוב. התנשקנו, הוא נשכב מעליי ונישק אותי תוך כדי שליטף אותי והתחכך בי, הכול היה עדין ונפלא כל כך. הייתי עם בגדים ובכל זאת גמרת. הרגשתי רעד שעולה בי מכפות הרגלים ומטלטל את גופי עד לקודקוד הראש. בעיני רוחי התפשטו צבעים וצורות גיאומטריות. אני יודעת שזה משונה אבל מאז זה ככה, כל פעם שאני גומרת אני רואה מול עיניי צורות צבעוניות כמו בקצה הקלידוסקופ. לא אמרתי לו כלום. הייתי נבוכה. זו הייתה תם התנשקות אבל כל הגוף שלי היה ער.

זה לא הלך בינינו. היה בו משהו אלים ולא בהיר. הוא היה צוחק בקולי קולות אבל אז מתפרץ בועם כשמשוהו לא נראה לו. פעם הוא אפילו הביא לי סטירה. למה? לא זוכרת. נדמה לי שכבר נפרדנו. נדמה לי שאמרתי משהו שלא מצא חן בעיניו בהסעה לנהריה. הוא סטר לי וידעתי שזה לא בגלל מה שאמרתי, שזה בגלל שלא רציתי להיות איתו. צחקתי מהסטירה אבל הייתי מושפלת מאוד. ירדתי מהאוטובוס מזועזעת עם לחי בוערת. לא הצלחתי להגיד לאף אחד כלום.

אחרי שנפרדנו שקעתי בלימודים. ההיסחפות אחרי דידי הרגישה לי מגוחכת. הוא נראה לי כמו בחור משונה עם קול גבוה מדי, כאילו לא אפשר לקול האמיתי שלו לנבוע. בכל מקום בבית ספר ראיתי אותו מנסה לתפוס את תשומת ליבי וזה הביך אותי מאוד. עכשיו כבר ידעתי שאני יפה, והידע הזה עייף אותי, כאילו יש לי איזו משימה שאני נדרשת לעמוד בה כל יום מחדש, לא לאכזב את העולם ביופיי. עשיתי קרחת והתגאיתי באומץ ליבי, אבל אחר כך כשזה צמח וגדל כמו עשב פרוע על ראש דשא התביישתי והרגשתי שהעולם מביט מאוכזב. הייתי מפוזרת מאוד ולא הצלחתי לזכור את המחזור החודשי שלי, ולא למדתי מה כדאי ללבוש בימים של מחזור ומה לא כדאי. לא זכרתי להחליף תחבושות במשך יום שלם והדם היה מכסה את החצאיות הפרחוניות שלי. זה היה גדול עליי, להיות ילדה ונערה ואישה. רציתי שיורידו ממני את כל זה, שיצמצמו קצת, שיחזירו אותי לדברים הקטנים.

אחר כך התרגלתי. מבחנים במתמטיקה והיסטוריה הטרידו אותי כמו אשל יוחאי ודידי. ואז נזכרתי בכרמי.

פתאום שמתי לב כמה יפה היה. מילד רזה הוא הפך לבחור חזק. כשהבנים בשכבה היו מתאמנים בהורדות ידיים הוא היה מביס אותם בלי בעיה. הוא בז

לבחורים שהלכו לחדר כושר לקראת הצבא, הוא לא התכוון ללכת לצבא, ובטח שלא האמין בחדרי כושר. הוא עבד במשק של ההורים שלו בכליל, עקד קידות קוצניות, טיפל במרעה, דברים כאלו. העור שלו היה לבן כל כך, בוהק, כאילו הדורות בארץ לא השפיעו על הגנטיקה שלו. הוא טען שהוא נראה כמו סקוטי והיה אוהב לדבר באנגלית עם מבטא. אבל האמת שנראה כמו רוסי וככל שהתווספו רוסיים לבית ספר שלנו המראה החריג שלו הוטמא. התאהבתי בו.

*

אחרי שנה וחצי של גישושים זה הצליח. התנשקנו. הרגשתי כאילו מים חמים ממלאים אותי. האהבה שלי כלפיו עלתה על גדותיה, וכך גם האהבה שלו כלפיי. הכול התאים. המרפק שלי נח בדיוק בשקע המרפק שלו, היד שלי התאימה לכף ידו, הגופים התחברו בהתאמה מושלמת. הוא אהב להפתיע אותי ולחבק אותי מהגב וזה היה לי נעים כל כך. היינו מתנשקים שעות, על המדשאה, בחדר האוכל. חיפשנו כל הזדמנות להיפגש, להתחבא ולהתנשק. הקיבוץ שלמדנו בו אפשר שפע של מקומות מסתור ומצאנו את כולם. הוא היה כל כך יפה בעיניי, עם האף המחודד מדי והעיניים הכחולות. חשבתי שהוא דומה ללורי מנשים קטנות, חשבתי שאני ג'ו מארץ' והוא לורי ושהכול מתאים. העור שלו היה נעים כל כך והריח הטבעי שלו בערבוב הסיגריות שגילגל וריח המדורה שנדף דרך קבע מבגדיו היה ממגנט. אחרי חצי שנה שכבנו. אני הובלתי את המהלך. אני הובלתי את הכול. בחרתי מתי להראות לו את החזייה, מתי לחשוף בפניו את הציצים, ומתי להתפשט כולי למענו. אהבתי שנגע בי, ואהבתי איך שנגע בי, והייתי שקועה בשחזורים של הלילות המשותפים שלנו לפרטי פרטים ביני לבין עצמי. המפגשים שלנו היו בחוץ – ב"סלע" או בחורש של כליל, והיינו נצמדים אחד לשני כדי להתחמם מעט מהקור הנוראי ששרר ביישובים שגדלנו בהם בחורף.

מהסקס אני לא זוכרת כמעט כלום. לא דם, וגם הכאב לא ממש זכור לי. כיף זה לא היה. שמחתי שעברתי את הקו, אבל הצטערתי שעכשיו זה נהיה העניין. באותה התקופה הסתכלתי על כל האנושות דרך חציית הקו הדמיוני – מי כבר עשה סקס ומי עדיין לא. ריחמתי על אלו שלא והרגשתי את עצמי בשלה ויפהפיה כשהלכתי במדשאות של בית ספרנו, אבל פחדתי מהמפגשים עם כרמי. פחדתי שעכשיו תמיד אצטרך לשכב איתו. זה היה כואב ולא נעים ולא הבנתי מה אמור להיות מהנה בזה. הרגשתי שהונו אותי, שכל השנים האלו שצפיתי בסצנות סקס בסרטים ציפיתי למשהו אחד בעוד שבפועל, בלי מוזיקת רקע, ובלי תנועות מהונדסות היטב, נשארנו שני גופים מגושמים שמנסים למצוא קשר. היינו הראשונים אחד עבור השני, ועם כל הרומנטיות שבדבר זה היה נורא. אני לא זוכרת אם השתמשנו בקונדומים, אני לא זוכרת אם הוא גמר. אני בוודאות לא גמרתי. אחר כך ניסינו עוד כמה פעמים. אחר כך התחמקתי. התרחקנו ונפרדנו.

אין לי נטייה להאמין יותר מדי בחלומות. אני לא אוהבת שנותנים סימנים איפה שיש מקריות טהורה. כאילו הרצון שיהיה סיפור יפה וטוב, חשוב יותר ממה שקרה באמת. ובכל זאת המפגש עם כרמי בחלום הזכיר לי משהו ממני של פעם, ושמחתי לפגוש בי ושמחתי לפגוש בו, והוקסמתי מעיניו הכחולות היפהפיות שהיו על פרוץ לבן ואף מחודד - מחודד מדי כאילו לא מפה. והתחשק לי לפגוש אותו. לגלות מי אנחנו שוב.

חשבתי שאכתוב לו בפייסבוק, או שאשלח לו מייל. סקרן אותי לפגוש אותו היום - שמונה עשרה שנים אחרי, אבל לא ידעתי מה לכתוב והימים חלפו. והחלום על כרמי - כדרכם של חלומות - עבר ונשכח.

כינוס ענר שלו

כך שבלילות האחרונים אני אפלו לא מנסה להרדם
אני סופג את הקולות העולים מהלילה השחר
מהכביסה המשיטת בכיור
מדי פעם נקדה שחרה צובטת את העור
דיסקו
הכל יכול לקרות

לעתים נדמה שאין בכך די
שרה ריס הפסיקה לאכל בשר בקר (גם באיטליה)
מתפתח דיון: מהי תקופת הדגירה של מחלת הפרה המשגעת
שמונה שנים!
הכל התחיל בקנט
בשמונה שנים עשיתי מספיק
הגיע הזמן להפסיק

השלקנות ערוכים
חלקם עגלים, חלקם מארכים
מגיעה אן קתרין
היא משטרסבורג ויש לה מערכת נמשים חגיגית שמתגלה כל בקר
בכרכת השחיה
האם היא מחפשת דבר מה?

אן קתרין מודיעה שארוחת הערב מוכנה
סבה טובה לגרד את הצנאר
אתמול עשיתי סיגר
כבר ב-1990 שרה ריס הפסיקה עם בשר בקר
היא אומרת: זו צורה של מחאה

לעתים נדמה שזה לא העקר:
המלון עם פרוסות הנקניק
כרסאות העור שבבר
אפשר לשקע בלי להרגיש
אפשר להוסיף גבינה למרק

המלצר מגיש את הארנב הצלוי מצד שמאל וכדי להקל עליו אתה נוטה ימינה
וכמעט נופל מהכסא ולא שומע את סוף המשפט של אולגה

שנה בגולדרס גרין?

לא היית מנחש

גם זו דרך לעזוב את רוסייה?

מתארננת משלחת לטפס על הר

יש כאן איזה הר?

ויטמין סי עדין לא הזיק לאיש

קורים דברים

אחרת איך אפשר להסביר

את האור בחדרים

את שתיקת החיוכים

יש תחלופה של אנשים

רכבת לילה מפיוזה לרומא

אתה אומר לו: תוכל לישן ברכבת (ואינך מאמין)

פברואר נשמע לו בסדר

רעיון: להתחיל את הטפוס מנקדה גבוהה יותר כדי להספיק

לחזור בזמן לארוחת הערב

השאלה רק כמה מכוניות יש

מישהו אומר בלי לספר: חמש

לעתים נדמה שאין בכך די

מה גורם לאולם להתמלא

כשההרצאה מתחילה ולהתרוקן

חמשים דקות אחר-כך

כמו אקורדיון

איך אפשר לשאת את

השקט הנורא

שאחרי הרצאה בלי שאלות

אן קתרין, איך עושים את זה

באיזה מקום צריך לחתם

למה המחאות נוסעים

למה דוקא גדולרים (קויתי לקבל פרנקים
בשביל לחסוך את עמלת ההמרה אבל אם זו בעיה אז לא נורא)

נולדתי במלבורן לפני כך וכך שנים
לא הספקתי לראות את חוף הים (בליתי שם רק יומים)
המעבר לניו-יורק היה טבעי אבל מאז סיום הדוקטורט
נצטרף להמשיך את השיחה פעם אחרת

נשימות
הלילה נושם
לא צעיר ולא זקן
בגיל שבו דברים מתרחשים

הייתי בת יחידה אל תעשה את הטעות הזאת
אל תעשה את זה לבת שלך למה לא נפגשנו שנתים קדם
הייתי באיטליה אולי מאה פעמים
תמיד בצפון אף פעם לא דרומה מרומא
הדרום תמיד רתק אותי כמו שמועה לא מבססת
אבל
נצטרף להמשיך את השיחה פעם אחרת

מי היה מאמין שכך זה יגמר
יש גיל שבו דברים יוצאים מכלל שליטה
ירדנו ארבעה לדיסקו אני לא יודעת מה קרה לי
מי נותן מחר את ההרצאה הראשונה?

נולדתי באסיה באמצע המאה
שלושים שנה אחר-כך עלייתי על רכבת מטורינו למוזן
בפרדונקיה נכנסה הרכבת למנהרה ולא ראו
כלום

משהו קורה
יש דחיפות מסימת באויר
תחושה של ערב אסון תעופה
זוכב על מקרן השקפים
הזוכב מטיל על הנסחה המתמטית
מאגף שמאל לאגף ימין

בתבונה
בקצב הנכון

הר
עטוף שמיכת עצים
קילומטר מעלינו
קצב הטפוס המקביל: שלוש מאות עשרים מטר בשעה
בפריז צלמתי תעלה שעליה גשר מקמר שאנשים מטפסים עליו
לצלם פרושו לחזות את העתיד

בפריז אני לא רוקדת (אין לי עם מי)
למועדוני לילה אני לא הולכת
לכנסים אני הולכת אולי שמונה פעמים בשנה (לא רק בתחום שלי)
התחלתי באלגברה קומוטטיבית ורק אחר-כך עברתי לשדות
הייתי שמחה להצטרף אליכם אבל
צריך נעלים מיחדות?

הגעתי מלונדון עם אליטליה סגפרדו בטיסה
בפעם הראשונה ראיתי (בו זמנית) את שני צדי התעלה
יום נקי שמים ים
צרפת פשוט גדולה מדי
למה לא אמרו מאיזה צד נראה את המונבלן

בדרך-כלל חדוש המלגה היה כמעט אוטומטי
אבל עכשו המצב השתנה יש סבה לדאגה
נחתי בפיוז בארבע בבקר וחכה לי שלט עם השם שלי
זאת היתה בהחלט פגישה נעימה

המים לא מספיק קרים כדי לגרם להיפותרמיה
שפת הברכה אינה מספיק חמה כדי לגרם כויה אנושה
אולגה מתנגבת ואומרת: אין מספיק מכוניות נצטרך לעשות
הכל ברגל נצטרך ללמד את השטח
אולי שמישהו ינסה להשיג מפה?

לעתים נדמה שאין בכך די
עשרות סוגים של פסטה
קצרת הפרות שעל שפת הברכה

מגע החזנה החשוף בשפת הברכה
הספומנטי האדם בסוף כל ארוחה
אלו לפחות אפשר היה לישן

בתור איטלקיה שחרת שער ממלבורן
לא היו לי תנאי פתיחה טובים
הייתי חוזרת הביתה בלי שום משג מה אעשה מחר
הוא מעולם לא דבר אתי ככה לא הבנתי מה קרה
אפשר לקבל את קרם השזוף בחזרה?

הייתי שם שנה עם המלגה באדמונטון
יבש כל־כך שלא מרגישים את הקר והשילג מתאדה
בלי להפשיר
אם היו מציעים לי עבודה הייתי על המקום לוקח
זה גם מה שברברה חשבה

נולדתי ליד אלג'יר בשלוש אחר־הצהרים
סבי מצד אבי היה רב מפרסם
בשביל להגיע לפריז בתשע אני חיב לצאת בשש בבקר
כבר מזמן לא טפסתי על הר

העצמות הרדומה בעצמות ברקמות
הנחמה שבאפשרות להתמוטט בכל רגע
תחושת האשמה המאחדת של מי שנפגשים
בברכת השחיה בזמן ההרצאה של שרה ריס

עלינו עשרים ושמונה וחזרנו עשרים וארבעה
בדרך חזרה חלפו על פנינו שלושה שנרים בדהרה מטרפת
התחננתי בפניהם שיחכו לאחרים שלא ילכו מהר מדי
זה מה שאמרתי

חלום
מישהו חולם עכשו חלום
מישהו חיב לחלם
עם הפנים לקרקע
בדהרה מטרפת

איזה מזל שלא הלכתי ראשונה
איזה מזל שלא לבשתי חלצה אדמה
השור שלישי החטיא אותי בכמה סנטימטרים

כך שעכשו בארוחת הערב יש
אך בעה כסאות ריקים
מה נעשה אם הם לא יחזרו עד הבקר?

זאת הדרך שבה עלינו?
מכר, אך לא ממש זהה
השלווית הצטמקה
עמוד החשמל נוטה הפעם
בזוית אחרת

אני מוכן להשבע שבדרך לפסגה בעליה
היו לפרח הזה ששה עלי כותרת
מה קרה לעלה הכותרת הששי?

המאמץ בעליה הוא כלום לעמת המאמץ של לעצר את עצמד אחר-כך
לא להתישב מול אן קתרין בארוחת הבקר כשנשארו רק שש דקות לאכל
ירדנו מהצד השני של ההר ואחר-כך עמדנו באמצע הכביש ועצרנו מוגית
הכל נפתר במקדם או במאחר, לפרקים ברשלנות

יש טעות בהוכחה
כאן צריך להיות N ולא K
 N מסמן את גדל המרכז
תסתכל בשקף הקודם

היינו שלושה
כשהנהג שמע שטעינו בדרך הוא סרב לקחת כסף
יפה מצדו
עשינו כל מה שאפשר
מצטערים שדאגתם כל-כך

רגע היא עם השמלה החומה ואחרי עשר שניות
עם הג'ינס והטישרט
מה קורה לי
אחרי הטפוס אבדתי תחושה ברגל שמאל

זאת הייתה טעות להתקלח ואז לרדת לברכה ואז לדיסקו
בשביל מה להתקלח פעמים
לפני שאני יורדת לרקד אני אוספת את השער (הפעם שכחתי)
אמא שלי מתה כשהייתי בת שש
תודה, אני מעדיפה ליקר לימון
כשמזמינים אותי להרצות זה בדרך-כלל על עבודות של אחרים
זה לא אכפת לי
יש לך אולי שקף מיתר?

קניתי את הבית עם אשתי
אחרי שהתגרשנו
גרנו שם שנה (שפצנו)
עכשו היא רוצה שאעזב

כשאני עם המחשב היא מניחה לי
אבל כשזה גיר ועפרון
(היא לא מאמינה שמדבר בעבודה)

בשרותים תמיד הלכתי לתא השמאלי
האם יש משהו מיחד בתא הימני?
משהו שאסור להחמיץ?
תודה על התדפיס

יתכן שזה פשוט יותר כששני בני הזוג הם מתמטיקאים אבל אז קשה לדעת
מי עשה מה

דברים שחייבים להספיק:
למחא כפיים (שש שניות)
לקנות כרטיס טלפון (חמשת אלפים לירטות)
(כל עוד אפשר)
להבריא
בלי להבין
אכילה שפויה יותר
לא לערבב שלושה סוגים של יין
להשיג מפתחות לחדר אחר
(קומה נמוכה יותר)
באמתלה של קלסטרופוביה
(שנאת מעליות)

הבטיחה לך קד אתי ונעלמה בחמשה לאחת עשרה
מה קורה בין שניה לשניה

מה זה
יתוש או דבורה
זבוב או נקדת חן מדלקת
אני מרגיש את זה על הכתף כל פעם שהאור כבה
חשבתי שהחלפת החדר תעזור לי לשנה
כשאנחנו באותה מטה היתושים מעדיפים אותה
אין כמו גיו-יורק אם אתה מתענג בג'ז חפשי
לי לא היה חנוך מסדר (פרט לשנה עם אנדרה היידו)
בעלה הוא מתאגרף (מקום שני באירופה)
מי היה מאמין
היא כל-כך שברירית

בין כתמי האורות המטמטמים אבדתי כוון
מי יודע כמה שעות רקדתי
ישבנו על המטה
שעה
והסתכלנו בעינים (כשבעלה בחדר השני)

לא קרה שום דבר

מה קורה בארבע וחצי בבקר
מה קורה בשעות הקטנות
מה קורה בחדר המדרגות

זבובים

כך שבסיום הארוחה איני צריך עוד שום דבר
איני יכול לרצות דבר
טוב לי
עד שלוש וחצי

הטיסה שלי היא למינכן אבל על הכרטיס כתוב מונקו
זה בטח טעות
אני מאד מקנה שזו טעות

שׁוֹתִים קָפָה עַל הַמֶּרְפֶּסֶת
לְפֶתַע מְצַלְמוֹת
הָאוֹטוֹבוֹס הָרֵאשׁוֹן עֹזֵב עוֹד כַּמָּה דְקוֹת
לְפֶתַע הַבּוֹק שֶׁל פֶּלֶשׁ מִסְתִּיר אֶת אֹר הַשֶּׁמֶשׁ
מִיִּשְׁהוּ אוֹמֵר: זֹאת הֵיטָה חֲתִיכַת הַרְצָאָה
אוּ: אֵיפֹה אֵן קִתְרִינְ?

הִיא עוֹמֶדֶת עַל קֶצֶת הַמִּדְרָגוֹת כְּשֶׁהִשְׁמְלָה הַחֹמֶה מִתְפַּנֶּרֶת בְּרוּחַ
שִׁמְלָה כְּזֹאת הַצֶּעֶה לִי פַעַם בְּשׁוֹק שֶׁל אִיסְטַנְבוּל
חֲצִינוּ בְּרָגֵל אֶת גֶּשֶׁר גֶּלְטָה
מֵאִירוּפָה לְאֶסְיָה
זֶה הִיָּה שָׁנָה אַחֲרֵי שֶׁהִתְחַתְּנוּ
לֹא אַחַת אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת עֲצָמֵי מִדְבַּר עַל אִיסְטַנְבוּל

יְהִי עוֹד הַזְדַּמְנוּיּוֹת
יְהִי עוֹד הַזְדַּמְנוּיּוֹת
יוֹתֵר מְדֵי דְבָרִים מִתְכַּוְּצִים בְּסוּף לְנִקְדָּה
הַבֵּר נִסְגַּר מִקֶּדֶם מְדֵי כְּשֶׁהִתְקַרְבְּנוּ לְדִלְפֶק
יִכְלְנוּ לְפַחוֹת לְרִקֵּד
לוֹ אֶהְבְּנוּ אֶת הַמוֹסִיקָה
אוֹ לְטִיֵּל בַּחוּץ אֵלּוֹ לֹא יֵרֵד
גֶּשֶׁם קַל
פְּסִנְתֵּר הַכֶּנֶף הִיָּה נְעוּל
אֲנָשִׁים עָלוּ וַיֵּרְדוּ בְּמִדְרָגוֹת בְּאֶפֶס מְעֵשָׂה
נוֹצְרָה הִתְקַהְלֹת סְבִיבֵנוּ
עוֹד חֲצֵי שָׁעָה לֹא תַעֲלֶה וְלֹא תוֹרִיד

יֵשׁ רְגָעִים כְּאַלְהָה:
מִיִּשְׁהוּ גוֹמֵר דוֹקטוֹרֵט וּבְדִיוִק בְּאוֹתוֹ רְגַע שׁוֹר נִרְגָּז
חוֹצָה אֶת הַשְּׁבִיל בְּרִיצָה
נִפְגְּשֵׁנוּ בְּאוֹבְרוּלְפֶד תִּשְׁעִים וּשְׁתַּיִם
בְּכַנֶּס עַל חִבּוּרוֹת תְּמוּרָה וְאַחֲרֵי כֵן בּוֹיָנָה
סְלִיחָה
כְּנִרְאָה הַחֲלֵפְתִּי אוֹתָךְ עִם מִיִּשְׁהוּ אַחֵר

תוֹדָה עַל הַמְּאָמֵר שֶׁשְּׁלַחְתָּ לִּי לִפְנֵי שְׁנַתִּים
תִּמְשִׁיךְ לְעֵדְכֵן אוֹתִי בְּמָה שְׂאֵתָה עוֹשָׂה

יש סכוי לראות אותך בג'גבה בעתיד
הנראה לעין?

לעתים נדמה שאין בכך די

מה יהיה?

כמה זמן נשאר?

שש דקות או שש עשרה?

המיקרופון האלחוטי צמוד לכפתור העליון של החלצה

אי אפשר להחמיץ כלום בווליומים האלה

אתה בטוח בנסקה?

תודה

יש זמן לעוד שאלה

בואו נודה שוב לכל המרצים

המרצים הראשיים

והמרצים המזמנים

ולאֵלה שלא הרצו

ולאֵלה שהכינו פוסטרים

וכמוכן לוועדה המארגנת

ולא נשכח את אן קתרין

מקרני השורים

מקרני השורים

נחלצתי בעור שני

בואו נודה שוב לכל המרצים של הבקר

המרהיב

הנורא

נטול הדאגה

בגבה אלפים מטר

נגמרו המים

הרוח געתה

כפות הידים נצרבו מסרפדים

צריכה לטוס מפיוזה למילנו ובמילנו

להחליף שדות תעופה

לא נעים
אבל האלטרנטיבה של TWA הייתה עוד יותר גרועה

הזמנה מפרשת לג'נבה
והזמנה טנטטיבית לקורטינה ד'אמפצו בקיץ
לקנות ציוד מתאים ולדלג
מריפויג'ו לריפויג'ו

בדולומיטים (בסביבות המרמולדה) עדין אפשר לפעמים
לראות דבים
באיזה תנאי נלך?
עד איזה גבה נגיע?

הלכו לאבוד ארבעה
מתוכם חזרו שלושה
האם פרוש הדבר שמישהו חסר?

נזכרתי בפמפלונה
שדה תעופה קטן
שלוש ארבע חנויות (בעקר בגדים)
שרפתי שם עשר שעות
העקר לא לראות את פינה
מדפדף בספרון? לדים שמישהו השאיר על השלחן

THE BEAR WENT OVER THE MOUNTAIN

THE BEAR WENT OVER THE MOUNTAIN

THE BEAR WENT OVER THE MOUNTAIN

TO SEE WHAT HE COULD SEE

אחרי שמונה שנים ששים כנסים מאות עמודים של חשובים עדין לא מתחילים
להבין את
השקט הנורא
אני יכול להרגיש מתי פתרון הוא בהשג יד
זה הינה יתרוני היחיד

עֲכָשׁוּ
כְּשֶׁהִכֵּל מְאֹחֲרֵינוּ
אֶפְשָׁר לֹאמַר בְּבִטְחוֹן:
הַמִּפְתָּח לְהַצְלָחָה:
לֹא לְהַחֲלִיף מֵהַר מְדֵי
אֶת הַשְּׂקִפִים
הָרוּחַ מְקַרְטֵעַת בְּהָרִים
מִהַחֲלוֹן שֶׁל אֵן קְתָרִין
בְּקוֹמָה הָאֲרָבֵעִים
רוֹאִים אֶת הָעֵתִיד

היום נלמד בחדר תקשוב מאירה ברנע-גולדברג

"היום נלמד בחדר תקשוב" הכריזה המורה תלמה וכולנו שמחנו. לא ידעתי מה זה "תקשוב" ומה בכלל יש בחדר הזה אבל כמו כולם עליתי במדרגות מאושרת ונכנסתי לחדר סגול (לפחות ככה הוא נחרט בזיכרוני), שבתוכו שולחנות עגולים, במרכז כל שולחן עמד רדיו טייפ שחור שאליו מחוברות מספר אוזניות בעלות קשת כסופה, סביב השולחן עמדו כיסאות נוחים ומרופדים, הרצפה הייתה מכוסה בשטיח עבה ועל המדפים שמסביב היו המון ספרים.

באותו יום המורה הקריאה לנו את הפרק הראשון מתוך הספר "לאן נעלם קפיטן קוק" שכתבה דבורה עומר. כולנו שתקנו, אפילו הילדים שאף פעם לא שתקו. גם כשנשמע צלצול אף אחד לא קם.

"תמשיכי, ביקשנו.

והמורה הבטיחה להמשיך את הסיפור למחרת.

מאז אותו יום לא זכורים לי ביקורים נוספים ב"חדר תקשוב" אבל המורה המשיכה לקרוא בפנינו בכל בוקר מהספר.

בתור מי שנהגה לאחר באופן די קבוע, ידעתי שבימים הקרובים אסור לי לאחזר, קפצתי מהמיטה ברגע שאמא ביקשה ממני, צחצחתי במהירות שיניים, התלבשתי בזרירות ורק רציתי להגיע לבית הספר בזמן.

ואז זה קרה.

בשיא המתח חליתי ולא הגעתי לביה"ס.

כשחזרתי ללימודים רצתי מהר לכתה רק כדי לגלות שהמורה החלה להקריא ספר חדש וכבר סיימה להקריא את "לאן נעלם קפיטן קוק". עולמי חרב עליי. בסוף השיעור התחננתי בדמעות למורה שתשאל לי את הספר לכמה ימים אבל היא הסבירה לי שזה בלתי אפשרי, היא החזירה את הספר לחברה שלה וזו השאילה אותו למורה אחרת.

אני זוכרת שבהפסקה הראשונה רצתי ל"חדר תקשוב" בוכה, קיוותי שאמצא שם עותק, החדר היה נעול. רצתי מהר למזכירות, המזכירה לא הבינה מה קרה, היא חשבה שמישהו הרביץ לי או שנפצעתי. כששמעה מדוע אני בוכה היא פרצה בצחוק, ליטפה את ראשי ואמרה למנהלת "נכון שהיא חמודה?"

בהפסקה הבאה חזרתי ל"חדר תקשוב", הפעם הוא היה פתוח, היו בו יותר ממאה עותקים של הבכור לבית אב"י, וכמות אפילו גדולה יותר מהספר "שביל

קליפות התפוזים", לא הבנתי למה צריך כל כך הרבה עותקים מאותו הספר במקום שיהיה לפחות עותק אחד מהספר שאני רוצה.

כשאמא באה לאסוף אותי מבית הספר היא מצאה אותי בהיסטריה מוחלטת. אני זוכרת שדיברתי בקצב מסחרר, בלעתי מילים, בקושי אפשר היה להבין מה עובר עליי. בסוף נסענו לחנות הספרים במרכז העיר אבל שם לא היה את הספר.

הספרייה הייתה סגורה אחר הצהריים ואני בכיתי ובכיתי ובכיתי.

למחרת נסעתי לבד באוטובוס קו 79 לספרייה. כל העותקים היו מושאלים. הספרנית הציעה לי ספרים אחרים של דבורה עומר אבל אני לא רציתי אותם. רציתי רק רק רק את קפיטן קוק שלי.

חוץ מהספרייה העירונית הייתי מנויה גם בספריית "אגד". אבא שלי נהג לחזור מהעבודה בשעה חמש ופעם בשבוע הביא לי ספרים. בכל יום נדנדתי לאבא שלא ישכח את יום הספרייה, שלא ישכח לגשת לספרנית באגד ולבקש ממנה את הספר. ואז יום אחד אבא התקשר במיוחד מהעבודה כדי לספר לי שמצאו את הספר בספרייה, שמרו לי עליו במיוחד ולפני שיעלה על ההסעה הביתה, ידאג לאסוף אותו.

אושר גדול!!!

כל כך התרגשתי, חיכיתי לו למטה. ירדתי יחפה כבר בשעה ארבע למרות שההסעה הייתה צפויה להגיע בשעה חמש, אולי במקרה היום הוא יקדים. ישבתי על המדרכה וספרתי נמלים ודקות.

כשאבא שלי ירד מהאוטובוס היה לו חיוך רחב על הפנים, חיוך של אבא גיבור שהצליח להגשים משאלה לביתו הקטנה. הוא הושיט לי שקית אדומה, שלפתי מהשקית את הספר... זה היה הספר על מסעותיו והרפתקאותיו של מגלה הארצות הנודע קפטן קוק.

באותו ערב הרגשתי רע, פיזית, ממש בכל הגוף ולמחרת לא הלכתי לבית הספר. בבוקר כשנשארת לבדי בבית ניסיתי לחשוב מה עוד אפשר לעשות על מנת להשיג עותק מהספר. חשבתי לעצמי שאני די בטוחה שאם דבורה עומר הייתה יודעת שיש ילדה עצובה כל כך בפתח תקווה, היא בוודאי הייתה מנסה לעזור לי. בחנות הספרים אמרו לנו להתאזר בסבלנות, הם הזמינו את הספר ויתקשרו אלינו ברגע שיגיע. אני זוכרת שכתבתי ביומן שלי שאני שונאת את הביטוי הזה, כתבתי להתאזר ב'ע' במקום ב'א' (כי היה לי ברור שצריך לעזור לסבלנות). וכשנתתי לסבתא שלי לקרוא את מה שכתבתי היא מאוד התפלאה שלילדה כמוני שקוראת המון, יש כל כך הרבה שגיאות. מזל שהיא לא גילתה שבאותה תקופה חשבתי ששגיאה כותבים ב'ע'.

אחרי כמעט חודש של בכי יגון וציפייה, תלמה המורה השיגה שוב את הספר מחברה שלה ונתנה לי אותו כדי שאוכל לקרוא בבית. חיבקתי אותה חזק והודיתי לה כמו שלא הודיתי מעולם לאיש.

שמרתי על הספר כעל אוצר. בהתחלה קראתי רק את החלק שהפסדתי בבית הספר ואחר כך את כל הספר מההתחלה לאט לאט ואז שוב ושוב, אחרי הפעם החמישית החזרתי אותו למורה.

באוגוסט 1999 התחלתי לעבוד בחנות ספרים בקניון הגדול בפתח תקווה. ביום הראשון לעבודתי, בזמן שסידרתי את מדפי הספרים כפי שהורתה לי המנהלת, נתקלתי בעותק של הספר. מובן שמייד קניתי אותו במתנה לעצמי.

שירים

שירה מאירי

טיפול ביצירה

נתנו להם לשחק בחרוזים
הבטחנו שנשמר
את השרשראות, שממר
יחכו להם על המתלים

וכשיצאו מהחדר החלקנו את החרוזים
החוצה מהחוטמים ולמחרת הבטחנו
שנשמר את השרשראות, שיחכו
על המתלים

ככה חלפו שנים והתחלפו החוסים
והשחלו ונקשרו ונתלשו
החוטמים

והשיר הזה נכתב ונמחק
נכתב ונמחק נכתב
ונמחק נכתב

סוסים

מעל ראשה של
סבתי דוהרים סוסים
סוסים סוסים סוסים
דוהרים סוסים

קחי לך ביסלי
את אומרת
והם דוהרים
גם הביתה

את אומרת
והם דוהרים

על הליכון מיד שרה
קרבות למטה
במסדרון עוצרות
לקחת נשימה

שניה לפני הסוף
בקשת שאשאר
אבל היו לי תכניות
עם מישהו אחר

מאז ועד היום
בראשי הם דוהרים
סוסים סוסים סוסים
דוהרים סוסים

שערי צדק

היית נושא אותי
מהספה למטה
מגלגלת בשמיכה
דקיקה על כתפך אני
ספר תורה

ועכשו לצדך
שמיכה מקפלת
בקצה המטה
מישהו שכח פה
סדור
מקור הברכה

סבילה

לִקַּח אֶת יָדַי בְּיָדוֹ
פָּתַח אֶת דְּלֶת בֵּיתוֹ
נָעַל. נִשְׁכַּב מִשָּׁד
פָּשַׁט נֶגַע דָּחַף
לִקַּח גָּנַח מִצִּץ רֶטֶן
אֶת מִזְה מוֹזְרָה
הִשְׁכִּיב סוֹבֵב הַחֲזוּר
לְמוֹזֵרֵן וְשׁוֹב מִשָּׁד
הַמְשִׁיךְ הַמְשִׁיךְ
עֲשֵׂה עֲשֵׂה עֲשֵׂה
גָּמַר.

יִצְאָתִי הִלְכָתִי רָצָתִי חִפְשָׁתִי
חִפְשָׁתִי חִפְשָׁתִי חִפְשָׁתִי חִפְשָׁתִי
בְּכָר בְּרַחֲוֵב בְּפֶה בְּגוֹף בְּיָד.
שִׁבְתִּי לְבֵית הָרֵאשׁוֹן
סָרְקָתִי כָּל שׁוֹרָה
הַמְדַרְגּוֹת הַבַּיִת הַמְטָה.
הַפְכָתִי אֲבָנֵי מְלָה. מְלָה.
עִם אֹר רֵאשׁוֹן הַכְרֻזָּתִי
עַל מִצּוֹי הַחֻקִּיָּה.
הַנְּעַדְרָת לֹא תִשׁוּב –
מֵעוֹלָם לֹא
נִכְנָסָה

שיפוצים יפעת טלליבסקי

באמת שלא היה הרבה מה לספר על השכונה שלנו – שכונת טבעת, מרוחקת מהמרכז, שנבנתה בדחיפות והכילה המון תושבים, בעיקר עולים חדשים. לא היו בה עשירים אמיתיים, רק נובורישים שבנו לעצמם בתים בסגנון "בנה ביתך" מה שהוכיח ש"הם לא משפחות עם קולטורה, רק עם כסף של מכונאים."

לקראת שיפוצים בדירה הקטנה שלנו ברחוב הבושם, עברנו לגור אצל סבתי. קיוויתי שבזמן הזה, איכשהו, הדירה שלנו תתרחב למידות ולהוד של הבתים הגדולים של החברים העשירים שלי משכונות טובות יותר.

על אף המרחק הקטן בין הבתים, לקראת המעבר אל בית סבתי ארזנו מזוודות כאילו אנחנו נוסעים לחופשה במקום רחוק. את חופשת הקיץ הזו העברתי במשחקי כדור ותופסת עם הילדים מהרחוב. בהתחלה הם התגרו בי במילים ומעשים. לא פעם הוטחתי על חומת אבן ירושלמית שגירדה לי את העור מעל הבשר. יחס הגדלים והכמויות ביני לבינם אף פעם לא נטה לטובתי, מה שכן שיחק לידיי הייתה העובדה שלא ציפו ממני, על גופי הקטן והגפרורי להכאיב ולהשאיר סימנים.

"לא פייר, היא נושכת."

"לא פייר, היא חונקת."

"לא פייר, היא זרקה לי חצץ בעיניים."

שיחקתי מלוכלך.

אבל אחרי סדרת קרבות, אנשים למדו לכבד אותי, למרות שהייתי ילדה רוסייה.

גם כשהתקבלתי לחבורה, בתור שחקנית חוץ, לא אחת משלהם, הם המשיכו לקרוא לי "סוכה, סוכה, סוכה, סוכה", מזמרים ברוב קולות. סבתא שלי הייתה מופיעה בחלון וצועקת להם בחזרה "אידיטה וז'ופו!" (לכו לתחת) ועושה תנועה מגונה של היד (לא אצבע שלישיית, אלא אגודל שמתכנס וכולט מתוך האגרופ). הילדים היו צוחקים ובורחים להתחבא בין הסלעים של גבעת האשפה, הגבעה שכל החלונות פנו אליה, כמו תאים בתיאטרון. על הגבעה הזו אפשר היה למצוא הכול. לכל אורך היממה הושלכו מחלונות הבתים שקיות אשפה שאנשים לא טרחו להוריד כל

הדרך לאזור הפחים. שאריות מזון, חיתולים מלוכלכים, בגדים שהתעופפו מהחבל צבעו וקישטו את הגבעה.

*

אחרי ארבעים שנים, ההורים שלי התכוננו לעזוב את השכונה ואת העיר. כדי להתרענן מאריות וזיכרונות עשיתי טיול לרחוב מרגלית, הרחוב של סבתי. בדרך עצרתי ליד שיח גדול שצמח פרא וגלש למדרכה. הריח היה אותו הריח, מתיקות מעט מחליאה. בגלל המיקום של הרחוב, ממש על צלע ההר, רוחות העונה הסיעו את פריחת השיח ממקום למקום.

איש צעיר חובש כיפה, טייל עם הכלב שלו. הוא עצר לידי. קטפתי לי את הפרח הלא מוגן.

"זו חבצלת קטנת פרחים, היא פורחת בסתיו," הוא אמר בידענות.

חבצלת... קטנת פרחים, מי ידע. התקדמנו לאותו כיוון, לא בכוונה, אולי זה היה הטיול הקבוע שלו, הוא בטח גר בסביבה. התקרבתי אל חומת האבן הירושלמית, כבר יכולתי לראות את הקומות העליונות של הבניין של סבתי. ליד החומה אחזתי במעקה, הוושט שלי כמו הוצר, היה לי קשה לבלוע.

"היה פה הר של זבל," אמרתי לעצמי. הבחור עם הכלב שמע.

"נו?"

"ועכשיו אין."

"וזה רע?" הוא שאל, ספק מתגונן או מגונן על השכונה שבה הוא חי ואני רק מבקרת.

התבלבלתי. לא זה הרי לא רע. זה לא רע ששיטחו את הגבעה ולא רע שבנו במקומה גן שעשועים. רק שפתאום לא הייתי בטוחה שאי פעם הייתה גבעה. חיפשתי את החלון שדרכו סבתי הייתה מתצפתת עליי. לכל קומה ופאה התווספו חדרים, מרפסות מקורות והרחבות בנייה. התמונה של סבתי בחלון דהתה. כבר לא הייתי בטוחה שהיא אי פעם עמדה שם.

באחד מימי עונת השיפוצים רדפתי אחרי כדור ואחרי רדפו הבנים ששיחקו איתם. אחד מהם תפס לי בחולצה שנמתחה ואיימה להיקרע, הצלחתי לחמוק ממנו על ידי פיתול ובריחה מהירה. עליונה ומרוצה מעצמי, המשכתי לקפץ במיומנות על הסלעים והזבל. ידעתי בדיוק איפה אפשר לדרוך, נזהרת שהרגל שלי לא תיתקע בין הסלעים. למדתי את כל זה מטעויות עבר קרובות, דרך השריטות על הרגליים ושטפי דם גבוה יותר במעלה הרגליים, בזרועות ובגב. רכשתי לי מעמד של לוליינית גבעת הזבל. כשהגעתי אל הכדור נחתי עליו כמו שחקן פוטבול, כדי שלא יחמוק ממני לטובת הבנים. וכשהבריון הכי קרוב תפס מספיק מרחק התרוממתי בזהירות עם הכדור חפון בין ידיים לחזה. מיששתי חומר זר שדבק בכדור, ניילון או גומי חלקלק. שחררתי את האחיזה כדי לגלות קונדום משומש שנצמד לכדור. חיוך המנצחת נמחק באחת. בגיל אחת עשרה ידעתי לדמיין בן רגע את הזוג שהחדיר פין בפות. יכולתי לדמיין את הקונדום מתקלף ונזרק בלי מחשבה דרך חלון אחת הדיירות הגבוהות. הבריון שרדף אחרי הבחין במציאה שלי וצעק מראש הגבעה – "איח... לסוכה יש איידס!"

בשנת הלימודים שקדמה לקיץ זה, כבר התחילו שיעורי חינוך מיני, אולי קישרו חינוך מיני לבר ובת מצווה. נניח, אחת ממתנות בר המצווה של אחי באותה שנה הייתה מסגרת קטנה כשמאחורי הזכוכית קונדום באריזה והכיתוב: *לשבור במקרה חידום*. בגיל אחת עשרה, השאלה הקבועה של סבתי הייתה "נו, היא כבר קיבלה?" נראה שכולם רק חיכו לכך שנהפוך מילדים למבוגרים. לשיעור חינוך מיני, הביאה המורה שאר ירקות והדגימה איך מלבישים קונדום על מלפפון.

באותו הרגע קפאתי על הגבעה, אפילו הרצון שלי לקפוץ על הבריון המטומטם ולהלום בו נבלם על ידי הבהלה. כשהתעשתי העפתי מידיי את הכדור והתכופפתי לשפשף את הידיים שלי על האבנים. העיניים שלי הוצפו דמעות בושה. כאילו רק מעצם המפגש עם הדבר אני מוכתמת. ניגבתי את הפנים בחולצה, מותרה עליה סימנים של זיעה ולכלוך. חיפשתי מקום להיות בו לבד. ירדתי בריצה את גבעת הזבל והמשכתי במורד הרחוב, איפה שבדרך כלל אימי או סבתי נזפו בי "אל תרוצי שם! מכוניות!" למי אכפת עכשיו ממכוניות? בטעות, בלי שבכלל יגיע לי, אני בסכנת חיים! טיפסתי והתיישבתי על החומה שגידרה את שטח השכונה שלנו. נזכרתי או המצאתי לי מעשיות על ילדים שבטעות נדקרו ממזרק של נרקומנים שהושלך בגינת שעשועים, וזהו, הלך עליהם קפוט.

לא סיפרתי לאף אחד. וככל שחלפו הימים נעשיתי יותר ויותר משוכנעת שקרה לי דבר נורא. שכנעתי את עצמי שהיה דם על הקונדום, ושהיו לי ודאי חתכים פתוחים. לו יכולתי, כבר עכשיו הייתי מרחיקה את עצמי מהמשפחה. כאב לי על סבתי. לא מספיק שהיא עברה את המלחמה ואת החיים בגוש, לא מספיק שמתו לה תינוקות – עכשיו גם הנכדה, ככה? בגלל שטות כזו.

במשך כמה לילות, על ערמה של שמיכות חורף בריח נפטלין, ששימשו לי מזרן למרגלות המיטה של סבתי ולקול הנחירות שלה, שכבתי ערה וטווייתי את הסיפור כל פעם מחדש. בעולם שלי אפשר למות מאידס או סרטן, תאונת דרכים, פיגוע או במלחמה. החלטתי בשלב מסוים שהאנשים שמאחורי המעשה הם בכלל זוג גברים, לא הייתה אישה שם בחדר, ואז שיניתי את דעתי והתלבטתי אם היה זה מעשה אהבה, או בכלל אונס אכזרי. רעיונות שהיו בשבילי חדשים, מסעירים ומפחידים כאחד. את המושגים והפתח לעלילות למדתי באותה תקופה דרך ערוצים שונים, דוגמת קלטת למבוגרים שהראה לי אחד השכנים כשאמא שלו הזמינה אותי לארוחת צהריים ישראלית שכללה פתיים ושניצל. הוא היה כל כך עשיר בעיניי, שלמרות שהדירה שלו הייתה קטנה כמו שלנו, בחדר הילדים ניצבה טלוויזיה וגם מכשיר וידאו. היינו חוסמים את הכניסה לחדר בגופנו וצופים בסרטים בלי ווליום, הנחנו שהם בטח בגרמנית.

תהיתי בחשש כבד כמה זמן יעבור עד שאתחיל לפתח סימנים, הרי מתישהו צפיתי בסרט "פילדלפיה" עם אבי שהפך את הצפייה בשבת בערב לשיעור ברפואה ומדע. מתי יופיעו פצעים מוגלתיים על הבטן שלי, ואני איאלץ להסתיר אותם עד שיופיעו גם על הפנים שלי וכולם יגלו? כל עקיצת יתוש אותה על מותי המתקרב.

שמרתי את הסוד שלי לעצמי, לא שיתפתי אף אחד, התביישתי. סבתי נזפה בי מדי בוקר על היקיצה המאוחרת שלי, האכילה המועטה ועל כך שאני נמרחת בבית ולא רצה החוצה לשחק־לריב עם הבנים ברחוב.

"שטו סטאבוי? (מה איתך)" היד שלה הונחה בכבודות על הראש שלי. נותרתי שמוטה על הספה, שקועה בטלוויזיה.

"נו..." היא ניסתה פעם נוספת, ידה משפשפת את הפדחת שלי באופן שהחל להציק לי.

"ניצ'יבו, (כלום) עניתי ברוגז.

"לכי לשחק עם הילדים."

הרמתי אליה את המבט, היד שלה החליקה מהראש שלי.

"לא רוצה, החמצתי פנים.

"אה פצ'ימו? (אבל למה)"

"פאטאמו, (ככה)" נשפתי בזעף והחלקתי מהספה, ולמרות שבאמת לא רציתי, הוצאתי את עצמי החוצה, רק כדי שסבתי תפסיק להציק לי. הבנים שמחו לראות אותי. התאמצתי לא לחייך כי לא רציתי שיבחינו כמה זה מחמיא לי. שיחקנו במחבואים סרדינים. מצאתי מחבוא מושלם מאחורי ערמה של גזם, שניים מהבנים הצטרפו אליי בזה אחר זה, הם נצמדו אליי משני הצדדים כמו בתוך קופסת סרדינים.

סיפורים לקופים לשעבר

תמר הונשטטר

מקס מפליג לארץ יצורי הפרא. ארץ לא נודעת. ושם, אחרי שהוא מתמנה למלך, ויצורי הפרא קוראים לו "יצור הפרא הכי הכי פראי", נפתחות שלוש כפולות עמודים ללא טקסט. איור מקצה לקצה של השתוללות מענגת. בשלושתן, מקס מצויר כשהוא עוצם את עיניו כמו להדגיש שאלה רגעים מדומיינים, רחוקים מהמציאות, עמוק בפנטזיה. מקס נמצא כעת במקום פנימי בתוך עצמו שאין בו מילים והגדרות.

עבור המבוגר שלוש הכפולות הללו מעוררות מבוכה. הוא המקריא, השולט בקצב הסיפור ופתאום הוא משתתק, מבולבל. אין מה לקרוא, אין לאן להוליך את המבט. זהו רגע מרתק. מה יעשה המבוגר? מה יעשה הילד? הם ספונים יחד בהרפתקת הסיפור והנה פתאום מתפרקות המילים לצבעים וטקסטורות. האוויר משתלט ומכתיר את הילד המאזין למלך בארץ יצורי הפרא, ארץ שאין בה מילים.

ילדים צעירים, שטרם רכשו את מלאכת הקריאה והם חדשים בעולם המילים בכלל, מעניינים אותי. במידה מסוימת הם תמונת המראה שלנו, הסופרים. הם העומדים על הגדה השנייה, כל חושיהם פקוחים לעולם ומילים אין. לאט הם לומדים את המילים, מרכיבים את המשפטים, מחקים את נעימת הסיפור לפני שיוצקים בה משמעות.

"את בטח זוכרת את הפלא הזה כשילד מתחיל לתת שמות לדברים. ובכל זאת, בכל פעם שהוא למד מילה חדשה, מילה שהיא גם קצת 'שלהם', של כולם, אפילו המילה הראשונה שלו, מילה יפה כמו 'אור', הלב שלי גם נחמץ קצת באפס קצהו, כי חשבתי – מי יודע מה הוא מאבד ברגע זה, וכמה אינסוף סוגים של זוהר הוא הרגיש וראה וטעם והריח, לפני שדחס את כולם לתוך התיבה הקטנה 'אור', עם הריש הזו בקצה, כמו מתג כיבוי."

(דויד גרוסמן, מתוך "שתהיי לי הסכין", "הספרייה החדשה", 1998)

אחרי שלומדים את המילה "אור" אין דרך חזרה. ואולי דווקא יש? שנתיים לפני פרסומו של הספר "שתהיי לי הסכין" ראה אור "היה הייתם שני קופים", ספר פחות מוכר מספריו האחרים של דויד גרוסמן לילדים. זה סיפור על גידי ואבא שלו, שנוסעים לספארי והגלגל באוטו שלהם מתפוצץ. בזמן שאבא מחליף את הגלגל, קוף קטן מושיט את ידו לגידי ויחד הם מטפסים גבוה גבוה על העץ. אבא נבהל ומטפס בעקבותיהם, וכדי לשכנע את גידי לרדת הוא מספר לו וליויו, הקוף הקטן, סיפור:

"זה היה לפני המון זמן, לפני מיליונים של שנים, כשהעולם עוד היה תוהו ובוהו. בזמן הרחוק ההוא השמיים והים עוד נלחמו ביניהם מי יהיה למעלה ומי למטה [...]"

שני קופיפים חמודים הייתם אז, וזה היה הזמן המופלא ביותר שהיה בעולם! כל היצורים של העולם היו אז ביחד! כולם הלכו בשיירה ארוכה-ארוכה, כל האנשים וכל בעלי-החיים מכל הזמנים, מימי קדם ומהזמן שלנו, יצורים שיש ויצורים שאין [...] וכולם יחד הלכו אל מדבר ענקי וצהוב שהיה מוקף הרים אדומים, ומיהרו להגיע לשם לפני שהעולם יתחיל."

אבא מספר על העולם שלפני העולם, לפני שניתנו שמות לדברים. כשהגשם ירד בשבעה טעמים שונים. באותו הזמן חיכו כל היצורים שהעולם יתחיל ורק גידי ויוו היו שני קופים וניסו לברוח מהבשורה הזאת. לברוח מהתפקידים שיועדו להם - הוא ילד והוא קוף.

"ואז, בלילה האחרון," המשיך אבא, "כשישנתם במערה קטנה, פתאום נשמע באוויר צליל אחד עדין ורחוק. צליל רך ועצוב. כאילו מישהו בכה בקצה העולם. ואתה התעוררת, גידי, ותיכף ידעת שקרה דבר גדול מאוד: מסביב היה שקט, כאילו כל התוהו-והבוהו נגמר, וכל היצורים המשונים נעלמו, ורק אתה ויוו נשארתם. אבל איפה יווי? הסתכלת, ולא מצאת אותו! ויצאת מהמערה וראית שלעצים כבר אין כנפיים, אלא ענפים, ושמש חדשה זרחה. היא הייתה צהובה, והיא זרחה כעת למעלה. ולמעלה היה כחול, והושטת יד לגעת בכחול, אבל היד שלך לא תפסה כלום, רק כחול וכחול עד אינסוף, ובבת-אחת ידעת שאלה הם השמיים."

"ואז ראית את יווי בתוך חבורה גדולה של קופים. הוא רצה לרוץ אליך, אבל הקופים משכו אותו איתם והרימו אותו אל העצים... ואתה לא הבנת מה קורה, ולמה הם לוקחים ממך את יווי? ומסביב היה הכול יפה וחדש, אבל אתה כבר לא שמת לב לזה, ורצת מהר אל האגם, והסתכלת בהשתקפות שלך במים, וראית שכבר התחלת להשתנות."

(דויד גרוסמן, מתוך "היה הייתם שני קופים", "עם עובד", 1996)

בסוף הסיפור, רגע לפני שגידי מחליט לרדת מהעץ, מתגלה לנו פרט קטן וכאילו חסר חשיבות: גידי יתחיל כיתה אלף מחר. פתאום הסיפור של אבא, גידי ויווי (ולא סתם כשאומרים את שמותיהם יחדיו הם נשמעים כמו הברות תינוק - אָאָה, אֵיאֵי, אוֹאוֹ) מתכווץ לממדי יומיום. ילד מתחיל כיתה א'.

אבל דווקא הפרט הזה מבהיר את הסיפור כולו. כי כיתה א' מסמלת את נקודת השבר: או אז נוטשים את הברות התינוק לתמיד, לומדים קרוא וכתוב והכול מתחיל להסתדר במשבצות המילים. מכניסו למערכת הבית ספרית, וזאת הטררגדיה והברכה גם יחד, גידי לא יוכל יותר להיות אחד עם העולם.

רגע הדומה דמיון מכוּשף לרגע הזה, מתרחש בסיום הספר "הבית בקרן פו". כמו גידי גם כריסטופר רובין עומד לנטוש את עולם הילדות הטרומ-השכלתי. הוא לוקח את פו הדוב אל קרחת יער קסומה ומנסה להסביר לו שלא יהיה יותר כלום כי "הם לא מרשים" ולא מסביר מהו הכלום ומי הם אלה שלא מרשים. כמו בעולם

הקדמוני של גידי, גם בסצנה קורעת הלב הזאת, הילד הוא – עדיין – אחד עם העולם ואין חיץ מילולי בינו ובין השמיים:

”כשישבו שם, ראו את העולם כולו פרוש לפניהם עד לקצה השמיים, וכל מה שהיה בעולם כולו היה איתם שם.”

(א.א. מילן, מתוך: ”הבית בקרן פו”, תרגום: אבירמה גולן, הוצאת ”מחברות לספרות”)

מילים הן כמו קווי מתאר. הן תוחמות כל מסומן, מפרידות אותו מהרקע. גידי לא יוכל יותר להיות קוף בג'ונגל שלא יודע מה זו המילה עץ או איך מאייתים את המילה ירח. הוא לא יוכל יותר להתכחש לכך שיש שני כחולים – שמיים וים – ושהם מופרדים בגלל שמותיהם אפילו אם מרחוק הם נראים כמו כחול אחד מתמשך. בתווה ובווה שלפני המילים כל טיפה היא בטעם אחר כי אין לכל הטיפות את המילה האחת, התוחמת, גשם.

גם מקס מתבגר, גם הוא לא נשאר בעולם שלפני המילים. רגע לפני נקודת האל חזור משהו מחזיר אותו:

”פתאום הגיעו אליו ממרחקים, אולי מסוף העולם, ריחות נפלאים של מאכלים טעימים, ואז החליט שדי, הוא לא רוצה להיות יותר מלך בארץ יצורי הפרא.”

(מוריס סנדק, מתוך: ”ארץ יצורי הפרא”, תרגום: אוריאל אופק, ”כתר”, 1984)

וכדי לחדד את השינוי מוריס סנדק בוחר בפעולה ההפוכה מכפולות הפנטזיה נטולות המילים, במקום איור הוא משאיר עמוד ריק, לבן, ורק משפט קצר של קווים שחורים מופיע בתחתיתו: ”והיא הייתה עוד חמה.”

מקס, גידי וכריסטופר רובין מגלים לי מי היו, רק לפני זמן קצר, הילדים שאני פונה אליהם. הוא מזכיר לי שהם היו יצורי פרא של צבע וטקסטורה, של אינסוף סוגים של זוהר. הם היו קופים: יצריים, רגשיים, חושיים. הוא מזכיר לי שאת הספרים שאני כותבת ועורכת צריכים לקרוא קופים-לשעבר, קופל"שים. ואותם קופל"שים לאו דווקא רוצים להפוך לאנשים. הם הרי מבינים בשולי ההבנה שקריאה נחוצה בשביל לפענח את הכתוב על הדף שהפקח שם מתחת לווישר, ומי רוצה להתמודד עם זה?

כשאני פונה אל מבקרים חדשים בעולם המילים יש לי הזדמנות, לא ללמד אותם משהו, או להסביר או לבאר. אולי אפילו להפך. תפקידי הוא להגיש להם מילים מסתוריות, חמות, טריות מהתנור, כאלה שיגרמו להם להאמין שגם בעולם המילים יש אפשרות לפתוח אופקים חדשים של רגשות וחושים ולא רק לסגור ולתחום.

אני מחפשת לטמון בספרי הילדים משהו אחר. משהו שעדיין יש בו את הניחוח של העולם שלפני העולם. בקריאה, אני מקווה, יש הרפתקה. שונה אולי מהרפתקת קופים בין עצים כאשר נופל עליהם גשם שאין לו שם, אבל סוערת ומלהיבה לא פחות.

פליקים יותם טולוב

שום דבר לא הכין את אבא שלהם לבקשה הזו. היו לילדים בקשות של ילדים. למשל, לבקש ממנו להגיד כן או לא לפני שהם מבקשים משהו. "קודם כול תענה, אחרי זה אני אשאל", או לטבול את השניצל במים כשנגמר הקטשופ. בקשות חמודות. בקשות משונות. אבל כזה, הם עוד לא ביקשו.

אמא אמרה - "בשום פנים ואופן לא". ואבא חזר אל הילדים ואמר - "בשום פנים ואופן לא". אבל הם התעקשו. הם מבקשים שמעכשיו העונשים בבית יהיו פליקים.

"העונשים שלכם לא נגמרים," התלונן יאיר, "יומיים לא לראות מסך. שלושה ימים לא לראות מסך. ארבעה ימים לא לראות מסך. זה מלא זמן".
"וגם מאוד לא יצירתי," הודה אבא.

"בדיוק," הסכימה נוגה, "העונשים שלכם לא יצירתיים. מסך, מסך, מסך. אנחנו מעדיפים פליקים".

"מאיפה בא לכם הרעיון הזה?" אבא שאל. הם היו בחדר השינה, כל אחד במיטתו. הוא בכלל תכנן לשים להם פודקאסט, נשיקת לילה טוב ולחזור לעבוד אבל הם תכננו את השיחה הזו היטב. עשו לו מארב. ולא הייתה להם כוונה לשחרר אותו עד שיסכים.

"סבא סיפר שאבא שלו נתן לו פליקים ושהוא נתן לך", אמר יאיר.
"בטוסיק", הוסיפה נוגה וצחקקה.

"נו, ותראו מה יצא ממני," אמר אבא, "אחד שמעניש את הילדים שלו בעונשים לא יצירתיים".

"אבא, יש לי שאלה," יאיר ניסה כיוון חדש.

"כן, אהוב, מלמל אבא. הבן שלו היה עורך דין טוב ממנו.
"אנחנו דתיים, נכון?"

"נכון".

"וזה אומר שאנחנו שומרי מסורת".

"בהחלט," ענה אבא, מבין לאן זה מוביל.

"ואם אבא שלך נתן לך פליקים, ואבא של סבא נתן לו פליקים, ואבא של אבא של סבא נתן לאבא של סבא פליקים..."

"עד האדם הראשון שנתן לנוח," נוגה סיכמה.

"ומי נתן פליק לאדם הראשון?" שאל אבא, מתעלם מהטעות הגנאולוגית שלה.
"אלוהים!" נוגה הכריזה בניצחון, "ואם אלוהים אמר אז אתה חייב להקשיב."
"התשובה היא לא," הכריז אבא ואז הרים מבט אל מדבקות הכוכבים הדהויית שהדביק על התקרה וקרא בקול, "שומע, התשובה היא לא, מצטער." הוא רכן, נתן להם נשיקה ויצא מהחדר.

אבל לפעמים, במיוחד עם ילדים, הלא של הפה הוא אולי של הלב. ובפעם הבאה שהוא היה צריך להעניש אותם, הוא באמת הרגיש שצריך לרענן את שיטת הענישה.

הפעם הבאה הייתה למחרת. הם רבו. וזה המקום להזכיר שהייתה גם חן, האחות הקטנה. המושלמות שלה הייתה קונצנזוס, מה שלא הפריע להם לריב גם איתה. כי ככה זה במשפחות, הגדול מציק לקטן ממנו שמציק לקטן ממנו. כמו קין והבל. וההצקה הכי מציקה היא לחטוף. לחטוף מסטיק מהמגירה האיטית של האחות הגדולה. לחטוף את המוצץ של האחות הקטנה. לחטוף את דגם הלגו של בית הספר של הארי פוטר שהאח הגדול בנה בעמל רב במשך שבת שלמה.

וזה בדיוק מה שנוגה עשתה. וכשהיא החביאה את הדגם הוא נפל לה מהידיים. הצריח שרד, כל השאר נחרב. יאיר דחף אותה בכעס, ונוגה קיללה אותו בקללה שאפילו ההורים שלה לא מעיזים לומר. ואז אבא בא וצעק עליהם שהם הגזימו לגמר, ושלא מעניין אותו מי התחיל וששניהם בלי מסך עד להודעה חדשה. וכשנזכר כמה זה לא יצירתי הוסיף, וגם בלי ביקורי חברים, תלמדו להסתדר. ויצא מהחדר בזעם.

וכשהזעם שכך, הוא התחרט ובא לבקש סליחה. ככה זה תמיד אצלם. אבא או אמא כועסים ואז צועקים ואז מבקשים סליחה. וזה הרגע שבו אפשר לבקש המתקה של העונש. "אבא, אנחנו רוצים במקום בלי חברים ובלי מסך, פליק."

הוא חיך. ואמר להם שהוא מבטל את העונש, אפשר חברים, אפשר מסך, אבל הוא מאוד מאוד מאוכזב מהקללה, ונוגה אמרה, "אבא, פליו, תן לי עונש. חכה רגע" ורצה לקלמר וחזרה עם סרגל.

"מה זה?"

והיא הושיטה לו את הידיים. "ככה סבא אמר שהמורים היו עושים."

ויאיר רץ לחדר והביא חגורה, "גם עם חגורה היו לפעמים."

"השתגעתם?" אבא התפלץ, אבל הם לא הניחו לו, "פליק קטן בטוסיק, בבקשה אבא. ובלית ברירה, כמו ילד שמעודדים אותו להתגבר על פחד, אבא נתן לנוגה פליק קטן ועדין בטוסיק.

ומשם כבר לא הייתה דרך חזרה.

כי ילדים כל הזמן מוצאים סיבה שיענישו אותם. נוסעים ברכב. נוגה לא מסכימה

שהזרוע של יאיר תיגע בה, יאיר אומר שאין לו מקום, נוגה דוחפת, יאיר מחזיר לה חזק, אבא מתעצבן וצועק, "לא תהיה אצלנו בבית אלימות" וכעבור כמה דקות הוא מבקש סליחה שצעק. או שהם שלושתם נעלמים, יאיר, נוגה וכן. ואבא כבר יודע שזה סימן שהם הצליחו למצוא את האיפד ממקום המחבוא, ולהקיש את הסיסמה שנועדה להגן עליהם ושהם ידעו בעל פה, אפילו חן, ולהתחבא בשירותים, החדר היחידי בבית שהוא מרשה להם לנעול.

ילדים, אם לא תיתן להם עונש, הם יעברו על כל החוקים. גם מבוגרים.

והפליקים באמת היו פתרון נוח. יאיר ונוגה היו מגישים את הטוסיק, אבא היה נותן להם חלש ובזה היה תם הטקס ואפשר היה להמשיך בשגרה. נוגה הסבירה לו שאין היגיון בעונשים של מבוגרים. אתה כבר מזמן שכחת על מה העונש והשלמת כבר עם אחיך, והספקת לריב שוב ושוב פעם להשלים והעונש נמשך ונמשך ולא עומד בקצב של החיים.

"אתה צריך לדבר איתם, לא להרביץ להם!" אמרה אמא. היא לא הייתה מרוצה מהפתרון החדש. "אנחנו אומרים להם שאלימות לא פותרת שום דבר ואז אתה נותן פליקים?" היא התפלאה. "את צודקת, אבא הסכים, אבל מצד שני תראי איך שזה מצליח." ובאמת זה הצליח. הבית היה רגוע מאז שהם עברו לפליקים.

עד שלימור אמא של נטע התערבה.

לימור ביקשה לדבר עם אמא. היא שמעה את יאיר משוויץ לנטע, הבן שלה, שאצלה בבית נותנים פליקים. והיא רצתה לשאול אם זה נכון. "כל כך לא מתאים לכם..." ואמא חזרה הביתה ואמרה לאבא שצריך להפסיק ואבא בא לילדים ואמר להם שצריך להפסיק, כי זה לא נראה טוב מול לימור. יאיר אמר, "אבל אתם תמיד אומרים שלא משנה מה אחרים חושבים" ואבא אמר "שיקרתי. כן משנה." והם נאלצו לחפש פתרון יצירתי.

הם ישבו ביחד מסביב לשולחן, שותים שוקו ומחפשים פתרון.

"אנחנו צריכים עונש שלא נמשך יותר מכמה דקות," אמר יאיר.

"זה הכי חשוב," הסכים אבא, "עם התחלה, אמצע וסוף."

"אולי שכיבות צניחה," נוגה אמרה.

"סמיכה," יאיר תיקן והוסיף, "או שאנחנו נרוץ מסביב לבית כמה הקפות, זה גם יכול להיות עונש."

"זה נשמע כמו טירונות בצבא," אמר אבא ודחה את הרעיון.

"אני יודעת!" אמרה נוגה.

"או או," אמר אבא, "במקום שאתם תרביצו לנו אנחנו נרביץ לעצמנו. אם עשינו משהו קטן אז צביטה ואם משהו חמור אז מכה כואבת."

"ואז לימור תשאל את אמא למה הילדים שלנו מרביצים לעצמם?"

"כן נוגה", יאיר הסכים, "אי אפשר אלימות, צריך פתרון אחר."

"אני סומך עליכם שתמצאו," אמר אבא וניגש למחשב שלו. "מי שמוצא אני קונה לו את כל הממתקים שבמכולת."

והם מצאו. והוא לא קנה.

העונש החדש היה לכתוב את אותו משפט הרבה פעמים. סבתא סיפרה להם שככה היו מענישים בבית ספר כשכבר היה אסור עם הסרגל. וזה היה בול. בכלל, הדורות הקודמים היו חכמים.

כי זה גם היה תרגול טוב בכתובה. גם אף אחד לא היה צריך להרביץ לאף אחד, וגם אבא לימד אותם משפטים חדשים.

"תכתבי חמישים פעמים – הגמל אינו רואה את דבשתו," הוא אמר, כשנוגה הציקה לחן אחרי שיאיר הציק לה.

או "דברי חכמים בנחת נשמעים. שלושים פעמים" אחרי שיאיר טרק את הדלת של הבית בכעס ואז שוב פתח ושוב טרק ככה כמה פעמים עד שאבא צעק עליו שהוא איבד כל גבול. לזכותו ייאמר שאבא גם כן העניש את עצמו עם אותו משפט, שלושים פעמים, כי זה שהוא גדול מהם לא נותן לו זכות לעשות את מה שאסור להם.

ארבעים פעמים "במקום שאין אנשים היה איש", כשנוגה הצטרפה לחברות בללעוג על ירדן שעוד לא נפלה לה אף שן. ונוגה התעקשה לשנות את הביטוי "היה אישה" כי גם אם תתאמץ היא לא תוכל להיות איש, ויאיר תיקן "היי אישה" כי הוא לא פספס אף הזדמנות לתקן אותה.

עד שפעם אחת יאיר רצה ללכת עם החברים למגרש ואבא אמר לו שהוא צריך קודם לסיים את השלושים פעמים של "מה ששנוא עליך אל תעשה לאחותך". ויאיר, שהבין שאבא לא יוותר, הושיב את כל החברים שלו כולל נטע, שיעזרו לו להשלים את העונש.

ולמחרת אמא של נטע התקשרה לאמא.

וכך גם העונש הזה הופסק, ובלית ברירה הם חזרו להגבלת זמן מסך. כי כמו שאבא אמר להם ערב אחד לפני השינה, "כל דור ממציא עונש חדש, וזה החידוש של הדור שלנו, זמן מסך. ויום אחד הילדים שלכם יבואו אליכם ויתחננו שתגבילו להם זמן מסך במקום שתחרימו להם את החללית הפרטית." "אנחנו לא נעניש את הילדים שלנו," אמר יאיר. "כן", המשיכה נוגה, "החידוש של הדור שלנו יהיה שאין עונשים." ואבא חייך ואמר, "בכל דור ודור ילדים אומרים שהם לא יהיו כמו ההורים שלהם ואז הם גדלים ונהיים כמוהם בדיוק." אבל תוך כדי שהוא אמר את זה הוא הרגיש שהם צודקים, ושחבל שכל כך מהר הוא נהיה כל מה שהיה שנוא על הילד שפעם היה.

שירים עמית בגלייטר

מישהו אחר ישב בכסא ההוא, התהלך בבית בקלפתו.
מישהו אחר נגש למטבח, שלף צלחות ריקות והחזירן. עצם עינים בזרם הרוחח
במקלחת. נשרף בזרם עד ששמע יבבה.
היה האדם היושב בכסא, הנכנס למטה ומחשב שעון לשנת חרף.

אולי יחלם הלילה קולי. קולי שיטפס מתוך פיו, פריחה של הדם באמצע הלילה.
אולי אתעורר מזה.

ראיית לילה

ילדים הופכים ינשופים בלילה
עיניהם נפקחות, הם מסובבים את ראשיהם הקטנים ומנקרים
בסודות השמורים מפניהם.
שולפים תולעים ממוותיבו.

עלינו לקום כאלו איש לא ראה. לחצות כבישים בבטחה. לאסוף ילדים, חבילות
מהדאר.

להביט מהחלון על מסתורי כביסה. לחפש מטוסים מגביהים.

*

רצועות פילם ישן נמתחות תחת עורך
מקרינות על הקיר בלילות
את חוזרת עם זר חרדל וחרציות כל קיץ
שמש, כל הזמן שמש
גם בלילה, העינים אינן כבדות
תנשמות בחדרים הסמוכים, מכל חלון, מתהפכות במטותן
גם את
ועדין שומעת קני נמלים נחפרים
מחלות דם חרישיות בדרך

“בריאה בדר”כ. מתלוננת על קשיי נשימה”

ארבעה מטיילים בגבעה בעונת רקפות.
הם הולכים קרוב לפרות בשבילי ירק דרוסים
לצד גדר חשמלית.

כל מה שעוד לא גלו עמד בפתח מערה שקופה
ולא ידעו שהם הולכים דרכה
שצועדים אל מחוץ לעשב
שמפנים גב לעין הורים פקוחה במצח
ששבת חרפית תלך אחריהם מעתה
נתקלת בתיל חשמלי ובגרונם.

בצד השני לומדים
שמה שמגיע עם הרוח הופך לזר פרחי בר
בקנה הנשימה.
לא יכרך בשער.

*

מישהו משקר לנו בעדינות רכה.
שזר חוט זקב בכשרנו.
סורג אותנו עין ועוד עין. אנחנו צועדים אחרינו. אין לזה שם ואין לזה קול. מישהו
מוליך אותנו אחרינו בלי קול. הוא מדבר בלי קולו ואנחנו שומעים קומקום רותח
במטבח, זה משנה לזה אמינות.
יש הסכמה חרישית. אנחנו גלך ולא נאסף דבר. מה שקמל יספג באדמה. בינתיים
נדרך על זה. בינתיים נשתל על זה ונהדק.

מישהו מושה אותנו מן המים, שר ברך, נושק למצחנו. האם הגענו.

מה יונה עשתה היום אחינעם קפון

בימי שלישי יונה הולכת למספרה, ומכיוון שהיום יום שלישי היום היא תלך למספרה.

יונה קנתה במעדנייה מול הבית פרחים ובקבוק יין שהמוכר המליץ עליה. היא הגיעה טרם שעות הפתיחה אבל הם מכירים אותה והיא משלמת במזומן. בתשע כבר חיכתה לבת שלה מתחת לבניין. כשהמכוננית האדומה הנמוכה מדי הגיעה, הבת שלה נופה בה – "למה את מחכה למטה, אמא, אמרתי לך שאני אתקשר ואין לי בעיה לחכות." יונה אמרה לה "עזבי, נו עזבי, אני איטית," ומסרה לה את השקית. הבת שלה הציצה "מה זה? אוי אמא לא היית צריכה." יונה אמרה "יום הולדת שמח" והבת שלה רכנה לנשיקת לחי אווירית, יונה לא אוהבת שנוגעים לה במייקאפ. "גם יין, גם מסעדה בערב, אני מרגישה ממש מפונקת, תאמיני לי. תודה תודה. איזה יופי. אתמול הלכנו כל החברות לטיול פשוט מקסים, איזה יום יפה היה אתמול, נכון, אמא? יצאת קצת? לקחנו מדריך ליד הכנרת –" היא כלכלנית בעלת שם, הבת שלה, אבל בשנים האחרונות מדברת עם יונה בקול רם ובנוירוטיות עליזה ועם ה"נכון, אמא?" הוזה שלה משובץ בנדיבות. מה אפשר לעשות.

יונה הסתכלה על צדודית בתה הנוהגת. היום הוא יום ההולדת השישים שלה. יש לה בת בת שישים. בת שישים. היא העבירה את המילים האלה מיד ליד, בחנה אותן, נסתה למצוא בהן היגיון. הזמן אכן עובר. אם הייתה פוגשת אותה ברחוב, בקונצרט, במעדנייה, הייתה חושבת "זאת אישה זקנה. אישה זקנה ולא מטופחת." אבל היא בתה, ואם היא זקנה ככה – "אולי תקבעי פגישה אצל הרופא שלי?" הבת שלה השתתקה. יונה הוסיפה "אני אשלם. שירים לך את העפעפיים."

אחר כך כשהבת שלה תחזור הביתה היא תספר את זה לבעלה בקול גבוה של התבדחות: "אתה לא מאמין מה אמא שלי אמרה לי," והוא ינשק אותה וילטף אותה ויאמר לה "היא משוגעת נו, היא מאבדת את זה." והבת תהנה ותאמר "אני רגילה, אתה יודע שאני רגילה, הכול בסדר. סתם סיפרתי." אבל לפני ארוחת הערב במסעדה, אחרי שתתקלח, תמרח את הקרם היקר שאמא שלה קנתה לה בשנה שעברה. היא תמתח מעלה את העפעפיים והגבות ותציץ על עצמה. אף פעם לא הרגישה יפה כמו אמא שלה. היא לא תתעב על זה עכשיו.

אבל זה בערב. עתה, שעת בוקר, החנתה הבת את המכוננית מחוץ לסלון היופי בבתי ים. היא חיכתה במכוננית, עשתה שיחות עבודה או קראה ספר חדש או מאיפה יונה יודעת מה היא עושה, ויונה נכנסה לבדה. מישהי המתינה על הספה לפנייה אבל בעלת המקום פנתה אל היושבת ואמרה "כמה דקות", וליוותה את יונה לחפיפה. "מה שלומך יונהמה חדש הפך נשמר מצוין, אני מכינה לך תה, שבי שבי."

יונה הייתה מרוצה מאוד מהקדימות, מקומות כאלה מחזיקים בזכות נשים כמוה, וטוב מאוד שמתייחסים אליה כמו למלכה. בעלת המקום נתנה לה יד ויונה נעזרה בה להתיישב. "יש לנו מישהי חדשה פה בחפיפה, היא תטפל בך." יונה שאלה "מה זאת אומרת? מה קרה?" "נסעה לבן שלה בשיקגו זאתי." עוד לפני שהספיקה לבטא כראוי את מורת הרוח מחוסר הנימוס של החופפת שלה, שחלפה והלכה לה בלי להיפרד, בעלת המקום הגישה אותה לידיה של צעירונת בת ארבעים. הרבה חופפים עברו על ראשה של יונה. וכמה חשובה היא לבעלת המקום? פעם התלוננה על אחת, חיילת משוחררת, שמשכה את השיער חזק מדי ולא הקפידה על טמפרטורה נכונה, ויותר יונה לא ראתה אותה שם. את האחרונה חיבבה, הייתה ערבייה מנומסת עם ידיים גסות שחפפה באופן ענייני. יונה הקפידה לתת לה טיפ ופעם אפילו הביאה לה שק של בגדים משומשים. חשוב להיות נחמדים לערבים. יונה תמיד הייתה ליברלית, ולנכד שלה יש אפילו חברה מזרחית. אבל מה זה עוזר לה, "ככה הולכת. מה את אומרת. חמש שנים הייתה פה, יכולה לומר משהו בשבוע שעבר..." היא מלמלה בכל זאת. מחאה מסוימת חייבת להתקיים. החדשה חייכה אליה אילמת. הסובייטיות הייתה מרוחה לה על כל הפנים ויונה תהתה אם היא מבינה אותה בכלל. הסכים והסכתות של יונה היו מברית המועצות וגם אמא שלה, אבל יונה סירבה ללמוד את השפה, שעשתה לה בפה טעם של עלבון וחולשה, גב כפוף, מבט בוז וסיגריות בשרשרת. הסובייטית הדריכה את יונה בנגיעה להישען מעט קדימה שתוכל לפרוש על כתפיה מגבת. היא הרימה ביד אחת את הקצוות הבלונדינים על עורפה של יונה, פרשה את המגבת, והעבירה את שתי ידיה על כתפיה של יונה, מהפנים החוצה, לוודא עליהם את הפרישה. יונה הרגישה צמרור עולה לה מהשכמות אל קצה הראש. ידיים רכות יש לחדשה. היא משכה בעדינות את יונה להישענות אחורה. "אודובנה?" שאלה ברוסית. מה היא מדברת איתה ברוסית עכשיו. היא לא תענה לה. "זה אוקיי?" ניסתה החדשה. "אוקיי, אוקיי," יונה חתכה. יונה שמעה את המים נפתחים ואת החדשה מוודאת את הטמפרטורה. היא הביטה חתומה בפינת התקרה שלה, קצה תמונה, אור צהבהב וטיח מתקלף. מים חמים עלו על ראשה. ביד אחת החזיקה החדשה את הברז ואת היד השנייה העבירה על שיערה של יונה, פרמה קשרים עדינים בזהירות של מישהי שידועת שבגיל של יונה צריך לשמור על כל שיערה. מקצוענית, מצוין. יונה עצמה את העיניים. השבוע נשטף ממנה בגלים רכים. החדשה הניחה את הברז, ומילאה את ידיה בשמפו בריח לבנדר. היא העבירה את הידיים הריחניות תחת המים החמים לרגע, כך שכשהשמפו בא במגע עם יונה היה גם הוא חמים. החדשה לשה את ראשה בתנועות מעגליות, הגיעה גם אל אוזניה ואל העורף. חזרה באצבעותיה אל המפרקת ועברה בהקפדה מלמטה למעלה. פתאום יונה הרגישה את עצמה מתרוקנת. האור הצהבהב היה בפנים עפעפיה כמו שמש, פטפוטים ורדיו עברי התערפלו סביבה, התיישבו בין תנוכיה למאחורי אוזנה. פיה נפער קלות. ראשה התמסר מלוא כובדו אל הידיים הסובייטיות, שהטו אותו אחורה. החדשה הגירה את השמפו והמים, חצצה בהקפדה עם יד אחת שלא ייכנסו לעיניים, ועברה למרכז. סרקה עם עשר אצבעות את

השיער אחורה. ושוב פרעה במתינות ושוב ליטפה אותו אחורה. לאט, בהקפדה. אין מה למהר, היא של יונה עכשיו ויונה שלה. והסומק שהטפחה יונה על עצמות לחייה יצא מגבולותיו. יונה נמצאת בין ערות לחלום. בין בת ים לפרובנס, שם בעלה והיא בירח דבש. הם על החוף, יש עור אדמדם ובירה קרה. אצבעות בעלה על העורף שלה, קושרות מחדש את חזיית בגד הים. הוא מסיים ואוחז בכתפיה ושפתיו נצמדות אל צווארה. בבת ים יצאה ליונה אנחה.

יונה פקחה את העיניים, מבוהלת. ניסתה לקום אבל הסובייטית עצרה אותה בתנועה יחידה. היא בדיוק סיימה לשטוף את הראש, לא הבחינה או עשתה כאילו לא הבחינה בקול שיצא מיונה. באצילות, רק השעינה אותה מעט קדימה, ארזה את שערה במגבת ותחבה את הקצה פנימה שלא יפרם. ושוב וידאה את המגבת, העבירה את ידה על הראש העטוף ונגעה בשתי כתפיה של יונה, מסמנת ש"ס י י מ נ ו?" הגיעה בעלת המקום ועזרה ליונה לקום. "בואי, התה מחכה לך."

בזמן הפן יונה החזיקה מגזין פתוח על ברכיה. מולה ההורוסקופ אבל הפעם לא הצליחה לקרוא. משולי תודעתה התפשטו וכיסו את עיניה שדות הלבנדר הסגולים של הפרובנס ותחושת החופש שהייתה אז. יונה לא נוטה להעלות זיכרונות, לא עם אחרים ולא עם עצמה. אין מה להתעסק בעבר וטרחנות היא לא דבר מחמיא. שנים לא חשבה על ירח הדבש. אפילו לא ידעה שהיא זוכרת. אבל הנה. נזכרה למשל שלבעלה היו משקפי שמש גדולים מדי שהחליקו לו מהאף כל הטיול, והיא הזהירה אותו שבסוף הם ייפלו וישברו, וזה באמת מה שקרה והוא צחק ויונה אמרה שנו באמת, חבל. סתם רגע.

לפני שיצאה, עם בלונד ומעט נפח למעלה שממסגר כמו שצריך, אמרה לבעלת המקום "רק רגע" וחזרה אל החופפת. היא הרגישה כמו יונה הצעירה שניגשת לגבר צעיר. יונה הכריזה "סליחה!" ודחפה לידיים שלה שטר של חמישים.

*

בשעות הצהריים יונה מנקה. צריך להתייחס לבית כמו שאישה צריכה להתייחס לעצמה – כאילו אורח לא צפוי עתיד לדפוק בדלת. את הטלוויזיה יונה אף פעם לא מכבה, רק כשאורחים בסוף כן מגיעים. הפטפוטים עוזרים לה להשאר מעודכנת, להבין על מה מדברים בשולחן המשפחתי. היא שואבת את השטיח ומתפחה מחדש את הכריות בסלון. כשבעלה מת עודדו אותה רבים, גם בתה, לעבור לבית אחר. גם קטן יותר, גם שתהיה לה התחלה חדשה. היא הייתה אז רק בשנות החמישים לחייה, החיים נמשכים. יונה חישה את השנה המדויקת – הוא נפטר לפני שלושים ושש שנה, היא הייתה בת חמישים ושתיים אז. שלושים ושש שנה הם חיים שלמים. אדם נולד וגדל לאדם מבוגר בשלושים ושש שנים. יונה חשבה על כל הדברים שעברו עליה מגיל אפס ועד שלושים ושש – הייתה יונה התינוקת, ינקה מאימה לא נעים, למדה ללכת, שחתה בכריכה, קיבלה מחזור, לא

סיפרה לאמא שלה שלא שאלה, הייתה מחוזרת, סירבה לומר להורים לאן היא הולכת, התנשקה עם בנים בירושלים, ישבה בשיעור, לימודי הסיעוד, הכירה את בעלה בגלידרייה, והוא קנה לה וביקש את הכתובת. היא לא התכוונה להתמסד אז, יונה כאמור תמיד הייתה ליברלית, אבל הוא היה כל כך מתוק ועקשן שמה היא יכלה לעשות. החתונה בחצר של דודי במושב, החופשה בפרובנס שרק הוריו שילמו עליה. הפעם הראשונה ששכבה. סקס די מהיר כבר אז ותמיד, הוא רצה שתעזור לו להבין איך לרצות אותה אבל יונה אמרה שיפסיק היא לא מעוניינת לדבר על דברים כאלה והכול בסדר. דירתם הראשונה, העבודה כאחות שלא סבלה והפסיקה. ההפלות שהיו, כמה היו? ובסוף בתה, שגם אחרי שנולדה פחדה שתפיל אותה. הגוף שלה שהביך אותה אחרי הלידה, לא רצתה שבעלה יראה אותה ככה והוא שניסה להחמיא. הניסיונות לילד שני, הוויתור. שערת שיבה ראשונה, התחילה לצבוע, היו הרבה דיאטות, חופשות משפחתיות, אבא שלה מת. אמא שלה נעדרת מחייה. כשיונה הייתה בת שלושים ושש כבר הרגישה כל כך גדולה, חיים שלמים מאחוריה. ועכשיו, אם שנת האפס היא כשבעלה מת, והיום היא בת שלושים ושש לאלמנות – מה קרה מאז? מה היה בעל משמעות? בתה התחתנה ונולד לה בן. יונה תהתה פתאום למה רק אחד, ואם לבת שלה גם היו בעיות. היא שאלה אותה פעם? היא מניחה שכן. בטח שאלה ושכחה. בכל אופן, אלה דברים שקשורים לחיים של בתה ולא אליה, מה יונה יכולה לנעוץ בשלושים ושש השנים שחלפו אצלה. מוות של קרובים וכאבי גב? היו לה מחזורים, ואחד במיוחד, אבל יונה סירבה לכל היקשרות, בקושי של גוף או בטח של חיים. אולי עשרים שנה לא הייתה עם גבר ולא הייתה עם עצמה. יונה חתמה – בלאי. זה מה שהיה בשלושים ושש השנים האחרונות. היא הגבירה את הטלוויזיה והעבירה את הסמרטוט על שולחן האוכל בתנועות חזקות.

*

במסעדה הרועשת מדי בערב נפגשו היא, ובתה, וחתנה המקריח, והנכד שלה היפה וחברתו המזרחית. החברה מזגה יין לכולם, ויונה הסתכלה על ציפורניה הכסוסות. כל כך חבל שידיים צעירות נראות ככה, אכולות ולא מושכות (אבל אני לא נעלבת. היא צודקת, וכבר הרבה זמן שאני מנסה להפסיק).

יונה חשבה – בידיים האלה נוגעת החברה בנכדה היפה? מעבירה את אצבעותיה הפצועות על שערך, על עורפו, על שכמותיו? וחתנה המקריח ואצבעותיו הארוכות? פורמות את שערותיה של בתה? בתנועות מעגליות לש את ראשה? הראש שיונה, בעצם, הכירה מקרוב. שעברה עליו עם מסרק, סידרה את השיער המתולתל העבה לשביל באמצע, ומשכה אותו אחורה לצמה. הבת שלה ייללה שזה כואב לה ויונה אמרה לה שתתגבר. בגיל שבע עשרה הבת חזרה יום אחד עם שיער קצוץ, הסתגרה בחדר ובכתה. השיחה בשולחן סבבה סביב מאמר פוליטי בנוגע

לחקיקות העכשוויות של הממשלה, והנכד סער ואמר – בעיקר לחברתו המזרחית – שרילוקיישן זה כבר לא פריביליגיה אלא הכרת. יונה שמעה רק בערך ואף אחד לא עצר את השיחה. פתאום לא היה דבר שרצתה יותר מאשר שבתה תפנה אליה עם ה"נכון, אמא?" שלה. רצון דחוף, כמו עצם קיומה תלוי בו. אבל נראה היה שבתה מתעלמת ממנה במופגן. יונה הקשיבה לה נותנת זווית כלכלית למצב. כמה רוטה היא, הבת שיצאה לה. כמה חדה. רק שתגיד לה. שתגיד לה "נכון, אמא?" ויונה תוכל לענות לה "נכון, נכון בתי."

אחרי הקינוח והזיקוק ואחרי הוויכוח על החשבון והאל תעליבו אותי, עמדו כולם ברחוב וחיכו עם יונה למונית. כשהגיעה, רכנו אליה כל אחד בתורו, נתנו נשיקה אווירית והודו לה על הארוחה. כשהתכופפה אליה בתה, יונה פתאום אחזה בכתפיה ובתנועה מנסה חיבקה אותה אליה. מייקאפ וקדם יקר נצמדים זה לזה. הבת נבוכה טפחה לה על הכתף, אמרה לה "אוווה, במה זכיתי" והציצה אל בעלה. אל מול הטפיחות של בתה החזירה גם יונה בטפיחות, ולרגע החליפו השתיים טפיחות נמרצות אחת על גב השנייה, עד שהבת אמרה "טוב, טוב, אמא, אנחנו באמצע הכביש" והתנתקה והעבירה משקל מרגל לרגל. יונה מלמלה "ומה יעשה לי, ידרוס אותי? שידרוס, אני מחכה לזה", ובתה מלמלה "ולמות ביום הולדת שישים שלי, טוב זה מתאים לך", והן הקפידו לא להביט זו בעיני זו, גם כשהנכד סגר אחרי יונה את דלת המונית וכולם נופפו. בכל זאת, יסכימו כולם אחר כך בדרך הביתה, היה שם חיבוק.

*

במיטה, תסרוקתה שמורה בכובע השינה, השמיכה מכסה את צווארה, יונה בהתה בתוכנית שידוכים. השינה רחוקה ממנה והיא משועממת. מה תעשה? פתאום רצתה לחזור לפרובנס. למה שלא. יונה ניסתה להתרכז בעורף, אבל האור החזק לא עזר לדמיון. יונה גיששה אחר השלט וכיבתה את הטלוויזיה. החדר הפך חשוך ושקט. כמה זמן לא הלכה לישון ככה. היא ניסתה לא לפחד, לקבל את הצללים, את קול נשימותיה. היא עצמה את עיניה, ניסתה להתרוקן. היא חשבה על החופפת. על ידיה הרכות, על מגעה הבטוח. בשבוע הבא תשאל איך קוראים לה, תיזכר איך אומרים ברוסית "מה שלומך" ו"היה טוב" ו"תודה". היא נשככה על צידה כמו עובר. אצבעות רפאים. אצבעות רפאים החלו עוברות על ראשה, על גבה, לחייה. על חזה, ובטנה, על ירכיה. קול של גלים צף ועולה בה. יונה נרדמה.

זוכי תחרות הסיפור הקצר של אגודת הסופרים והסופרות לשנת 2023

מקום ראשון: רגעים של אהבה נעמי לבנון-קשת

מסע

"זהו. עשינו כל שיכולנו. זה עניין של ימים. אני מצטער גברת סתיו," אמר הרופא הראשי במחלקה האונקולוגית, כשהציע להעביר את אלכס להוספיס הצמוד, תוך שהוא מבטיח מרב תשומת לב לימים האחרונים של המנוח בפוטנציה.

שמעתי, אם כי לא ממש הקשבתי. ידעתי בדיוק מה אלכס רוצה. כשיצא הרופא מהחדר אלכס פקח את עיניו, הביט לתוך עיניי, כמו שעשה בחמישים ושתיים השנים האחרונות, ובקול נחר, תוך שאני מצמידה את אוזני לשפתיו היבשות, אמר: "הביתה, תרצה. הביתה. כמו שסיכמנו. כמו שעשינו בכל החזרות במהלך השנים. מתים בבית. בחדר שלנו. במיטה שלנו."

ברור. לרגע לא חשבתי אחרת. והלכנו הביתה. למרות מחאות רופאי המחלקה התמהים לפשר הנחישות.

ובחדר שלנו, הישן והטוב, שידע ימים יפים של צחוקים והנאות, מכל הסוגים, ידע גם מריבות ודמעות, מכל המינים, השכבתי את אלכס במיטה שלנו, המתפקעת מגודש החוויות, וסידרתי את הכריות וכיוונתי את הרדיו לתחנה שאהב. וקראנו שוב את המיתולוגיה היוונית האהובה עלינו. על פניו הכאובות עלה בדל חיוך של שביעות רצון. עכשיו הוא היה מוכן לבאות. גם אני. וחיכינו.

כעבור שלושה ימים, כשעצם את עיניו העייפות והיפות, ולא פקח אותן יותר, נשקתי כל סנטימטר על פניו, שבאחת התגהצו בהן כל קמטי הצער והסבל שנחרצו בשנתיים האחרונות. וידאתי שהכדורים שהכנתי – במקומם, ושמעטפת הוראות ההמשך – לידם.

בסוללרי הקלטתי הודעה ברורה לילדים, שהתקשרו כל ערב לשמוע עדכונים, וקיבלו, ולהציע עזרה, שנדחתה: "יקירים. אבא יצא למסע שלו. אני מצטרפת אליו כי הכול יותר טוב בשניים. ואל תדאגו, הכנתי מתחת ללשון את המטבעות לכארון, איש המעבורת, שישוט אותנו בשלום לצד השני של הנהר. לא תהיה לנו שום בעיה בכניסה."

מקום שני: נלי משה טל

מתישהו בשטף דיבורה המהיר, נטול הפסיקים, הקופץ תזזיתית בין נושאים, כשהכרתי החלה מתערפלת ממבול המילים, אמא שינתה שוב נושא: "אתה זוכר את נלי, השכנה שלנו שלמדה איתך בתיכון ובאוניברסיטה, עד שפרשה באמצע? אל תשאל מה קרה..."

ודאי שזוכר, חשבת, בשל אהבתי אותה ברחתי לשנתיים אחרונות מהעיר. הקשב נדרך.

"סיפרו לי שלפני חודשיים, באמצע הרחוב, התחילה לדפוק את המצח ולהכניס אגרופים לחומת אבנים ליד הכביש, עד שהתמלאה דם, ולפני שהספיקו לעצור אותה רצה לכביש. הנהג הספיק לבלום בקושי. אשפזו אותה ברמב"ם, בטראומה, ואחר כך באשפוז פסיכיאטרי. עכשיו יש שיפור והעבירו אותה למחלקה פתוחה."

למחרת הגעתי לבית החולים. לאחר שידול ארוך, והצגת תמונות חיבוק משותפות מהנייד, ובאישור הרופא ונלי, הסכימו לביקור קצר. בדרך הרהרתי ביחסינו: הידיד המסור, שנים לציידה, סופג את דילוגיה בין מחזורים ובוזזים, תומך במשבריה, בין אלכוהול וסמים. מסתיר תמיד את רגשותי.

נלי ישיבה מכוונסת בכיסא, רגליה מקופלות תחתיה, ראשה מושפל. יד אחת מגובסת, יד שנייה חבושה, הציצו מסוודר רחב. כשהפנתה מבטה אלי, ראיתי שפניה נפוחות, ראיתי גלדים וסימני תפרים, וראיתי את עיניה, חרדות, אבודות, מכוסות ענן שחור.

"בשביל מה באת?" שאלה.

"רציתי לראות אותך," גמגמתי.

"גם אתה רוצה לשחק לי בפייף?"

להבה זינקה לצווארי ופניי. "מה פתאום..." התגוננתי,

"כולם רוצים לשחק לי בפייף," קטעה אותי.

משהו פקע בי. החפיר סביב הלב קרס. עכשיו או לעולם לא.

"אני רוצה להיות איתך, נלי. תמיד רציתי. אני צריך אותך איתי, ואת צריכה אותי."

נלי תקעה בי מבט ארוך וחיוך אירוני מריר הבלחה: "עכשיו באים?" אמרה, ושתקה מולי, אך בעיניה ראיתי את הענן השחור נוסע, ופיסת תכלת מוארת נגלתה בשוליו.

מקום שני נוסף: שבור לא נחשב סופי טני

אנחנו יושבות בפס הירק שלאורך השדרה הראשית, מתחת לצאלון הגבוה, על הכיסאות המתקפלים שהבאנו מהבית. חברה שלי רחלי ואני בינינו יש סל קניות ובתוכו תרמוס עם קפה וכמה שקיות של חטיפים ועוגיות שהבאנו מהסופר. אנחנו מסתכלות על התנועה בכביש ושותקות. "תראי, טסלה," היא מצביעה. "יוו, כן," אני עונה, ואז אנחנו שוב שותקות. אני מוציאה מהסל שקית עבאדי, קורעת את השקית ומושיטה לרחלי שתיקה ראשונה. היא מכניסה את היד ומוציאה אותה כששתי טבעות שמנוניות יושבות לה עם האצבע. אנחנו צוחקות וגם אני מנסה שיצא לי ככה אבל בסוף יוצאת לי עוגייה שבורה ומלא שומשום עף לי על החולצה. אני מנערת את השומשום על הדשא ומוציאה עוד עוגייה. "שבור לא נחשב," אני אומרת, ורחלי מהנהנת, עדיין מסתכלת על התנועה ובגלל זה היא לא רואה שאני מסתכלת עליה. פרח אדום נושר מהעץ שמעלינו ישר על הראש שלה אבל היא לא שמה לב אפילו. אני רוצה להגיד לרחלי המון דברים. אני רוצה להגיד לה שהחולצה שהיא אוהבת, שנעלמה לה, בכלל אצלי בארון. שאני ממש שונאת את יוסי בעלה. שיפה לה השיער כשיוצא ממנו התלתל הזה ונופל לה על הלחי. שחלמתי עליה בלילה ועכשיו לא שקט לי. אבל במקום להגיד את כל זה אני מוזגת קפה מהתרמוס ומושיטה לה את הכוס, ככה שהיד שלי נוגעת בשלה כשהיא לוקחת אותה ממני.

מקום שלישי: דשא סינתטי הלה צור

אני מדברת איתך על אהבה ואתה מדבר איתי על דשא. בחיי, לפעמים נדמה לי שאתה פשוט אידיוט. "כיוונתי את הלהבים לגובה שלושה סנטימטרים," אתה מספר תוך שאתה זוקף את הראש. למה אתה מחכה? שאמחא לך כפיים? אני ממוללת בעדינות את קצוות השיער ומחכה שתבחין בתסרוקת החדשה שלי. אתה לא רואה כלום. שלוש שעות הייתי במספרה עם נורית והיא לא הפסיקה לברבר על המתנות שקנה לה דוד כשחזר מלונדון, אחת אחת הוא ארוז לה אותן והוסיף לכל אחת מהן פתק ררוד ואתה אפילו לא שם לב ששיניתי את גון השיער.

אתה מתבונן דרך החלון. אני רוצה שתגיד שאני יפה ואתה אומר "באסה. פספסתי שם קטע." גרופי של דשא. זה מה שאתה. אלפיים שקל בזכות על הצעצוע הזה שתופס לנו עכשיו חצי מהמחסן ואתה עוד מנסה למכור לי שבשבילי

קנית אותו, כדי שיהיה לי יפה בעיניים כשאני משתזפת. אתה נעלב שלא אכפת לי מרוחב החיתוך ומאיכות הצמיגים ולי כואב הראש. טריקת הארון מושכת את תשומת ליבך. אני מרגישה את העיניים שלך עוקבות אחריי כשאני מסתובבת לכיור ופותחת את המים. צעדיך מהדהדים בסלון ומעוררים בי תקווה שעוד רגע תתקרב, תעטוף אותי, תלחש לי שאתה אוהב, אבל חריקת הוויטרינה מנחיתה אותי למציאות. "דוד פרס השבוע דשא סינתטי," אתה אומר רגע לפני שאתה יוצא לגינה. אני סוגרת את המים ובלעתי כדור של אקמול. אם אשמע שוב את השם דוד, אתפוצץ. אתה מפעיל את מכסחת הדשא, הטלפון מצלצל. נורית מתחילה לטרטר מעברו השני של הקו. אני מבקשת ממנה שנדבר אחר כך, היא מתעקשת שזה חשוב לעכשיו. "דוד עזב את הבית," היא אומרת וקולה נסדק.

ארנב ארנב אסף קוגלר

"אתה יורה בארנב, אתה תופס אותו בחישוק שלא יברח, ואתה מפזר לו מלח על הזנב," חילק סבא את האביוזים: רובה עם קת עץ לאיתן, חישוק גומי קטן וכחול לי ומלחייה לאליאב. שוב קיבלתי את התפקיד הכי גרוע אבל ידעתי שאם אני אתלונן גם את החישוק הוא ייקח לי. "בלי ריבים ובלי בכיונים," הודיע לנו עוד לפני שנכנסנו לבית בתחילת אותו שבוע. "למה צריך מלח על הזנב?" שאלתי במקום. "מה זאת אומרת, אכלת פעם ארנב בלי מלח?" "ארנב זה לא כשר," התעורר איתן שהיה עסוק בללטף את הרובה שקיבל. "הארנבים שפה כשרים, מה גבולות הגזרה אתם יודעים?" "עד הסוף של הזיתים, עד הפרות של וייס, לא מתקרבים לכביש שירות," דקלמנו. ביום הראשון אחרי ששמנו את המזוודות בחדר ואכלנו חצי אשכולית, "מי שלא אוהב זה מה שיש," לקח אותנו סבא לסיוור בשטח והקצה לנו מגרש משחקים ענקי שאלו גבולותיו וכלל גם את סככת הטרקטורים ואת הלול הנטוש של ההודים. "מי שאני אתפוס אותו מחוץ לגבולות גזרה, עולה על האוטובוס הראשון בחזרה לנתניה, ברור?" "ברור," ענינו כאחד וסבא הסתובב וחזר לכיוון הבית. התחלנו ללכת אחריו אבל הוא בלי להסתובב הודיע "לא, אתם נשארים לשחק." ואיתן אמר, בעיקר לעצמו, "אי אפשר לחזור עכשיו לנתניה." ככה עבר עלינו רוב השבוע בשיטוט וחקירה. סבא היה הרבה בטלפון ולפעמים נסע לכמה שעות אחרי שאמר לאיתן "אתה אחראי," אז היה גם הריב הגדול, כי איתן תפס אותי מנסה להתקשר הביתה, הוא צעק עליי שאני רק אפריע והלכנו מכות. סבא תפס אותנו מתגלגלים על השטיח, "שאני אספר לאמא? אתם רוצים לצער אותה? עכשיו?" התחננו שלא יספר. היה גם טיול לכינרת שבוטל ברגע האחרון ומטלות פה ושם. במסע הארנבים זכינו אחרי שקילפנו את כל הפקאנים שהיו ברשת. "בהצלחה!" רעם סבא וחזר לבית ואנחנו יצאנו לצוד. איתן הסביר שיש צורך לצעוד לאט ובטור כדי לא להפחיד את הארנבים. נעמדנו אחריו לפי הסדר. החזקנו מעמד ככה בערך חמש דקות ואז התפרק המבנה, כי לי היה חם והסברתי שארנבים מתחבאים בין העצים, אבל איתן לא הקשיב והמשיך ללכת כשהרובה שלוח קדימה והעין שלו צמודה לקת. נעצרת. אליאב נתקע בי, נפל והתחיל לבכות. איתן הסתובב ואמר לי שאף אחד לא מפריע לי ללכת לעצים, אבל הוא ממשיך לכאן והרובה אצלו. הסתובבתי והתחלתי לצעוד לכיוון הזיתים אבל בדרך חטפתי לאליאב את המלחייה מהיד. שוב הוא התחיל לבכות. עשיתי את חצי הדרך כששמעתי את איתן: "עצור או שאני יורה!" הסתובבתי. הוא עמד באמצע השדה עם הרובה מכוון אליי, אליאב מתחבא מאחוריו. "תרים ידיים!" הרמתי, החישוק החליק מכף היה אל הכתף, כף היד השנייה התהדקה סביב המלחייה. "תחזיר לו אותה. הנה, אליאבי הוא נותן לך בחזרה." התקדמתי לכיוונם לאט לאט ועם כל צעד הרגשתי את העלבון צומח בגרון. כשהרגשתי שהבכי כבר ממש עומד להתגשם

פשוט זרקתי עליהם את המלחייה, בכוח. היא פגעה לאליאב בראש. היא התנפצה. היה דם. ואז היה בום ואני עפתי לאחור. כשפקחתי עיניים, הרגשתי כאב קהה וראיתי דרך הדמעות את איתן מעליי, רועה. "מגיע לך!" צעקתי. הוא נשם לרגע ונעלם. נשענתי על המרפקים וראיתי אותו ממחר אל אליאב ששכב גם הוא על הרצפה, הוא נרכן אליו כמה רגעים ואז רץ בחזרה אליי והתכופף לכיווני, עצמתי עיניים, כשפקחתי אותן, הוא רץ אליו בחזרה. את המסלול בינינו הוא עשה כמה פעמים, עד שלבסוף הרים את אליאב רץ איתו, הניח אותו לידי והתמוטט. אליאב, ברגע שראה אותי התחיל לבכות שוב. היו לו חתך קטן ובליטה על המצח. "סליחה," אמרתי. "זה לא היה בכוונה." "לא נכון," פסק איתן. "אתה ניסית להרוג אותי," עניתי, הפעם לא הצלחתי לסכור את הבכי. "גם לא בכוונה," השיב איתן "סליחה, אתה בסדר?" "כואב לי ברגל," עניתי. "תראה לי," הוא ביקש. קילפתי את המכנס, קצת מתחת לברך היה לי כתם כחול. איתן התכופף ונשק שם. "תשמור על אליאב אני קורא לסבא." "לא, הוא לא מרשה ריבים." "זה מצב חירום," הוא פסק. "אם תקרא לו אני אספר שרצית להרוג אותי," צעקתי אחריו. הוא האט לרגע והמשיך, "אם תקרא לו אני לא אדבר איתך יותר בחיים." הפעם הוא נעצר. לקח קצת זמן אבל התרוממתי, נשען על איתן שאסף את אליאב על הידיים התקדמנו ביחד לכיוון הבית. כשהתקרבו נייערנו את החול, ניגבנו את הפנים, איתן מחה את הדם מהמצח של אליאב עם קצת רוק. כשהגענו לבית היינו כולנו כבר במצב תקין פחות או יותר. איתן נכנס ראשון. הוא פתח את דלת הרשת וסבא עם הגב אליו, ראשו אוחז בשפופרת הטלפון שאל, "איפה הרובה?" איתן חיפש אותו סביבו למרות שידע שהוא נשאר בשדה. "לכו תחזירו אותו," פסק סבא ושלושתנו נסוגנו לתוך הערב שהתחיל בפעולתו. אליאב שוב התחיל לבכות ואיתן שוב הרים אותו על הידיים, אני התאפקתי. מצאנו את הנקודה די מהר. איתן תפס את הרובה והתחלנו לחזור אבל אז נזכרתי: המלחייה. הושבנו את אליאב על הרצפה והתחלנו לחפש ולאסוף את השברים. "ארנבו!" פתאום שמענו את אליאב, הסתכלנו לעברו והוא הצביע אל עבר התרחשות לבנה ומהירה בשדה וחזר "ארנב." איתן הרים מייד את הרובה, כיוון וירה, הגוש הלבן נעצר אבל במקום ליפול התחיל לרוץ לעברנו ולנבוט. כלב כלב לבן וגדול. אני ואיתן רצנו כל אחד לכיוון אחר, הכלב רץ לכיוון אליאב. שמענו אותו צורח וחזרנו שנינו. לא זוכר בדיוק מה קרה, אני חושב שאני קפצתי עליו ותפסתי אותו כשאיתן חבט לו בראש עם הקת של הרובה. הוא מת. אני ואיתן ישבנו על האדמה סביבו מתנשפים, אליאב אסף חול מהארץ ופזר לו על הזנב. המשכתי לחפש מסביב את שרידי המלחייה, אבל איתן כבר קם וניסה להעמיס על עצמו את הגופה. "תעזור לי." היא הייתה כבדה. כשהתקרבו לבית ואיתן זיהה את הצללית של סבא מחכה לנו על רקע הדלת המוארת הוא נבהל והשליך את הכלב בשדה. "מה זה?" אמר סבא שהגענו אליו, הוא נראה מבוהל. באור ראינו שאנחנו מכוסים בדם. "ארנב," חייך אליו אליאב. "מה?" "ארנב," אליאב אחז בכף היד של סבא והוביל אותו לגווייה שהייתה מוטלת כמה מטרים משם. "איתן, בוא תיקח את אליאב ותיכנס לקלח את כולכם." סבא התכופף והרים את הכלב המת. "נו!"

עשינו ביחד אמבטיה, המים היו ורודים. ישבנו שם עד שהמים היו קרים, אבל סבא לא דפק על הדלת. כשיצאנו השולחן היה ערוך, סיר התבשל על הכיריים, התיישבנו וסבא עבר וחילק לנו עם מצקת. "נו, לאכול." אליאב אכל מייד. אני ואיתן הסתכלנו אחד בשני. סבא קלט את המבט ואמר, "זה בקר, ארנב זה באמת לא כשר. כשתסימו לאכול ננסה להתקשר, בסדר? אולי אמא ערה עכשיו. רוצים?" אני ואליאב צעקנו כן. איתן התחיל לבכות.

סימפוניית אישה רחלי אברהם-איתן

שְׂבִילֵי גּוֹפָה רַקֵּמֶת אֲדוּוֹת עַל מֵיִם
מִתְעַגְגְּלִים וְנִמְתָּחִים אֶל הַחוּף.
גְּרָגְרֵי חוֹל כְּחִלּוֹמוֹת נְשָׂאִים בְּסוֹפָה
צְלִיל מְעוֹפֵם מִהֲדָהֵד אֶל הָאֵינְסוֹף.

גָּבֵר מִטְלֵטֵל בְּנֶפֶשׁ אִשָּׁה
בוֹנֵה גֶשֶׁר אֶהְבֵּה בֵּין הָרִים וְגִיאִוֹת.
גּוֹפָה רֶךְ עִם בֶּקֶר מְשִׁיט כְּסִירָה
בְּבֵרִית הַבְּטָחָה שֶׁל צְמַת אֶפְשָׁרִיוֹת.

חֲרוֹת אִשָּׁה לְהִתְפַּשֵּׁט מֵעֶבֶר עֲצוּר
מִפְשֻׁטת כְּעִיר חֲדָשָׁה, מֵיִם מְלֵאוּ לָבָה.
בְּאֵגֶם רַחֲמָה מְשִׁיט אֶפְרוּח־עֲגוּר
מִהֲדָהֵד בָּהּ סִימְפוֹנִיַּת אֶהְבֵּה.

גָּבֵר מִטְלֵטֵל בְּנֶפֶשׁ אִשָּׁה
מִתִּירָה סִבְךְ רִיבִים וְדִילְמוֹת
גּוֹפָה רֶךְ עִם שַׁחַר כְּסֵהֵר בְּעֵנָן
מְשִׁיט בְּבֵרִית הַבְּטָחָה וְחִלּוֹמוֹת.

19.01.23

ביחס לילדות נטעלי גבירץ

האנשים גבוהים

עבור ילדנו בן השנתיים, המבוגר הממוצע מתנשא לגובה אדיר. לצורכי המחשה, נמתח את צווארנו מעלה ונדמיין שעומדת מעלינו חיה בגובה ארבעה וחצי מטרים, ומסתירה את השמש. הילד שלנו שנמרח על הרצפה בהתקף זעם בטיב־טעם, המוריד אותנו לברכיננו, המקבל את מבוקשו (רק שיפסיק, בבקשה, נעשה הכול!) כמו ניצח בקרב מול סטגוזאורוס. כוחו עמד לו להביס דינוזאור ענק, מעוטר לוחות עצם משולשים מראש ועד זנב. מתי לאחרונה ניצחנו סטגוזאורוס?

הזעם מידתי

בזמן שהבטנו למעלה, אל הדינוזאור, בן השנתיים שלנו בנה מגדל קוביות שלא עלה יפה. הוא ריסק את המגדל ואיתו התרסק אחר הצהריים כולו. מחצית השעה בה שקד הפעוט על הקמת המגדל, שלושים דקות של כוונה תמימה, תקוות ומאמץ כנה, שוות ערך (באופן יחסי לאורך חייו עד כה) ל-12.5 שעות כאלה עבור אדם בן חמישים. ומה בנוגע לבכיי? עשר דקות של בכיו מרעיד אמות הסיפים של בן השנתיים שלנו שוות ערך לארבע שעות רצופות של בכיו של אותו אדון נכבד בן חמישים. מתי לאחרונה בכינו אנחנו במשך ארבע שעות שלמות?

הקשרים ישנים

בן החמישים עומד מול המראה בבוקר. הוא נראה לא רע, כך אומרים לו. שעריו הכסוף והשליט בדמותו איזה רוגע. זיפים עוקצניים פורצים מנקבוביות פניו בכל שעה, יום או לילה. על מנת שלא להצמיח זקן, יצטרך להתגלח. עורו של בן השנתיים, לעומת זאת, חלק ורך כל כך. שוב, המעטפת מנסה להשלות אותנו. פעילות ענפה רוחשת כל העת בתוך ראשו. כשנולד היה גודל מוחו של ילדנו הקט כרבע ממוח בוגר, ועכשיו, בגיל שנתיים, תפח והוא כמעט בגודלו הסופי. באותו מוח בן שנתיים קיימת כמות כפולה של סינפסות היוצרות כל העת קשרים חדשים. מתי לאחרונה יצרנו קשרים חדשים?

התפוחים תפלים

בן השנתיים שלנו מקשיח את לשונו הקטנה ומחפש סוכר. ידידנו בן החמישים גם הוא מחפש סוכר, אלא שלשונו רפויה בפיו הרחב. שיניו כבר מזמן לא נוצצות בגוון החלב. אבל התפוח בידיהם של השניים הוא אותו תפוח ממש. פינק לידי

יוקרתי ומפתה המכיל 2.4 כפיות סוכר. בואו נדמיין את גרגירי הסוכר הזעירים מתפזרים באופן שווה על פני 85 ק"ג של גוף בן חמישים. ועכשיו ניטול את הסוכר ונבזוק אותו על פני 12 ק"ג של גוף קפיצי של בן שנתיים. על מנת לחוות את תחושת המתקת היחסית שמרגיש הילד, יצטרך האדון לאכול בבת אחת מעל 17 כפיות סוכר. ארגוני הבריאות ממליצים לנו לצרוך בין שש לשמונה כפיות סוכר ביום לכל היותר. מתי לאחרונה יצאנו מגדרנו?

העבר לא בטוח

אמנזיית הילדות, קרקעית קשה בה שקועות אלפי ספינות טרופות, אורכה כשלוש שנים. אחרי שנות החיים הראשונות מתעורר הזיכרון בהדרגה, מהבהב בפעילות שמתקרבות והולכות, עד להווה, עד היום הזה ממש והשעה שלפנינו. כל גישה לאותן מצולות מלווה בחתימה על כתב ויתור מצדנו, המבוגרים: אנו מסכימים בדעה צלולה לשמוע וזכרונות מאדם שהכיר אותנו, כביכול, בשנות אמנזיית הילדות. ידוע לנו כי מדובר בפעילות הכרוכה בסיכון מעצם מבנו הלא יציב של המתקן, ואופי השימוש בו. מתי לאחרונה שכחנו מאיפה באנו?

המכות שטוחות

עצם שבורה של פעוט תתאחה לגמרי בתוך פחות מחודש. לבן החמישים ייקח אותו תהליך איחוי כחמישה חודשים. שוב, מספרים אלה מטעים. מדובר בנגיסה גדולה יותר מסך החיים. מבחינת בן השנתיים השבור, חודש אחד שווה ערך לשנה שלמה בחיי האדון המבוגר. יותר מזה: בחוייתו של בן השנתיים שלנו, מדובר בגזירה נצחית. מתי לאחרונה התהלכנו שבורים ולא ידענו שעצמות מתאחות? ביחס לילדות אנחנו גיבורים קטנים מאוד.

מחשבון לחישוב ערכה היחסי של יממה אחת
בחיי אדם בכל גיל.
תכנות: ליאור בן-גיא

האחרים טל ניצן

כמה מוֹרֵר הַרְחֹב הַזֶּה
בְּכַפֵּר הַיּוֹנִי פְּלֶאֱמָס
רְחֹב אֵין אָדָם מְכֻנִּיּוֹת אוֹ חִיָּה

רְחֹב מִים גּוֹנֵם אֶפֶר וּבֶץ
גּוֹאִים עַד רֵאשִׁי הַגְּדֵרוֹת עַד צְמָרוֹת
עַד סְפֵי חֲלוֹנוֹת

הַבְּתִים הַקְּטַנִּים סְפִינּוֹת רְחֹב טְרוֹפּוֹת
וּכְמוֹ תְּרִנִּים מְכַבְּצוֹת
אֲנִטְנוֹת עַל גְּגוֹת

כָּכֵר שְׂכָכָה הַסְּעָרָה
נִקְמַת הַמַּיִם הַשְּׁלֵמָה לְעַת עֵתָה
זוֹ שַׁעַת מְנוּחָה

כְּלוּם לֹא מִפֶּר אֶכֶל פְּתָאוּם
תְּנוּעָה יְחִידָה בְּקִצָּה נֶהַר הַרְחֹב
כְּתָם פְּלֶסְטִי יֶרֶק

וְאַרְבָּעָה רֵאשִׁים
גָּבֵר גּוֹרֵר לְאֵט
מְזֻרֵן יָם קֶטָן שֶׁנִּפְחַ בְּחַפְזָה

עָלְיוֹ מְפִלְיָגִים שְׁנֵי יְלָדִים
וּכְלָבֵלֵב בֵּינֵיהֶם
יְלָדִים אֵיפֶה אֵמָא

עַד אֶתְמוֹל הַתְּהַלֵּךְ
בְּרְחֹב הַזֶּה עֲצָמוֹ וְלֹא הַתְּפַלֵּא
עַל רִגְלָיו שְׁנוּגְעוֹת בְּקַרְקַע

ידו האחת לפותה במזון
רפסודת הילדים והגור
האחרת חותרת אל בדל הגדר

שעוד זוקף ראשו מעל המים
להתקדם לארבה לאן
בגאוגרפיה החדשה של הכפר

מאחת המרפסות
נצצקות הוראות
אנהרות או עידוד

האחרים צופים בשתיקה
על צגים על מסכים
בבתים יבשים רחוקים

את נזכרת שהיית בדרך
לצלם סלט
מנגו עם רוקט

עדשים שחרות קינואה
בצל סגל ואגוזים
ולשלח לבנד

אשר בחוף המערבי הפצוע
העולה באש האפוף עשן
המפלל לגשם.

אלוה איילת בטיסט

אלה יקר
רק רצייתי לומר,
כלומר, הנה לי חשוב להבהיר –
שאני יכולה כבר. אני יכולה.

כן, עכשו אני כבר יכולה, אלה.
הכל תקין, הכל הסדר
בדקתי עשר פעמים,
גם שנים
ספרתי שלוש נקיות
מדכאון
ואני מוכנה –
לכל מה שצריך.

הנה אני כמעט
ולא בולעת רק, כמעט
ולא נרעדת בכתבי
את המלים:
לכל מה שצריך.

אלה, יקר,
הנני מושכת לך בשרוול
המואר, ומביאה
לתשומת לבך הקדושה
והמלאה והרחבה
את הדבר.
אני יכולה כבר, אלה.
אני יכולה.

פנצ'ר אלינוער קלר

אני שוכבת בעיניים עצומות, אבל את זו שלא יכולה לראות, למרות שאת יושבת מאחוריי עם המבט שלך עליי ובטח מתאמצת נורא. אין לך שום דרך לדעת אם הפרטים שמתחברים אצלך בראש לפאזל המבעית באמת קשורים, או שאת סתם מדמיינת. אולי זה קאונטר טרנספרנס או איך שלא קוראים לתגובות הפסיכיות של פסיכולוגים כלפי מטופלים. את צריכה להיזהר. את לא יכולה לשאול אף שאלה שתראה שאת דואגת, שאת מתעניינת בזיון החדש שלי לא בתור הפסיכואנליטיקאית שלי, אלא בגלל שאת חושדת.

אני לא צריכה לראות כדי לדעת. חמש שנים-ארבע פעמים בשבוע-חמישים דקות זה המון זמן להכיר, ואת זוה בכורסה שלך יותר מבדרך כלל, ומושכת באף יותר, ומכחכת חזק, יותר, וככה אני יודעת שאת לא רגועה באמת אלא מתאמצת להפגין שלוה. פעם, כשהיית הכי טובה בעולם בשבילי, כל סימן של חוסר שקט שלך היה מבהיל אותי, כמו שגורה נבהלת כשהפרווה של אמא שלה סומרת. עכשיו אני שמחה בשקט לגלות שהצלחתי להבהיל אותך. אולי גם לך יש סימנים עליי?

את רגילה לקרוא אותי כל כך בקלות, שהתחלת להשתעמם כנראה, ואולי פשוט התייאשת כי לא התקדמתי כמו שציפית. לאט לאט, כל פעם קצת, נפלטתי מהלב שלך ונעזבתי אצלך. לא בבת אחת. קודם בתוכך, ולא ראיתי עליך. מאוחר יותר הופיעו סימני ההיכר החיצוניים, ועוד עבר זמן ארוך עד שהסכמתי להודות בהם. כמו אור של פלורוסנט, שנדלק בהבהובים. בהתחלה הבהב איך שאת משחקת עם הזמן של הפגישות שלנו, מזיזה פעם אחרי פעם, לפי איך שנוח לך, כי לא נוח לך הפגישות איתי, ואיך כשאני צריכה להזיז – קשה יותר למצוא זמן אצלך ביומן, אחר כך הבהב איך שהתעקשת להעלות את המחיר למרות שביקשתי לא, כי יש פחות ג'ינגלים בזמן האחרון, ואז הבהב איך שאת כבר לא זוכרת דברים שסיפרתי לך, ואז איך שהטון שלך כבר פחות רך, ולפעמים חסר סבלנות אפילו – אבל גם כשכבר הבנתי לגמרי, לא אמרתי כלום. לא העזתי. פחדתי להרוס את מה שנשאר לך בשבילי. והייתי ממשיכה ככה אם לא הייתי מגלה אצלך את לירון.

רק במקרה ראיתי, רק בגלל שהתעכבתי בשירותים. ולא הייתי אמורה לזהות, כי הפרגוד הזה ששמת במיוחד, לשמור שלא יראו, הסתיר, ורק את הגב שלה ראיתי מהצד, אבל אצל לירון אני מכירה כל חלק, מכל זווית, וגם שמעתי "הי" בקול הזה שלה, העמוק, הצרוד – וזה הספיק. ראיתי את לירון אצלך ואת לא יודעת.

וראיתי גם שהיא מרגישה בבית. סימן שזו לא פגישה ראשונה או חד-פעמית. את מטפלת גם בה!

מה פתאום?! באיזו זכות?! ממתי היא אצלך? כמה זמן את עם שתינו ככה, בוגדת בי? בוגדת! אין שום תואר אחר מתאים בשבילך. כי מי כמוך אמור היה לשמור לי על המקום? לשמור עליי? ואת, במקום, מטפלת בלירון בובליל, זו שהייתה החברה הכי טובה שלי לפני שהאמביציה עלתה לה לראש, וגרמה לה להשאיר אותי מאחור עם השירים שכתבנו יחד ועם החלומות שהם יעשו היסטריה, והלכה, ודחפה את עצמה (למרות שב"רימון" כולם אמרו שהיא לא נורא מוכשרת ושאני הרבה יותר), והגיעה רחוק, כי לה לא היו מעצורים. היא לא ויתרה על אף אודישן, לכל ריאליטי, ולא נרתעה להופיע מול ועדי עובדים ובבתי אבות, ולא התביישה לרדוף אחרי עורכי תוכניות בגל"צ עד שהצליח לה ב"ממחר סטאר". והיום שרים כמעט בכל חתונה את "העפת לי את הראש לקחת לי את הלב" שלה, ואפילו בטלוויזיה היא בפרסומת הזאת למחזור בקבוקים. ואני, לעומת זאת, בגלל ה"קושי לתפוס מקום", כמו שקראת לזה, שרה ג'ינגלים באולפנים חשוכים, אנונימית ואנמית עד עצם היום הזה.

כמה הרבה דיברתי עליה אצלך! כמה כסף בזבזתי עליה! כמה דמעות שפכת! הסיוט שלי בהקיץ היא הייתה, ואת, מסתבר, מטפחת אותה! איך יכולת?! אולי את לא יודעת, אבל זה שהיא הגיעה דווקא אלייך, זה לא מקרה. היא הגיעה במיוחד. בגלל. בגלל ש...

"את שקטה בדקות האחרונות..."

נכון. אני שקטה. שקט של ציידת שאורבת לטרף שלה. כמו בג'ונגל. מזכיר לי סרט טבע שראיתי פעם. איילה תמימה מלחכת עשב, רגועה, לא יודעת כלום על הרובה שכבר מכוון אליה. פתאום היא קופאת. נדרכת. משהו מקפיץ אותה. לא ברור מה. אולי ריח זר שמגיע עם הרוח, אולי אוושה רכה שמישהו עם כוונות רעות מתאמץ לא להשמיע... באותה שנייה, כל הסאונד של הג'ונגל כאילו בפול ווליום. האיילה כולה קשב. מאה אחוז תשומת לב. האינטואיציה שלה על טרבו. היא מנסה לקלוט בחושים שלה כמה שיותר, מחפשת עוד סימן שיתחבר, שיהיה הקריטריון שיקבע בשבילה: יש או אין סכנה?

אז נבהלת, הה? מה מכל מה שסיפרתי הדליק את נורות האזהרה שלך? שהוא אמר, כשהעביר אליי את הסיגריה, שהפסיק, ושרק אחרי זיון טוב באמת הוא מרשה לעצמו? שהוא שרק את השיר הזה של סטינג, Every breath you take? שאמרתי שהדליק אותי שהוא רוצה לצייר עליי ולענג עם המכחול עד שאצעק?

"את שקטה בדקות האחרונות." רק ציינת עובדה, וזהו. בכוונה את לא ממשיכה. את מחכה שאני אגיב עכשיו, מקווה שאני אוציא החוצה משהו שיעזור לך להשלים את התמונה. ולא. אני, הפליזרית האובססיבית הכרונית שבדרך כלל מרצה את כולם חוץ מאת עצמה, לא משתפת פעולה הפעם. השתיקה הולכת ונעשית סמיכה ומכבידה. קשה לנשום. גם את מתנשפת.

"מה עובר לך בראש?"

הקול שלך צורם. מה עובר לך בראש עכשיו? את בטח משתדלת להיזכר בסדר היום שלו לפני יומיים, בודקת אם יכול להיות שהוא עבר כאן כשיצאתי, משחזרת מה סיפרת לי עליו במשך הזמן, מנסה להיזכר אם שאלתי ומה ענית. את זה שהוא מצייר את יודעת שאני יודעת, יש לך ציור שלו כאן. את בטח זוכרת שהבנתי מה הקשר ביניכם, לפי החתימה, כי אמרתי לך. זוכרת? ששאלתי אם, כמו שהוא מצייר בשבילך, את מטפלת בו? זה הצחיק אותך אז --- או שאולי את מנסה להירגע, אומרת לעצמך שזה מישוהו אחר בכלל, או שזה רק הדמיון שלי, כי - כמו שהסברת לי את עצמי - אני חיה בדמיון את מה שאני לא מעיזה לעשות במציאות?

בדרך כלל זה באמת ככה, שאני מדמיינת ולא עושה כלום. וגם שלשום, כשראיתי את לירון. התחשק לי להיכנס אחריכן ולהשתולל, ולעשות... לא יודעת... בלגן, לצעוק, להפיל דברים מהשולחן, להגיד ללירון שתצא, להגיד לך בדיוק מה אני חושבת עלייך... - אבל לא. נשארתי עם זה בראש. הקליניקה היא המגרש שלך, ועדיין לא הייתי מסוגלת לשחק את המשחק שלי מולך. רגע אחר כך כבר הייתי בחוץ, בגשם, בוכה ליד הפנצ'ר שגיליתי במאזדה המסכנה שלי, ועוד רגע אחר כך כבר ניסיתי בכל זאת לנסוע עד למוסך הקרוב שאני רואה תמיד בדרך. (תמיד אני מנסה למרות הכול. כמו שאצלך). בבלוק הבא כבר הייתי על הג'נטים. עצרתי.

לא ידעתי מיהו כשהוא שאל אם אני צריכה עזרה. בכיתי, והגשם, והסנוור מהאורות של המכונית שלו --- לא ראיתי. אחר כך הוא החליף את הגלגל, ואני, כי הוא אמר, כיסיתי עם המטרייה שלו על שנינו, ופתאום היה ברק ושמתי לב שהוא מוכר. מבוגר, לא גבוה, מוצק, עור שספג הרבה שמש, אף ישר, מבט חודר אבל חם, פנים שלא ששוכחים --- רק שלא הצלחתי להיזכר מאיפה. בדרך לפנצ'רייה כל הזמן לחצתי על המוח, כאילו המוח שלי זה איזה רכב עם בעיה בהצתה. נסעתי אחריו והאוטו שלו הזכיר לי את זה שעומד לפעמים בחניה ליד הקליניקה שלך, אבל יש הרבה מכוניות כאלה גדולות, לבנות, ואני לא מבדילה ביניהן, אז לא הייתי בטוחה. ואז האיש בפנצ'רייה אמר שאין לו את הצמיג מהסוג הזה אצלו, בדיוק

נגמר, ושהוא יזמין דחוף וישלח את העובד שלו לקחת, ייקח רק שעתיים פלוס מינוס. בינתיים, למה שלא תשתו איזה קפה, יש פה לא רחוק, הוא הציע. אז נסענו.

היה ריח טוב באוטו שלו, של אפטר שייב. והיה חם, ואחרי שתי דקות הוא עצר. לא הספקתי לשאול כלום. כאן יש את הקפה הכי טוב והכי קרוב שהוא מכיר, הוא אמר. ולא היה שם שום בית קפה.

למרות שעל הדלת היה כתוב רק "סטודיו לציור", בלי שם, כבר ידעתי. הרכב... הגיל... המיקום - הכול התחבר. בפנים כבר היו הציורים מאותו סגנון של זה שאצלך בקליניקה, עם החתימה. לא הצלחתי להסתיר את הזעזוע. החורתי כנראה. הוא שאל אם אני בסדר. אמרתי שזה פשוט כי עוד לא אכלתי כלום היום. סחרחורת.

הוא הציע לי עוגה עם הקפה, וגם חלוק, אם אני רוצה בינתיים לתת לבגדים להתייבש...

"בתוך מה את? תגידי קצת..."

הטון שלך רך רך. את מתחנפת... מתחננת אולי? לא כדאי לך שאגיד. גם לי לא. "אני מייצרת סביבי מרחב שקט, שלי, לעצמי," אני שומעת את הקול שלי אומר, "טוב לי לגלות שאני יכולה להכיל את עצמי בעצמי." ואיך שאני אומרת את זה, אני קולטת שלא סתם אמרתי. מה שחשבתי שאני אומרת בתור תירוץ באמת קורה לי! סוף סוף! את יכולה להיות מרוצה ממני, מילי. הפציינטית שלך מראה סימני התפתחות.

"אני לא בוגדת בך, אני נאמנה לעצמי". דווקא המשפט הזה בא לי עכשיו. הוא של לירון, המשפט הזה. כמו קלף ג'וקר היא זרקה לי אותו בתור מזכרת כשהיא חתכה מהצמד שהיינו. ועוד אחד היה לה: "זה לא נגדך, זה בעדי". היא באמת בעד עצמה, לירון, עד הסוף, כל הזמן. לא רואה בעיניים שום דבר ואף אחד. בעד עצמה ולא נגדי היא התחילה עם המורה הכי שווה ב"רימון", זה ששתינו פנטזנו עליו, ובעד עצמה ולא נגדו היא החליפה אותו ביונתן שובל, כי הוא הרוקר הנחשב עכשיו, והיא כבר לא יכולה להרשות לעצמה פחות מהטוב ביותר. וגם עכשיו - בעד עצמה ולא נגדי, רק בעקבותי, היא באה דווקא אלייך לטיפול. כי סיפרתי לה, אז, כשרק התחלתי אצלך והיא, החברה הכי טובה, פרגנה בפליאה על איך שהקול שלי נפתח, ואיך שפתאום יש לי עוצמה ואומץ לקרוע את הלב עם "לא שלו", שאני בעצמי כתבתי והלחנתי. ואני, תמימה שכמותי, מלאת הודיה, נתתי לך

את כל הקרדיט. והיא זכרה, מסתבר, ובאה להיות עוד יותר נאמנה לעצמה. ככה היא. אבל את, את היית אמורה להיות נאמנה לי, כדי להיות נאמנה למקצוע שלך עם האתיקה המתנפנת – ואת בגדת בי.

ועכשיו את יושבת ואני שוכבת אבל יחסי הכוחות בינינו השתנו. אני לא לבד. יש לו צלקת קטנה בתחתית הסנטר, כמו קריצה של עין. לא ראיתי אותה בהתחלה...אי אפשר לראות אותה אם לא מסתכלים עליו ככה כמוני, ממתחת, מקרוב. היא קרצה לי, הצלקת, מעל שיער החזה שלו, כאילו ביקשה "אל תגלי לה שראית אותי" ואני נישקתי אותה והבטחתי.

אז מעכשיו יש לנו צלקת סודית משותפת, לך ולי, ורק אני יודעת...

והוא מושך אותי ומגלגל אותי על הגב ועולה עליי, ויורד. לאט... ואני מרגישה רק את הנעים שהוא עושה לי עם השפתיים שלו. כבר אין עולם. גם אין אני. רק הדקירות הקטנות האלה של עונג ששולחות זרמים לכל הגוף. השפתיים שלו נוגעות כל פעם בנקודה אחרת, עד שהוא נעצר עם הלשון על השדיים שלי ואני רק בקושי שולטת בעצמי לא לשרוט אותו. לא להשאיר סימנים, ואני נאנחת בקול, כבר לא מצליחה להתאפק.

"על מה האנחה שלך? מתוך מה היא עולה בך?"

ששש... ששש! אל תפריעי. למרות שאני כבר בוערת הוא ממשיך, ויורד עם הנשיקות שלו, וכל פעם במקום שהוא מנשק נדלקת מדורה, והוא עוקף את משולש הערווה שלי, ועובר עם השפתיים שלו עד לכף הרגל. והוא מוצץ את הבוהן ואיתה גם את שארית הרצון שלי להתפכח ולחשוב על מה אני עושה איתו ומה יהיה. הוא מתקדם ומתעכב על הנקודה המשגעת הזאת בדרך – איך הוא יודע בדיוק איפה לגעת ובאיזו עוצמה וכמה? לא יודעת. כלום אני לא יודעת עכשיו, רק שאני רוצה עוד ממנו. משתגעת שימשיך. והוא ממשיך, עובר לצד הפנימי של הירכיים, מתקדם לאט לכיוון המערבולת שביניהן, והשפתיים שלו מענגות ומענות, ודווקא כשהוא מגיע לחור השחור, מנהרת הזיונים שלי, הוא בבת אחת מפסיק. רק נושף עליה. זה מטריף אותי. אני פוקחת עיניים ורואה שהוא מסתכל בריכוז, ברצינות. בוחן את האיברים שלי האינטימיים כמו ילד שקיבל מתנה, קילף את האריזה וכל כולו מתמסר לצעצוע החדש שלו ובודק איך אפשר להפיק ממנו את המיטב. רגע אחרי, בבת אחת, הוא מצמיד את השפתיים... וזה מעיף אותי! גל של עונג מכה בי. זה כמעט כואב. המוח שלי מעורפל ויש לי סחרחורת, הפה יבש ואני רועדת בכל הגוף, אבל הקול שלו חודר אליי, צרוד: "את טועמה לי". והוא גולש עם השפתיים במעלה שפתי הערווה שלי עד לדגדגן. זה גומר אותי. אני גומרת.

"טוב לך?" הוא שואל, כאילו הוא לא יודע! אני לא עונה. לא מסוגלת לדבר. הוא לא באמת מחכה לתשובה. הוא עולה חזרה ואני דוחפת אותו הצידה ועולה עליו... ומכניסה אותו לתוך המנהרה האפלה שלי... והוא בתוכי, והזין שלו ממלא אותי, פועם בתוכי, וזה טוב, ועמוק, והוא מתנשף, טוב לו, וזה עושה לי עוד יותר טוב, ואני לא חושבת על שום דבר... ותנועות... ואנחות... ועוד... והוא מכוון אותי עם הידיים על האגן, ואני מתנדנדת עליו, מתנדנדת בסיבובים, ו...הופ – הוא מתגלגל ומגלגל אותי על הגב, עולה עליי, ונכנס בי חזק, ויותר חזק, ויותר מהר, עוד ועוד, וגומר.

"מה עובר בך? אנחנו קרובות לסוף הפגישה..."

שקט! לא לענות! לחכות בשקט שהפגישה תסתיים. לא להסגיר כלום! אם אקום לפני שהשעה תיגמר תגידי שזה "אקטינג אאוט" ותבדקי איתי מה האמירה שהתנהגות הזאת באה לבטא וכל הבלה-בלה הפסיכולוגיסטי, ואני לא צריכה את זה. אני צריכה שקט. אני רוצה להתכונן.

יש לי משחק כזה עם עצמי אצלך, אף פעם לא גיליתי לך: לקראת הסוף של כל פגישה אני מנסה לנחש באיזה מלים תסיימי אותה. יש לך שלוש גרסאות: "נמשיך בפעם הבאה", "נעצור כאן" ו"אנחנו צריכות לסיים". אני מנחשת שהיום תגידי "נמשיך בפעם הבאה" אבל אני אומרת שנעצור כאן. אנחנו צריכות לסיים.

מומנט מיכל פיטקובסקי

טלי גרה עם הוריה בדירת ארבעה חדרים מרווחת על הקצה של שכונת רחביה, צופה על השקיעות מעל עמק המצלבה. מול החלון הפנורמי הונחה שורה של עציצים, ריחניים ומתפתלים, וטלי נהגה להטות כורסה בעלת ידיות עץ ולשבת מול הנוף בכל כניסת שבת.

"מה את רואה שם, טלי?" היו הוריה מקניטים.

"אתם יודעים, הסבירה, "שאם לא שמים לב, השמש נעלמת ברגע."

הוריה אהבו את התשובה, לכן נהגו לשאול שוב ושוב. טלי חזרה בכל מיני ואריאציות על ההסבר. שלא תיעלם לה השמש, שלא תחמוק ממנה; אבל לעיתים קרובות זה בדיוק מה שהיה קורה. היא הייתה בוכה, "פספסת, שוב פספסת."

"לא, טלי, לא. את כל הזמן הסתכלת. אולי לא שמת לב שראית?"

"נכון, חלמתי."

באותן שעות דמדומים נהגו הוריה לבשל ביחד מיני בשרים ביין במטבח ולשים תקליט. לפעמים הייתה זאת אמא של טלי שהחליטה מה שומעים, ואז בדרך כלל זה היה תקליט של צליל מכוון או אריק איינשטיין. הצלילים היו צובעים את השקיעה מעל עמק המצלבה בצלילים רכים, רומנטיים, וטלי הייתה נשכית או בדמיונות על אהבה טוטאלית, זו שמובטחת בסרטים ובספרים, באגדות ובשירים, כעובדה גמורה, מובנת מאליה, שתקרה לה בוודאות כשתגדל. לעומת זאת אביה, שלא יכול היה לסבול מוזיקה מתקתקה, היה מניח בתורו תקליטים של פורטיס וסחרוף, או להקות אמריקאיות עם גיטרות מנסרות, והשקיעה הייתה נצבעת אז מעל עמק המצלבה בדם של ייסורים וזעם, שבוודאות בעתיד ישרטו את עורה ויצלקו אותה ללא היכר, כך ידעה טלי, כי אין התבגרות בלי דם.

זה הוכח לה בוודאות בכמה אירועי מפתח בחיים:

בכיתה ג', כשנדרס החתול הראשון שלה, והיא ראתה את גופתו ברחוב. את דמו. היא מיררה בבכי במיטתה במשך שעות, וסבתא, שהתקשרה לנחם אותה, אמרה לה, "זה המוות הראשון שלך."

בכיתה ו', אמא שלה העירה אותה, התיישבה על קצה מיטתה, גורעת ממנו חלק ניכר עם ישבנה ואמרה, "יש לי משהו לספר לך. אתמול בעצרת היה איש עם אקדח."

"מחבל," אמרה טלי ביובש.

אך אמא הנידה בראש וסיפרה לה מה קרה.

טלי הבינה שהיא לא יכולה לעשות את אותה הסצנה הרגילה בכל בוקר ולבכות שהיא שונאת את בית ספר. הבוקר עליה לקום בנימוס. במטבח הרדיו טרטור בווליום לא רגיל. אביה עמד מול החלון הגדול עם ראש קצת שפוף. ברגע הבא הבינה שהוא בוכה. זאת הייתה הפעם היחידה בחיים שלה שראתה אותו בוכה.

בבית הספר המחנכת נכנסה לכיתה ובידיה עיתון היום. הפנים של הרוצח היו מרוחות על כל השער. ושני בנים, אלירן ויאיר, קפצו על העיתון וקרעו לו את הפנים בשתי ידיים.

אחר כך היה נהוג לצייר את היונה הפוכה ומדממת. או שאולי כבר ציירו את היונה עם הדם קודם?

ככיתה ז' הופיע דם, דם אמיתי, המון ממנו, ממש בתחתוניה שלה. ויחד איתו בא גם כאב משתק בבטן שהוביל אותה לפיתולים מתמשכים על המיטה, בדיוק כמו בבוקר שבו מת החתול.

ככיתה י' סיפר לה דודו כהן במחששה על הפיגוע שהוא שרד. היא לא הכירה את דודו מקרוב, לפעמים השאילה לו מצית שלא היה מחזיר. טלי חשדה שהוא גיי, אבל הוא לא יכול היה לומר את זה. כאילו חסרים היו לו סיבות לחטוף מכות בשכבה. הוא היה מלא בפירסינג ובקעקועים, והמנהלת השתוקקה להעיף אותו מבית הספר באופן מפורש לגמרי. אבל מאז שניצל מפיגוע חלה עליו איזו שכבת הגנה מפתיעה, קוסמית. פתאום כל ההתנהגויות ההרסניות, הוונדליזם, ההברזות, הסיגריות והשתייה, היו ברורים ומוסברים כפוסט טראומה, אף על פי שהיו שם גם קודם. "אולי הוא תמיד ידע שזה יקרה לו", אמרה טלי לחברה, "אולי הוא היה פרה-טראומה."

בעוד הם שולפים נובלס אחרי נובלס מהחפיסה החבוטה, הוא סיפר איך ירד במדרחוב בן יהודה, בדרך לכיכר. ואז, כשעבר את הבזאר, זה קרה. הוא שמע את הבום, אם כי, זה לא משהו שאפשר ממש לשמוע. ברגע שאתה שומע את זה אתה בעצם כבר לא יכול לשמוע כלום. הכול משתק.

ואז הוא היה על הרצפה, שרוע על הגב. זמן רב, כנראה, היה על הרצפה, עסוק בלנסות להבין איך ממצב עומד הגיע למצב שוכב, ואיך חזר אחורה כשלושה או חמישה מטרים. הוא הבין שהוא עף, ממש עף באוויר, לפני שנחת על הרצפה.

הכול מסביבו היה זכוכיות מנותצות. ממש הכול. זה נצף כמו כדור דיסקו, כאילו כיסו את המדרחוב באבקת קסמים. ואז האבקה הנוצצת התמלאה בדם.

באוזניים השקט המוחלט התחלף בצפצוף אחיד, כמו צליל של טלפון מנותק, קבוע. הוא הביט למטה וראה שכל הבגדים שלו דבוקים לעור, ספוגים בדם. זה הבהיל אותו מאוד. טלי לא העזה לשאול אותו אם הוא בכה. היא משערת שכן. אחר כך, כשמישהו ניגש לבדוק אותו, התברר שזה בכלל לא הדם שלו. הוא לא נפצע.

מאז אותו יום, הוא לא הלך יותר אף פעם עם בגד צמוד, רק בגדים גדולים ורפויים. הייתה גם ככה אז האופנה של מכנסי באג'י וחולצות גזורות, אז הוא השתלב בנוף. אבל לטלי הסביר, שהוא לא מסוגל שבגד ייגע לו בעור.

אחרי אותה שיחה, מדי פעם, מכורח המציאות, הייתה מוצאת את עצמה טלי בכל זאת מסתובבת במרכז העיר. באותן פעמים הלכה מהר בלי לעצור, מחכה לרגע שבו היא תעוף, שבו היא תרגיש טעם של דם בפה ("זה טעם של חלודה ובושם, הסביר דודו, "אני לא זוכר איזה סוג בושם, כל פעם שאני בבית מרקחת אני מחפש אותו"). היא נעה בין פחד נורא שזה יקרה לה גם, שהיא תיתפס ברגע הלא נכון, באוטובוס הלא נכון, לבין איזו משיכה מוזרה לכך שזה יקרה, כאילו מדובר באמת באיזה קסם. ולכן, בניגוד לכמה מחברותיה לכיתה, שסיפרו שאם הן רואות ערבי באוטובוס הן מייד יורדות, היא פשוט הייתה נשארת. נשארת ונועצת מבט בכל נוסע ערבי רנדומלי, זקן ושמנמן או צעיר ועייף, מנסה להבין אם הוא נראה כמו אדם לפני מותו, ואיך נראה בעצם אדם כזה. הוא מקנח את האף? היית טורח לקנח את האף אם הייתה עליך חגורת נפץ?

בכיתה י"ב, זמן קצר לפני הבגרויות, היה חודש שקראו לו מרס השחור. ההורים שלה הלכו להפגנה למען השלום, או חידוש המשא ומתן, או משהו נואש כלשהו שיעצור את הזרימה הבלתי פוסקת של הדם. אחרי ההפגנה הם הלכו עם חברים לבית קפה, שקראו לו "מומנט". הם התקשרו אליה, אז בדיוק התחילו להסתובב עם הטלפונים הסלולריים, ושאלו אותה אם היא רוצה טייק אוווי. הם הקריאו לה מנות מהתפריט, והיא ביקשה כריך סלמון מעושן. כשנכנסו לבית, שמעה את קולם מחדרה ויצאה אליהם. היא פרקה את השקית שהביאו על שולחן הקפה בסלון. לפתע שמעו סירנות של אמבולנסים. סירנה אחת, סירנה שנייה, בסירנה השלישית הם הדליקו טלוויזיה. דירתם עמדה על הכביש שהוביל לבית החולים הדסה, ולרוב רצף כזה של סירנות לא היה מקרי.

ואכן, היה משדר חדשות. במשדר ראו רצף של תמונות פיגועים שהיה כבר מוכר עד כדי בחילה; חושך, אנשי מד"א מתרוצצים, תמונות קטועות של אנשים מועמסים לתוך אמבולנסים. אבל אמא של טלי פרצה בצעקה כשראתה בתחתית הדיווח החדשותי את השם של בית הקפה "מומנט", שמו היה מודפס על מפית המונחת על השולחן מולם והכריך שהכינו שם עדיין היה שלם.

הוריה הגיבו בתחילה במין איפוק משונה. בכל זאת, זאת לא הייתה המלחמה הראשונה שלהם. הם ניסו לצלצל לחברים שישבו שם איתם: המילרים, הסיילברמנים, השנהבים. אבל הרשתות הסלולריות קרסו. האם יצאו משם בזמן או לא? תמיד בין הרגע שנודע על פיגוע לבין הרגע שמתפרסמים שמות ההרוגים עוברת לפחות חצי יממה שבה אין דבר לעשות, מלבד אולי להעמיד פנים שלא קרה כלום. החדשות הרעות תמיד מוצאות אותך. זוהי דרכן של חדשות רעות. משהבינו שאין מה לעשות, כל אחד מהם בחר להגיב אחרת. אימה שברה דיאטה של כמה

שבועות ואכלה עוגת שוקולד כמעט שלמה שהייתה במקרר. אביה פתח את ארון המשקאות, שבו היו כמה בקבוקים מהדיוטי פרי לאורחים, והחל להוריד כוסיות קוניאק אחת אחרי השנייה. הם לא משו מהטלוויזיה ששידרה את אותם ארבעה או חמישה תמונות קצרות של אמבולנסים ללא הפסקה.

המילרים מתו. הסילברמנים יצאו משם, אבל ירדו אחרי כמה שנים מהארץ. השנהבים: האישה הייתה בשירותים וניצלה. הבעל איבד את השמיעה ולא חזר לעצמו, לפי מה שסיפרה אמא של טלי. בעצם גם היא נעשתה אחרת, חסרת שלוה.

כשעמדו לצאת למסיבת הסיום של טלי, אימה השמיעה בסלון את השיר "עוף גוזל" ובכתה. אביה גער בה שתפסיק עם השמאלץ. הוא העמיד את טלי מול החלון, עם הפנים לשקיעה, כדי לצלם אותה בשמלה השחורה הצמודה שהשאיילה מחברה עבור הטקס.

"באמת נהיית אישה צעירה," מלמל.

"גם אתה בוכה! צבוע!" צעקה עליו טלי.

"רק לרגע," חייך ומחה את זווית עינו.

שירים נעמה יונג

לא כִּאֲשֶׁת לוֹט

לא כִּאֲשֶׁת לוֹט
נִצְבֶּת מְלַח דְּמוּמָה
פְּנִיהָ לְאַבְדָּה

לא כְּצוּיִג

שְׁלֵא לְמַד

לְהִצְמִיחַ עֲנָף

מְגֹזַע

כְּ

רוֹת

אֶלֶּא בְּמַסָּע

אֶלְפֵי יְצִיאֹת קַטְנֹת

לְהִצְמִיחַ לִי

גְּנָה.

לְהַגְמִישׁ

אֲנִי רוֹצָה

לְהַגְמִישׁ

קִיּוֹם

כְּחֶמֶר

נִנְגַע רַךְ לֶחַ גִּשְׁקַע

כְּשֶׁמֶשׁ חֶרֶף

רְכָה

נוֹגַעַת

בְּקִצּוֹת אֶצְבָּעוֹת

מִמָּסָה שׁוֹקוֹלֵד

כְּשֶׁחֲתוּל יִשֵּׁן

בְּלִטְרָפָה.

שירים סיגל אשל

הארצות היו דוברות של אהבה

בְּאַרְצוֹת,
שָׁבוֹן בְּקִרְתִּי
וְגַם בְּאַלְהָ בֶן
לֹא בָאתִי –
הִרְחַבְתָּ וְהִצָּרְתָּ,
הִנְדַּחְתָּ, הִמְכַרְתָּ,
יָדַעְתִּי
מִדְרוֹנוֹת פּוֹרְחִים,
סָבֵאתִי שָׁמַשׁ וּמְרַגְנִיּוֹת, לְקַטְתִּי דְבַשׁ מֵר,
רְסִיסֵי עֵנָב, פְּלִחֵי זֶהָב, מְנַחֲחוֹת לְשׂוֹא,
כְּשִׁלְתִּי בְּרַגְלִים סִחְרָהָרוֹת
רְקִדְתִּי, בּוֹשֵׁשְׁתִּי,
תָּמִיד בְּעַקְבֵי
רְחוֹקָה מְאַחִיזָה
וּכְמֵהָ אֶל כּוֹכְבִים.

בְּאַרְצוֹת וּבְכַרְכִּים,
בְּסִמְטוֹת,
בְּסִפּוּרֵי אֶהְבָּה הַכוֹרְכִים אֶת הַלֵּב
בְּחִבּוֹק
הִמְמָאֵן לְהִפְרֵם,
בְּעָרֵי נֶמֶל, בְּחֶשֶׁד חֵם, בְּמִלְמוּלִים
עַל שֵׁפֶת הָאֵזֶן הַכְרוּיָה לְנַחְמָה –
אֲשֶׁר נִגְנְו שְׁמוֹת זָרִים וּמִפְתִּים,
בְּדָלֵי מַלִּים בְּשֵׁפֶת נֶכֶר,
כְּמִיָּה קְדוּמָה –
הִאֲרָצוֹת,
הָיוּ דוֹבְרוֹת שֶׁל אֶהְבָּה
שֶׁהִשִּׁיטוּנִי, בֵּין יְבִשׁוֹת הַלֵּב,
עַל פְּנֵי מַיִם רַבִּים.

לוחות טקטוניים הזיחו חרישית את מסלולי עד שהחטאתי.

אָבֵל עוֹדֵן מִתְגַּלּוֹת אֵלַי
בְּחִלּוּמֹתַי,
נְדָחוֹת, חִלּוּמוֹת, מִסְתַּמְנּוֹת.

הִנֵּה מִטַּח שֶׁל עֶרְפֶּל, בְּבִקְרֵי אַחֲרֵי שֶׁלֵּג בְּסִגּוּבִיָּה,
חוֹבֵט אוֹתִי אֶל אֲבִיר מְקוּמִי,
מִקְעָקַע שְׁמוֹ עַל לְבִי.

הִנֵּה אֲנִי בּוֹיֵטְנָאם, בְּדִלְתַת
נְהַר הַמְּקוֹנֵג
מֵאוֹת סִירוֹת סְבִיבִי,
הַצְּבָעִים מִסְמָאִים
מֵרַב חַיּוֹת,
רַק חַיּוּד שְׁנֵהֵבִי בְּפָנַי קְטִיפָה שְׁחוּמָה,
נִתֵּן עוֹד לְזֵהוּי בְּאַשְׁכוּלוֹת הָאוּר
וְרִיחַ קוּקוּס,
הַשְׁתַּבְּרוֹתוֹ הַחֲלִבִית,

וְכִבֵּר
אֲנִי עִם אִישׁ גְּבוּהָ בְּמַעִיל אֶרֶץ
עַל שִׁפְתַת הַתְּעֵלָה בְּאַמְסִטְרֵדָם,
פְּנֵי חוֹרִים, עֵינָיו אֲגַמִּי אֶפֶל,
וְהַשְׁמֵשׁ שׁוֹתֵתֵת עֲלֵינוּ שְׁנֵי־דְמוּמִים
מִשְׁלַחַת בְּנוֹ מִתֵּק אֲבָדוֹן.

וְתַמִּיד, קִצְבַת הַזְּמַן גּוֹרֶמֶת
לְיֶרֶחַ לְגֶרֶף אֶת הַגְּאוֹת בְּיֵתֶר עוֹ
וּמִשְׁנֵה לְצַרְצָרִים קוֹלוֹת צְלוּלִים כְּבִדְלַח -
חֲמֵדָה עֵזָה לְיִסוּרִים.

בְּכֹל הָאֲרָצוֹת,
בְּפִטְפוּטֵי תַכְפִּים עַל כְּתַפִּים שְׁרִירִיוֹת שֶׁל מְלָחִים,
בְּחִלְיָפוֹת וְאַפְטֵר שְׁיִיב, בְּנִיחוּחוֹת קֶפֶה טְרִי שֶׁל בִּקְרָה,
אֶל מוֹל פְּנִים הַמְּפָצִיעִים בְּפִנְתַת רְחוּב,
בְּתוֹךְ אֲדוֹת גּוֹפִים רוֹקְדִים וּמִתְכַּנְּסִים
תַּחַת אֲשָׁדוֹת מוּסִיקָה,
בְּכֹל חֲדָרֵי הַלֵּב בְּם הַתְּגוֹרְרֵתִי לְתַקוּפוֹת קִצְרוֹת
בְּאֵלָה שְׁאַרְחֵתִי בְּחֲדָרֵי לְבִי, מְשִׁיתִי מִתְהוּמוֹתִי -

ערכתי מסעות גלוי,
לקטתי גלוי חכה,
נרעי אהבה לילקוט נשמת,
ולא הנה לי די
ולא היו לי מפות
מלבד חלומותי.

איחרתי את זמני

אחרתי את זמני וזמני אחר אותי
בשילתי לאחור בחפוש אחריו.
תמיד מן החשך,
בפאת השלחן,
מחכה לאות.

*

זמני
מחפש אחרי
מינה בי אותות,
בליסטראות זכרון,
כורך לולאות עבר על מתני,
מצפה עפעפי בשנה סמיכה,
מתיד גחלי הערבים לאין קץ געגוע,
קורע בארג ילדותי,
בזהב היהיה.

אחר כך החיים – גלגל נסוג
אל לחן חשכה.

רעש לבן מיה בלבן

אם הייתם מוצאים את עצמכם בחדר בית חולים, ובו איש שעומד למות, הייתם עלולים לחשוב שזה משעמם. זה רק איש ששוכב על מיטה ונושם באיטיות מאימת. האנשים שלו יושבים סביבו ולא אומרים כלום, כדי לא להעיר אותו או להפריע לו. אין בהתנהגות הזו היגיון, כי הרי האיש על המיטה, שעומד למות ממש עוד רגע, לא שומע כלום. אפשר היה לדבר, לקלל ולצרוח אל השמיים. הוא עסוק מדי בללכת מאיתנו, הוא לא שומע את הרעש.

אנשים נותנים חשיבות יתרה לשקט, למרות שהוא רק ברירת המחדל. זה לא כזה מתוחכם לאהוב אותו או להעריך אותו. אמא שלי אמרה לי פעם שאנשים חכמים שותקים יותר. זה סתם מעליב למישהי כמוני, שמדברת כל הזמן. אני הרי לא – לא חכמה, אני רק מעדיפה למלא את החלל במילים וצלילים, גם סתם רעשים אני אוהבת יותר משקט.

בדרך חזרה הביתה מבית החולים, אחרי שישבנו כולנו בדממה במשך שעות, כמעט שכחתי שאני יכולה לדבר. לא ידעתי אם אני עדיין נמצאת בתוך עצמי בכלל, מרוב שהייתי מלאה בשתיקה.

השבעה התחילה מייד כשהגענו הביתה, בחוץ אנשים כבר עמדו וזרקו אחד על השני מילים, רציתי לקפוץ עליהם מהחלון של האוטו, אבל חיכיתי שנחנה. האורחים הראשונים התערבבו עם עוד המון אנשים אחרים וכולם דיברו. זו הייתה הקלה. התיישבתי בסלון, בין כל השיחות. אמרתי שלום לכולם. דילגתי ממעגל למעגל, דיברתי בלי סוף. סיפרתי על חיפושי העבודה ואיך תואר בתקשורת לא עוזר בכלום, סיפרתי על אח שלי שבדיוק נהיה מדריך בצופים, גם על אמא, שהקליניקה הולכת טוב. אנשים שטפו אותי במילים חמות, ודיברו על עניינים של יומיום, כאילו הם במקרה באו לבקר. היו דיבורים בכל פינה, בכל יום, לפעמים עד השעות הקטנות של הלילה.

אחרי שכולם היו הולכים, אמא שלי הייתה נכנסת למיטה, ושוכבת שם, אני לא יודעת אם היא ישנה, לא רציתי לשאול. אח שלי שיחק במחשב, עם אוזניות על הראש וקילל באנגלית ילדים אחרים. אני הייתי מדליקה את הטלוויזיה בחדר, מגבירה את הווליום של ערוץ "ויוה", ומכסה את הטלוויזיה בשמיכה. החדר היה מתמלא במילים בשפה אחרת, שאפשר לשמוע בנחת, בלי לחשוב על להבין אותן, אבל נשאר חשוך מספיק בשביל שאוכל לישון.

בערב האחרון, אחרי שכולם עזבו, הרגשתי את השקט של הלילה שבא לאכול אותי. עליתי לחדר, הדלקתי את הטלוויזיה וכיסיתי אותה. לפני שהספקתי לכבות את האור בעצמי, הוא נכבה לבד, הטלוויזיה השתתקה. יצאתי מהחדר וגיליתי שכל

הבית החשיך. במסדרון פגשתי את אחי, עדיין עם האוזניות על הראש, למרות שלא היו מחוברות לכלום. חוט החיבור שלהן נגרר אחריו כמו זנב ארוך. ירדנו למטה ומצאנו את אמא מול ארון החשמל. היא הרימה את כל הפקקים ואז הורידה אותם, כלום לא השתנה.

פתחתי את דלת הבית ויצאתי דרך השביל הקטן לרחוב. האורות מחלונות השכנים דלקו בנחת. יכולתי לשמוע דרכם צלילים של דיבורים מחדשות הערב, בכי תינוק וכדרור כדורסל. חזרתי פנימה. אימי ואחי הביטו בי בחוסר אונים. "זה רק אצלנו," אמרתי.

נשמנו עמוק, כמעט באותה השנייה, והתיישבנו מסביב לשולחן האוכל, אבל לא בכיסא שמשמאל לראשו. הבטנו אחד בשני. השקט כרסם לי את האוזן. "תגידו משהו," פלטתי לעברם. אח שלי, עם האוזניות על הצוואר כבר, ניסה להדליק את הטלפון מרוקן הסוללה שלו ואמר "כמו מה?" ואני אמרתי "לא משנה לי." אמא שלי אמרה "אין לי מה לומר, אולי פשוט נלך לישון?" אח שלי הסתכל על שתינו, כיסה את האוזניים עם האוזניות המנותקות שלו, ועלה בחזרה לחדר, בלי לומר כלום.

נשארנו אני והיא, מסתכלות אחת על השנייה כמו שריף ושווד במערבונים שאבא אהב. "אולי ננסה שוב להוריד ולהרים?" אמרתי. היא שתקה. "אפשר לנסות להתקשר למוקד," הצעת, היא שתקה. "מה את רוצה? שנשב בחושך בלי לעשות כלום?" צעקתי, בטעות. היד שלי הפכה לאגרוף בלי ששמתי לב.

היא קמה מהשולחן, והלכה מסביבו עד אליי, בלי לומר מילה. היא נעמדה ליד הכיסא שלי. לא הסתובבתי אליה. ביד אחת היא ליטפה את השיער השומני שלי, ואת היד השנייה הניחה בעדינות על הפה שלי וכיסתה אותו. ניסיתי להזיז את היד שלה, אבל היא חיזקה את האחיזה. ניסיתי לזוז אבל היא הזיזה את היד בהתאם. בכיתי, הדמעות והנולת שלי כיסו לה את היד. הזזתי את העיניים אליה, דמעות זיגגו את העיניים שלה, אבל לא יצאו מהן. "רגע אחד תהיי בשקט," היא ביקשה. עם היד השנייה היא הצמידה את הראש שלי לחלק העליון של הבטן שלה.

פעימות הלב שלה הרעידו את האוזן שלי, מהדהדות, קבועות. הנשימות שלה היו חזקות. הקשבתי לאוויר יוצא ונכנס מהבטן שלה. בעיניים עצומות הוא נשמע כמו משב רוח שמפזר עליים. רחשי הבטן שלה היו נעימים, כמו רעש לבן של מטוס בנחיתה.

שירים רוני אדם

נקבה בראו אותי

ביום ברא אבא ואמא שלי ילדים בדמותם בראו גם אותי
נקבה בראו אותי וברכו וקראו שמי רוני ביום הבראי
ואחיה ואלד עם איש שני ילדים האחת בצלמו והאחד בדמותי.

הריתי הריתי, מתוכי נשמעו פעימות לב שאינן לבי, בתוכי נע מי שאינו אני
גופי תפח שלא ברצוני, כפות רגלי לא יכלו לכל סנדל, בכפכפים דשדשתי כאן ושם
ביום המועד נקב בי סוגר ומים מים נזלו ממני על ירכי לארץ רגלי
מטת בית חולים, צירים עזים מפלחים גב, קורעים כל סף תחושה
רופאה ורופא בודקים רואים שאין הפוך לעברה וכבר
נשימות על פי הוראות, מהירות ככלב, אטיות שטוחות, לוחצת, עוצרת, דוחפת,
חזק בכל האינכח
נבקעת כדי שתגיח, גם אם לא על פי סדרי לדה, ילדה שמיד לקחו נקו עטפו
ובעריסה חמה רחוקה הניחו
ועל המטה גוף מרקן כל שרידיו רעודים מתשים מהברק שפלח כל תא ותא כדי
לברא אם
ובת אדם שלא היתה מעולם בעולם.

אחר כך יממות עיפות אינקז, יממות בכי וכאב חלב פתאם
וישות זעירה נצמדת לחיק שיחד בכל אינכחן מולידות עוד יקום אחה.

וכשבא זמן ידעתי, שוב הריתי שוב בגוף צומח, מבין ומוכן לשאת עתיד
קטן, הוא בא בכאב בסדר רגיל ובככי תנוק בו נגעתי והבטתי בעיני אם
הוא גדל, לא חכה, על רגליו קם מקדם מכלם, בנה לעצמו עולם והלך לדרךיו
כמו מעצמו נולד ורחק רחק משליחת כח ההולדה שהצריך בו פג
ואולי גם בה.

צעִיף דק

בְּקִיץ אֶלֶף תְּשַׁע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ נִמְלֵט וְרֹנֵר הַיְזוּנְבֵּרְג מֵהַתְּקַף אֶלְרֵגֶה
לְהִלְגוּלְנֵד, אִי זַעִיר סְחוּף רֹחוֹת וְצִחִיח בֵּינֵי הַצְּפוּנִי. סְגוּר בְּחֶדְרוֹ כְּתֵב בְּיוֹמָנו
שֶׁלֶשׁ לְפָנוֹת בְּקָר, תּוֹצְאוֹת חֲשׁוּבֵי לְנֶגֶד עֵינֵי נְכוֹנוֹת בְּכָל הַמוֹכְנִים
הַגְּעַמִּי מִתַּחַת לְפָנֵי הַדְּבָרִים, אֲנִי רוֹאֶה מְעַמְקִים יְפִים.

אֵין דְּבָרִים יֵשׁ יְחָסִים
חִלּוֹל זְמַן אֵינוֹ רְצִיף אֶלָּא לֹולֵאוֹת אַרוֹגוֹת זֹו בְּזוֹ
מֵאָרְג הַלֹולֵאוֹת יוֹצֵר חִלּוֹל שְׁנֵהִיָה לְנוּ מְקוֹם, זְמַן הוּא
מֵהֶלֶךְ הַשְּׁתַנּוֹת הַלֹולֵאוֹת מְלֻדָה, יְלָדוֹת, נְעוּרִים, בְּגָרוֹת, זְקֵנָה, מוֹת וְהַלֹולֵאָה
מִמְשִׁיכָה
וְנֹדְאִית רַק כְּשֶׁהִיא בְּקֶשֶׁר כִּי כָל דְּבָר בְּיָקוּם תְּלוּי בְּקִיּוּמוֹ שֶׁל דְּבָר מַה אַחַר וְהַדְּבָרִים
רִיקִים
רִיקִים, בְּבוֹאוֹת בְּבוֹאוֹת שֶׁל צְעִיף דֵק שְׁקוֹרָאִים לוֹ מְצִיאוֹת.

אַבֵּק בְּרוּחַ

אַבָּא לֹא שָׁמַע עַל נִיטְשָׁה וְלֹא עַל מוֹת הָאֱלֹהִים וְלִמְרוֹת זֹאת
בְּעוֹד שְׁמֵאלוֹ אוֹחֶזֶת בְּ"סְדוּר" וַיִּמְיֵנוּ בְּכַף יָדֵי לֹא יָדַע לְהַשִּׁיב לְשִׁאלַתִּי
אִם יֵשׁ אֱלֹהִים
וְלֹא יָדַע לְפַתֵּר אֶת מִשְׁוֹאת הַהֶגְיוֹן הַיְלָדִי
אִם אֵינֶךָ יוֹדֵעַ שִׁישׁ אֱלֹהִים אֲזֹ
לְמִי אַתָּה וְכָל הַדּוּדִים אוֹמְרִים דְּבָרֵי קֶלֶס וְתַהֲלָה
מִמִּי אַתָּם מִבְּקָשִׁים בְּתַנּוּעוֹת גּוֹף וְרֹאשׁ רַחֲמִים.

מִי הִיָה שָׁם, בְּאִסוּרִים בְּהַפְחָדוֹת
וְנִסְיָנו לְבַחֵן אִם הוּא רוֹאֶה כָּל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה
אִם נִתֵּן לְהַעֲרִים וְלְהַתְּחַמֵּק מִגְּזוּרֹתָיו כְּמוֹ שֶׁ
אִמָּא סִפְרָה כִּיצַד בְּתִימָן, שָׁם אֱלֹהִים נִכַח בְּכָל פְּנֵה
חִמְדָה אַחוּתָה בְּיוֹם חַג מְתִיקוֹת תְּאַנְה. טַפְסָה הַיְלָדָה גְבוּהָ גְבוּהָ בֵּין עֲנָפִים
וּבִסְתֵר עֲלִים פְּעֵרָה פֶּה אֶכְלָה מִבְּשַׂר הַפָּרִי מִבְּלִי לְהַתִּיקוֹ וְלֹלֵא פִּגְעַ יְרָדָה
אֵילָנָה מֵהַשְּׁכוּנָה קֵטְפָה פָּרַח בְּכַפּוּרִים וּמִיָּד נִשְׁכָּה אֶת הָאֲצָבָעוֹת הַחוּטָאוֹת וְלֹא
נְעֻנְשָׁה
וּבְכָל שַׁבַּת בְּתֵם קְדוּשׁ וְאוֹרוּחָה פָּרַשׁ אַבָּא לְמִרְפְּסַת הַקִּטְנָה סוֹכֵב בְּטְרַנְזִיסְטוֹר כְּפַתוֹר
וְלִבִּית הַתְּגַנְבָה מְגַיֶּנֶת מְכוֹנַת הַכְּתִיבָה וְלֹא נוֹדְעָה לְשִׁכְנִים וְלֹא לְשָׁמַי יָהּ.

מֵאֵז קִפְקָא וְקֵאמִי הִפְשִׁיטוּ אוֹתִי מִכָּל מְלִבוּשֵׁי אֲמוּנָה
וּכְוִירְגִילִיּוֹס בְּגִלְקָסִית הַמְלָה הַיְפָה, אֲנִי נְדוּנָה לְאֵין עֵדֶן עָלֵי אֲדָמָה
מִזְמֶרֶת עִם רְדִיו בְּמִטְבַּח dust in the wind
all we are is dust in the wind.

שירים נועם אבני

כרוניקה של עברים

(לאמא)

כשאת מדברת אני צופה מקרוב
בחקיות של דברים שאינם מתחדשים.
הכל הולך בכיון אחד,
בסוף מחכה לנו סוף
ובסוף יודעים.

כשאת מדברת אני צופה מקרוב
בקיזום החי של הזמנים
הפער הוא מרחק
שאחד מקצותיו כבר איננו
ובקצה הבודד את

מספרת בראשי פרקים:
על הסכר בבקר, הסדינים הנקיים
החגורות, הדלתות, הקצוות הפתוחים
העלבונות שגם עכשו, השבילים האסורים
הדרך לבית הספר,
חיפה של שנות החמשים.

כרוניקה של פערים

הבית שלי הוא איפה שאת
אני מעולם לא הייתי
בבית שלך
ואמא שלך מזמן כבר איננה

גם במשפחות הטובות ביותר

טרגדיות מזדחלות לאט. תחלה מלים ממלמלות עוברות על יד האזן ומתגנבות לכאב בטן. אחר כך עינים מביטות בעינים לרגע חד. את מבחינה מן הצד ונכנסת אל תוך חדר אחר. אתם באים והולכים, סועדים ושותים, הצורה שלכם ברורה. אך משהו הולך ומזדחל ונדמה לך שאת העדה. מתבררת לך השבירות ששוררת כאן. משאירה מאחור ולתמיד את הפטפוטים הסתמיים לאור השמש, את המנוחה, את הנחמה. בקר אחד בין נמנום לנמנום את שומעת קול בכי מעבר לחדר. מחוץ לחלונה, בין עצים וציוצי צפורים, בדידות בוערת של אם שננטשה. לא היה בזה שום דבר חדש, על פניו, אבל לראשונה שמעת בכי שאינו רוצה להשמע.

*

החיים היום קטנים כל כך. השמש, השמים, הפרחים, הבגנים, המנופים, הבורות: גדולים ומתישים ביפיים. לפעמים יש קסם בפער. אבל במרחק בין הגג לענן פושה חורון, ולכן מזדחל עד לאצבעות, מאין את המבט. מאמציה האחרונים של הרוח לא משאירים ברה אלא לקחת נשימה עמקה, אך הנשימה העמקה היא לא יותר ממה שהיא. מכניקה פשוטה של חזה שמתמלא ומתרוקן בעוד שהחיים כבר התרחקו, נשאבו אל מנורות רחוב, תזונת העלים, רמזורים, גגות עצומים, פיות מחיכים של אנשים זרים.

כמה זמן לא שמעתי התנפצות

איד יפל דבר כשאני	כשבין כה וכה, איני נושמת
מחשבת את זוית הנפילה	כלואה בקצה המכר עד בעתה
ומסלולה ועצמתה	לנצח שומעת בלימת עקבים על הסף,
מספרת לכלם ולעצמי	חריקה, ואת אושת
שאני רק מתנסה בדחיפה	העינים הנעות
וזו, שתבוא או אולי לא תבוא	בחריהן,
מהדהדת בחלל הדוהר	מציצות באמללות
	אל עבר התהום.

סוחפים אותי אל חיק פלאיהם ענת לב־אדלר

בספסל האחורי של מונית, על הכביש הנמתח חרישית בדרכנו חזרה מפסטיבל יומהספר בטבעון לשיכון הוותיקים ברמת גן, שאלתי חבר סופר אם הוא הולך מדי פעם לספריית המרגנית, הספרייה של ילדוטי שנמצאת בסמיכות לבניין שבו הוא מתגורר. הספרייה, נו, איפה שהיו פעם טיפת חלב וגינת הילדים העגולה, והמכולת שברחנו אליה מהתיכון. החבר הפטיר באגביות שאין, אין כבר ספרייה.

"מה?"

"נשרפה."

"מה?"

"או הוצפה במים..." וקולו נכרך סביב השעה המאוחרת, וקצב תשובותיו לאה כאורך הדרך. "אומרים שצינור התפוצץ ושכל אלפי הספרים טבעו."

או שעלו באש, הוא לא בדיוק זוכר.

וזה לא באמת משנה.

כי כבר אין ספרים.

אין ספרייה.

נשרפה.

או טבעה.

האור השבור של פנסי המכוניות חוזר והתפזר מתוך עיניו, שלאט לאט נעצמו, ואני לא יודעת אם הבחין בתריס העצב שירד על פניי בדיוק כשנכנסנו לשדרות רוקח שבשיכון.

פתחתי את החלון כדי שימלא את האף הריח הסמיך והדביק והאפרפר של קליפות האי־קליפטוס שמרקיבות במי הירקון. עמוק שאפתי את הדחיסות הלחה הזו, שכל מי שגדל בצד הזה של רמת גן מזהה עם המילה בית. שאפתי ונשפתי שאפתי ונשפתי את זכר מיליוני הדפים שהיו פעם גזע שעורבל במים, אבל כל מה שהצלחתי להריח זו שרפה.

הספרייה נשרפה?

או טבעה?

אבל הוא כבר הניח ראש על ראש המושב ונראה מנמנם או חולם ולא הוספתי לשאול על שהיה ואיננו עוד.

בכל חופש גדול הלכתי אליה פעמיים בשבוע, כי מה עוד היה לעשות ברמת גן של שנות השבעים? בדרך, ברחוב רש"י שעכשו מכוניות עבריינים מתפוצצות בו, עמד הגלידאי בחנות הלפני אחרונה מהסוף, מפוצץ לנו את המוח עם טיל מונחה של קור שהיה מטפס מהגביע אל רום המצח. בום. לכוש במכנסיים קצרצרים ובגופייה לבנה שהצהיבה, נהג לבנות את הקונסטרוקציה בריכוז של רופא שיניים, מעמיס כדורי וניל, בננה, מוקה דחוסים על לוע הוופל העגול, ורק משהיה בטוח שהמבנה יציב, בבת אחת היה הופך את כובע הליצן וטובל את הראש העקמומי בתוך עיסת שוקולד רותחת.

שבוע אחר שבוע פערתי את פי נוכח להטוטי הכימיה, כשהפרשי הטמפרטורות היו מכפות את ראש הגלידה בכעין קערת-כובע חומה בוהקת ואז אטומה, נעדרת סימטריה, שאם הצלחתי להתאפק מלנגוס בה – הבחנתי שוב שהיא מזכירה את תסרוקות הפלסטיק הקריפיות שהיינו מלבישים על ראשי דמויות הלגו.

אבל מי היום בונה בלגו, ומי אז ידע מה זה קריפי?

ואם בכלל היה המעמד הזה מתרחש היום, הייתי לבטח מתעכבת לצלם את הגלידאי בפעולתו ומבקשת ממנו להאט או להאיץ את התנועה, והוא לבטח לא היה מבין מה זו המצלמה המשונה הזו, הדקיקה חסרת העומק והאישיות, נטולת הפילים והעדשה ושגם מצפצפת, ושאפשר לדבר בה, ולכתוב באמצעותה, וגם שעון ומד צעדים ומיני משחקים משונים קבועים בה, ותוהה מדוע אני לא נושכת כבר בכיפה החומה שנתקשתה? ובכלל, מי מצלם גביע גלידה כשהשמש לוהבת במחצית יולי וברמת גן כולם ישנים צהריים?

כולם זה גם ההורים שלי, שחזרו מסניף הבנק באחת וחצי בדיוק, אל זרועות ה"פיצול" המקודש שחצה את היום – הדליקו את המזגן שאך הותקן בחדרם, הותרו לנו את הלחות המעיקה שבסלון ובמטבח ואת דחיפת הראש לפריזר מדי כמה שעות, והתמסרו לנמנמת הצהריים, שתכליתה להבטיח שיחזרו רעננים לדלפקי הבנק. וכך, בחסות הנחירות הרמות של אבי ושריקות נשימותיה הסדורות של אימי, הייתי נועלת את הסנדלים – שגם ימים רבים מאוד אחרי שרכשנו אותם בחופשת הפסח בחנות במבינו שבביאליק ברמת גן, עדיין רצועות העור האדומות שלהן אכלו לי את אחורי העקב – ויוצאת בטריקת דלת חרישית אל הרחוב השקט והרותח.

המדרכות דממו מלהט, הילדים נלכדו בציפורני השיעמום, והידיים שלי שבהלון היו מלאות בגביע הגלידה, מתמלאות בחזור בספרים, תמיד יותר מספר אחד, ששרה הספרנית גבוהת הקומה, שלא הייתה צריכה שרפרף כדי להגיע למדפים הכמעט עליונים, הורידה לי מהם ערמות לבחירה.

"את לוקחת ספרים שלא מתאימים לגילך," הבליעה נזיפה מחויכת בקולה חרוך הסיגריות, והושיטה לי שלושה ספרים עבי כרס. "אני מקווה שייקח לך לפחות כמה ימים לקרוא," מנסה לומר – את מה שנתתי לך פה אין סיכוי שתצליחי לסיים בדרך.

ולמים, אזכר בה כשאפגוש בעלילת "עשו" את יחיאל אברמסון, ספרן הכפר הממושקף, שקובע שאם כל ילד היה מתיידד עם ספרן או עם אישה גבוהה וסלחנית, העולם היה מצליח לתקן את מכאוביו.

מדמינת אותה בסרט שחור-לבן שנע באיטיות לאחור, את שרה הספרנית, שערה האסוף לפקעת, חצאית הצמר הישרה בחורף ומכנסי הבד המרפרפים בקיץ, המונטנה הדקיקה מרושלת בזווית הפה, מאפרת על השטיח המהוה, מושכת את צינור הגומי האימתני ומתיזה על הספרים הנשרפים, מנסה לגרש מהם את לשונות האש.

אבל זמנים לא מתערבלים אלה באלה, הם בכלל לא מתקיימים, אלה אנחנו שחולפים בתוכם. והיום אני יודעת שהספרים שלקחתי אז הצילו אותי לא רק מהשיעמום בחופש, הם הצילו אותי בעיקר מעצמי, סוחפים אותי אל חיק פלאיהם, מחפים מפני הבדידות שנקב בי הקיץ. ועכשיו, המונית שהורידה את חברי בביתו כבר ממשיכה ולוקחת אותי מכאן – מריחות האיקליפטוס, הירקון והזמן, אל בית שבו הורי לא ישנים בו שנת צהריים, ושכספריותו המתפקעות מאפשרויות לא

אמצא לעולם את כל מה שנכרך בין דפי הקיום של אז.

אבל במקפיא יש גלידה. תמיד יש גלידה במקפיא. לצנן את החום.

שירים איה סומך

עם העגלה שלי

אני (מסתובבת) בעולם
עם העגלה שלי

סוסי כבר מת
החלפתי אותו

העגלה כבדה ואין מי
שישא אתי את משא

חציתי עירות וכפרים
חציתי ערים
אני תמיד ממשיכה

אי אפשר להפסיק את המסע

וסוסי כבר מת
וימאז שהחלפתי אותו

העגלה כבדה.
כבדה נורא.

העולם עגל
ואני שוב באותה נקדה.

אני מסתובבת ביער
עם העגלה שלי

סוסי כבר מת
החלפתי אותו

היער עגל ומפחיד
ואני (לבד) שוב באותה נקדה

החיות אורבות לי ביער
ואני כבר לא צעירה

והשוטרים לא רוצים
להציל אותי
ואין אף אשה (סוכנות) לישועה

אלהים שכח אותי
והכבדה

כבדה.
כבדה נורא

והזעה - זעה.

והיער עגל
ואני שוב באותה נקדה.

ילדות שנזרקו מהבית

נערות שנזרקות מהבית
הוריהן אומרים שהן רעות
ואם כך ההורים, אין מספיק נשים
שיגידו אחרת

אלו הן העולם מתקן
היו דואגים לילדות שנזרקו מהבית
והורים חדשים היו מטפחים אותן
עד שהמדינה היתה מתאהבת בהן, בכלן

אבל מדלעת לא עושים כרפיה
ושמלה יפה לא מכסה
את אבריהן יש מאין

בחצות מצלצל שרון הקיר
והן בורחות אל הספסל בגן העיר
ואף נסיד לא נחוש מספיק לברר מיהן

ולפיות הטובות יש צרות משל עצמן
ואין להן כוחות מיחדים שאפשר
לעשות קסמים, לילדות שגזקו מהבית

ילדות יפות גזקו מביתן, והרחוב מסכן
וגברים חלשים מחפשים טרף קל
הן לומדות להפסיק לפחד מהחשך

מאים לבלע אותן
הבן אוהב את אמו והבת גם
מחפשת אהבת אם, מסתובבת בגן

ואין אפיקי פרנסה לנערה
וצריך לשקל מחדש את המלים
ילדות ובגרות
המלים: לילה, בקר, יום, מחר.
המלים: פלפון, בגדים, חדר, מטה, אהבה, מצעים
(בת אדם, חיה, חרקים, אנשים)
דברים בסיסיים

כשילדות שגזקו מהבית דואגות לעצמן
והעממות נזקקות גם
יש מחסור בתקציבים ובכוח אדם

לילדות שגזקו מהבית

הסיפור החמישי היה הדבר הכי עצוב שהוא כתב תום הדני-נוה

בלילה שלפני פרסום שמות הזוכים בתחרות הוא חלם את עצמו בשירותים ציבוריים לובש חולצה לבנה וחגיגית, התחובה עמוק במכנסיו. בשלפוחית לוחצת הוא ניסה להוציא את החולצה, משך ומשך, ותנועותיו נקלטו בעינית החשמלית של המשתנה, שרוקנה שוב ושוב את מכל ההדחה, אבל לחולצה לא היה סוף.

בבוקר הוא קרע את עטיפת הניילון מעל עיתון סוף השבוע והתיישב בתנופה על השיש במטבח. שלולית מים שנותרה משטיפת הכלים של ליל אמש התפשטה במגע קריר על מכנסיו. אשתו הרימה את מבטה מהנייד והתבוננה בו לרגע, שעונה על קיר המטבח. הוא מייד חזר לעמוד על רגליו ושלף את מוסף התרבות מבין העיתונים. שבועיים הסתובב עם תחושה רעה, יודע שאם היה זוכה כבר היו יוצרים איתו קשר. ובכל זאת חיכה לראות מי זכה ולהשאיר את העניין מאחוריו.

את הסיפור הראשון שלח לתחרות בדואר רגיל, למרות שהפקידה בסניף הדואר הציעה לו בתקיפות להוסיף עוד כמה שקלים ולשלוח ברשום. בסיפור הוא תיאר בפירוט רב סדרת פעולות של גבר צעיר שנשאר לבד בסוף הופעה באצטדיון ונאלץ לנקות את הדשא, את השירותים, לפרק את הבמה, את ציוד ההגברה והתאורה, והכול בעצמו, בעודו אוכל שאריות שנותרו בדוכני המזון, שותה היישר מברזי הבירה וישן על הדשא על מצע גלים שהקהל השאיר. עד למשפט האחרון של הסיפור לא היה ברור איך הוא נקלע למצב הזה ומה או מי אילץ אותו.

הוא מאוד הופתע מכך שהסיפור לא זכה ותהה, תחת זרם המים החמים במקלחת, אם הסיפור בכלל הגיע לצוות השופטים.

את הסיפור השני שלח בדואר רשום. הוא כתב על גבר מהמאה ה-23 שמוביל משלחת הרפתקנים אל צפון אמריקה של ראשית המאה ה-21. המשלחת מנסה להשתלט על עתודות היבול המקומי ולשנע אותו אל העתיד, אך נכשלת מאחר שכל חבריה מתגלים כתיירי מין.

את הסיפור השלישי הגיש בעצמו למערכת העיתון. הוא קיווה שיוכל להסתובב כמה רגעים בבניין המערכת ואולי אפילו להיתקל בעורכת מדור הספרות, אבל הוא לא הורשה להיכנס והשאיר את המעטפה עם הסיפור אצל השומרת שהבטיחה לו שהוא בידיים טובות. הפעם כתב מנקודת מבטו של גבר בן ארבעים ותשע שאשתו מתה בתאונת דרכים. את שנת האבל הראשונה תיאר במכוון כקלישאה – ילדיו המתבגרים מתנכרים לו, הוא חי מכספי הביטוח וישן עשרים ואחת שעות ביום תחת השפעת כדורים להשראת שינה. שנה לאחר התאונה הוא טס מזרחה בניסיון לשחזר את ירח הדבש שלהם מלפני עשרים שנה. הוא מטייל לפי שמות המקומות שאשתו רשמה בעיפרון בצד התמונות באלבום שהכינה, נעזר בספר הטיולים

שימש אותם אז, כשחיפשו אם מותר להתנשק באמצע הרחוב לפי מנהגי המקום. הוא עובר ממקום למקום כמי שמגיע מזמן אחר – מחפש כפרים שכבר נבלעו על ידי ערים, מחפש חופים שנחרבו ברעידות אדמה וממתין שעות לקווי אוטובוס שהזמן מחק. לבסוף הוא מחליט לחזור לביתו ולנסות לשכב פעם נוספת עם כל אחת מארבע עשרה הנשים ששכב איתן אי-אז, לפני שפגש את אשתו.

"אתה חייב לשנות סגנון," אשתו אמרה לו, ידיה השזופות שלוכות על החזה, "סיפורים כאלו לא זוכים בתחרויות."

"שמתי לב," הוא אומר מבלי להסתכל אליה.

"אתה בלופ, ואתה וכל דמויות הגברים המובסים שלך לא מצליחים לצאת ממנו," היא הגבירה מעט את קולה ואז הוסיפה – "לא היית צריך להרוג את אשתו. לאף אחת כבר אין כוח לקרוא סיפורים כאלו שכל מה שמניע אותם הוא איזה דבר נורא שקורה לאישה."

לגבי הסיפור הרביעי הוא התלבט כמעט עד לרגע האחרון. לבסוף שלח אותו בדואר אקספרס כדי לא לפספס את מועד ההגשה. הוא כתב על אלמן מבוגר שמנסה לזכות בתחרות סיפורים קצרים. כשהוא מגלה ששוב הפסיד, הוא חוזר אחורה בזמן אל החדש שקדם למועד ההגשה (את המסע בזמן דימה לנהג קטר שעוצר את הרכבת באמצע המסילה ואז עובר אל תא הנהג שבקצה השני של הקרונות ומסיע אותה בחזרה לכיוון שממנו באה). האלמן מנסה לכתוב סיפורים בסגנון הכתיבה של הזוכים ולאחר מכן בסגנון הכתיבה של השופטים. אך ללא הועיל.

בצעד אחרון הוא מתחיל לעבוד במרכז מיון הדואר שמשרת את העיתון שעורך את התחרות. בזה אחר זה, הוא שולה מבין שקי הדואר את שלושת המכתבים עם הסיפורים הזוכים וגורס אותם מבלי שאיש יבחין. הוא חוזר שוב ושוב בזמן, גורס שלושה סיפורים נוספים בכל פעם, מקווה שמתישוהו הוא ימצא תחתם.

שני חלונות שירה ושבר חלום צוריאל אסף

מהחלון, ההר והואדי קליגראפיה
בכתב ידו של העולם, רואים
את כל הלחץ שהוא הפעיל פה על שברי הסלע
את הבל הפה הרפה שלו שהחליק על גבם
ראשי העצים, השיחים, פתקים
שהוא מותיר לעצמו, מרשלים
לפענוח מאחר יותר
אולי מקור

*

ושוב לעג כבוש עולה בחלונות
על דבר המדבר הפנימי שקבענו לנו למשכן
ולמול העינים דבורי הבומבוס
כדביו של אלישע הנביא
חומסות, זידונות, את תמת הפרחים
הכתמה, מלא הכף עליצות
לוקחות כאחוזות בלמוס
את נקמתנו המלוכה

*

את עקרו של החלום
שחנך אותנו שכחנו
אבל בראשיתו הופיעה גירית

חיה בסרט רינה גרינולד

בקצה הרחוב הראשי, על גבעה קטנה, בדרך לבית הספר, ניצב בית הקולנוע השכונתי. כרזות הענק הצבעוניות שלו היו נופו של כל בית בשכונה. חילופי הכרזות, פעם בכמה שבועות, היו חגיגה של ממש. כל הילדים עמדו למרגלות הגבעה והביטו במתח בזוג הגברים שטיפסו על המעקה של גג בית הקולנוע והדביקו על גבי הלוח הגדול את הכרזות החדשות.

בחורף נהפכו השבילים המאובקים שהובילו לבית הספר לעיסה בוצית חלקלקה. בשבילים האלה דשדשתי מדי יום במגפי הכבאים שלי, לבושה במעיל הגשם החדש שקנו לי לכבוד כיתה א', שכמייה אפורה בריח גומי שנלבשה דרך הראש ועטפה את גופי כפעמון. בצידי המעיל היו שני חרכים שאפשרו לי להוציא רק את אצבעות ידיי.

פעם, ביום גשום במיוחד, בדרכי לבית הספר, עצרתי על יד הקולנוע כדי להתבונן בכרזה החדשה. עמדתי זמן־מה מול הכרזה, שהציגו נוף אלפיני מושלג ושחקן כלשהו שגולש במורד בתנועה לוליינית, ולא הרגשתי שהרגליים שלי שוקעות אט־אט בבוץ. זו הייתה אדמת חמרה חלקלקה וטובענית, וכשהצלחתי סוף־סוף להרים רגל אחת, החליקה השנייה, ונפלת. כיוון שלא יכולתי להוציא את ידיי אל מחוץ למעיל כדי לעצור את הנפילה, נפלתי במלוא גופי ופניי אל הבוץ. כל מאמציי לחלץ את עצמי עלו בתוהו, וכך הייתי שרועה, עד שאחד השכנים שעבר במקום עזר לי לקום והוביל אותי בחזרה הביתה. אימי פתחה את הדלת. ברגע הראשון היא לא הבינה מה עומד לפניה, אבל כשהתחוויר לה שגוש הבוץ הבוכה הוא אני, הצליחה רק בקושי להחניק את אנקות הצחוק שהרעידו את גופה.

אחרי דין ודברים עם אבי (שהשכמייה הייתה יקרה לליבו כי הזכירה לו את ימי חיילותו בצבא האדום) החליטה אימי לקנות לי מעיל נוסף, מצויד בשרוולים. המעיל החדש היה הצעקה האחרונה בצרכנייה של "תנובה", שמנהלה, אדון נויפלד, ראה צורך להרחיבה ולפתוח בה אגף של ציוד לחקלאים. זה היה מעיל ניילון מרופד – חידוש באותם ימים – ששימש את החקלאים ביציאתם בחורף לשדות. ואף על פי שאימי בחרה את הקטן שבמעילי הקולקציה, השתלשלו שרווליו עד הברכיים שלי. היא קיפלה את השרוולים עוד ועוד, וכססימה לשביעות רצונה, נתלו בצידי גופי, בגובה כתפיי, שני גלילים מאובנים וחסרי תועלת.

שני המעילים טשטשו את קווי המתאר של גופי לשנים רבות, ולפיכך אין פלא שמעיל הצמר החום שקיבלתי ליום הולדתי השישה־עשר חולל מפנה בחיי. המעיל הרך שהיה מעוטר בשוליו בפרווה ורדרדה הדגיש את המותניים שלי והשתפל בחן עד מחצית ירכיי. כתוספת קיבלתי גם זוג מגפיים לבנים, רכוסים בשרוכים עד

הברך, כצו האופנה של הימים ההם. חשבתי שהן דומות, הרגליים שלי, לרגליה של ג'יין פונדה בסרט "ברברלה". חשבתי שאם אגדל רעמת שיער כמו שלה, יש סיכוי שרוז'ה ואדים יגלה אותי וישים גם את תמונתי על שעריהם המבהיקים של עיתוני הקולנוע שאימי קראה בהם בלהיטות והיו מפוזרים בכל פינה בבית. רוז'ה ואדים היה, למרבה הצער, עסוק בעניינים אחרים. אבל אחרי שקראתי על מעלליו עם בריז'יט בארדו ושאר נשותיו חשבתי שבעצם התמזל מזלי.

מעיל הצמר החום לא הביא לי תהילת עולם, אבל הוא הביא לי חתן.

עמדתי בתור לקולנוע ביום חורף מקפיא לפני טבועות בתוך הפרווה הוורדרדה עד גובה העיניים. הבחנתי בו בחטף, אבל בגלל שהוא נעץ בי מבטים, העמדתי פנים שאני עסוקה בניקוי הציפורניים שלי ובעיון במודעות הסרטים. אחר כך הוא סיפר לי שלא היה יכול לגרוע את עיניו מהרגליים שלי, ליתר דיוק, מנקודת המפגש שבין המגפיים לפרוות המעיל. כשהתיישב לצידי בקולנוע דחקה גילה חברתי את מרפקה בצלעותי, וכשכבו האורות והסרט התחיל חשתי מבעד למעיל את חום זרועו הנוגעת לא נוגעת בזרועי. על מסעד כיסא הקולנוע התחיל ריקוד של נגיעות שנמשך כמעט שעתיים. לא שמתי לב לא לסיפור האהבה הענוג שנרקם בין ברברה סטרייסנד לעומר שריף וגם לא לסוף העצוב של הסיפור הזה, שהעלה דמעות בעיני כל אישה באולם. בסיומו של הסרט, כשנדלקו האורות, ביקש יורם את מספר הטלפון שלי.

זו הייתה תחילתה של ידידות מופלאה.

מעיל הצמר החום שימש אותי כמה חורפים, עד שלדאבון ליבי יצא מהאופנה. מימי של המיני המתריס חושף הירכיים הסתיימו והגיע תורם של המקסי והמיד. המעילים התארכו ואיתם החצאיות. זה היה עידן הפיתוי הסמוי, שדווקא התאים לי ולחברותי עד מאוד. הבגדים הארוכים הסתירו את גופינו שהלכו וכבדו. אך לנו הנשים היו דרכים משלנו להבליט את חמודותינו. את חצאיות המידי ההדוקות לבשנו עם חולצות מלמלה לבנות אווריריות שהוצמדו למותניים בחגורות רחבות. במפתח הצוואר, מתחת לכפתור העליון נעצנו סיכות מוזהבות בדגמים עתיקים. על התלתלים שחזרו לאופנה הנחנו ברישול גנדרני כובעי ברט רכים. הצעיפים שחבקו את צווארינו התנפנפו מעבר לכתפינו בצבעי אדמה חמים. הערצנו את גלנדה ג'קסון ב"נשים אוהבות", בעיקר כי היא הבהירה לנו שגם בתקופתו של ד"ה לורנס לא העידה רכותן של בגדי הנשים על חולשה, בהכרח.

יורם חיבב את אופנת שנות העשרים. אחרי מיני מגלה טפחיים הוא חקר בסקרנות את זוהרו הענוג של המסתורין הנשי.

כשנכנסו החליפות הגבריות לאופנה, החלו להופיע מעילים ארוכים ודרמטיים בגזרות ישרות, עם כריות כתפיים רבועות. לא שלא ראינו כאלה בסרטים הישנים בשחור-לבן. זה לא היה חדש, אלא שהנשים האלגנטיות הללו, על שערן המגולגל בדייקנות, על נעלי העקב המחודדות והציפורניים הארגמניות, נראו לנו בשלב הזה של חיינו כמו דמויות מסרטים מצוירים. אנחנו – כבר אימהות – לא הבנו

איך בדיוק אפשר לשלב את כל האבזור הזה בתפקיד החדש שהוענק לנו. איך אני אמורה לשמור על הליכות נונשלנטיות שכאלה כשאני עולה במדרגות, אוחות בידי האחת עגלה מתקפלת ובשנייה תינוק בוכה, ואת פניי מקדמת בדלת בקפיצות נלהבות כלבת טרייר לבנה? וכל זאת בלי להזכיר את השיער הסתור והעקב השבור, אלא רק את המעיל שאחרי מעמד כזה נראה כאילו נאסף מערמת סמרטוטים בחדר האשפה? כל אלה, על כל פנים, איבדו מחשיבותם אם הצלחתי לעלות את כל ארבעים וחמש המדרגות ולא למעוד אפילו פעם אחת על שולי המעיל.

חלומי לשמר קורטוב של אלגנטיות כאם נגוו אט־אט. הסתכלתי בקנאה כואבת על בנות הארבעים וחמש המחויטות שכבר חדלו להרכיב תינוקות על מותניהן. יורם הוסיף שמן למדורה כשבכל נסיעת עסקים לחו"ל הביא לי איזה בגד "סתם ליום יום" שנראה כאילו נשלף מהמלתחה של קוקו שאנל.

ליום הולדתי הארבעים הוא קנה לי מעיל מפרוות שועל. בחנות הפרוות קיבל חוברת ובה הוראות מדויקות כיצד לטפל במעיל. מתברר שמעיל כזה יש לאחסן בקירור. כיוון שהמקרר שלנו היה צר מלהכיל את השועל, נאלץ ידידנו לגור בארון המעילים. כך או כך, לא יכולתי להביא את עצמי לעטות עליי את שער הכסוף של המת, גם לא בימים הקרים ביותר. ולא רק בשל המחשבה על סופו המר. בסרטים, שמתי לב, לא שפר גורלן של הנשים הפרווניות. בדרך כלל הן גילמו גבירות יהירות, ריקות ומדושנות שהבריחו את בעליהן אל מאהבות צנועות שאישיותן הקורנת האפילה על כל שועלי הכסף והחורפנים.

ואני, אני קניתי לי בחשאי מעיל אחר, מעיל צמר בחום־ושחור שהבליע את כל הכתמים ועוצב בגזרה ישרה שהסתירה היטב את כל מה שכבר יצא מן הקווים. זה טוב לבוקר ולערב, ובעצם לכל דבר, פסקה המוכרת בידענות. ואכן ידענית הייתה, שכן, אצלנו הבוקר והערב וכל השאר נעשו דומים זה לזה עד מאוד.

המעיל הזה שימש אותי שנים רבות. הצלחתי לשכנע את עצמי שיש בו איזו איכות סגנונית שנסתרת מעיני רוב האנשים. נראיתי לעצמי כמו אותן נשים פריזאיות של סרטי הגל החדש (אומנם הן היו עגמומיות במקצת, אך הדבר לא גרע בעיניי מקסמן). ז'אן לוק גודאר שסרטיו לא היו צבעוניים דיים עבורי בנעוריי, נראה לי עתה מבין גדול בצבעי החיים.

בעלי, לעומת זאת, הביט באכזבה על תחליף השועל שבחרתי לי ושקע אט־אט בכורסת הטלוויזיה. נראה שהסירוב המוחלט שלי ללבוש את מעיל הפרווה שבר סופית את הפנטזיה שטיפח לעצמו על אודות האישה שבחר לו.

היה איזה רגע באותן השנים שכמעט נשברתי. בריז'יט בארדו יצאה בקמפיין מלא להט מריר נגד לובשי הפרוות. רחשתי אהדה לאישה הזאת שזכתה לתהילת עולם בעיקר בזכות חמודותיה ועתה הקדישה את חייה לרווחתם של בעלי החיים. ולא שאני כל כך אוהבת בעלי חיים, אלא שהמחשבה על לבישת עור של אורגניזם אחר נראתה לי דוחה־משהו. על כל פנים, כששמעתי את טיעוניה של בארדו,

שבמושיגים של ילדותי הייתה כמעט כוכבת פורנו, נרגעתי מעט מייסורי המצפון שתקפו אותי כל אימת שראיתי את בעלי שוקע בכורסה.

ואולם, בריז'יט בארדו, שהתבסמה כנראה מההערכה הרבה שזכתה לה בעקבות הצהרתה, החליטה ללמד אותנו פרק נוסף. מוקפת בשבעה כלבים, סוס וארבעה חתולים, ושעונה באלגנטיות על זרועו של ז'אן מרי לה-פן, הודיעה בארדו מאחזות הבדידות שלה, אי-שם, שנוסף לשנאתה ללובשי פרוות היא שונאת הומוסקסואלים, מהגרים, מוסלמים ומזון מהיר. הרגשתי שקצת קשה לי להזדהות איתה, וברגע מסוים כמעט הוצאתי את השועל מהארון. אבל לאחר שיקול נוסף החלטתי לא להחריד את המת מרבצו. אחרי ככלות הכול, חשבת, היא עוד יכולה לשנות את דעתה מן הקצה אל הקצה. בעניין הפרוות, אני מתכוונת.

לשמחתי, הפרווה האמיתית יצאה סוף-סוף מהאופנה. אך נראה שהגעגועים אל תוספות השיער הם עניין אנושי בלתי נשלט שקשור כפי הנראה בעובדה שגם גופנו שלנו היה מכוסה שיער בעבר. הפרוות הסינטטיות שבו והציפו את השוק, ובשלב צבעים.

לא יכולתי לעמוד בפיתוי למראה המעיל החום הקצר, המעוטר בפרווה בשוליו, שראיתי בחלון הראווה. זה כבר לא מתאים לך, חשבת לעצמי, אבל נכנסתי בכל זאת לחנות. המוכרת הילדונת הוציאה את המעיל מחלון הראווה – "האחרון שנשאר, הם ממש נחטפו" – והתפעלה כל כך מהמראה הצעיר שהוא מעניק לי, שבאמת האמנתי לה. היא הייתה כל כך מתוקה.

לכבוד המעיל קניתי מגפיים שנרכסים בשרוכים עד הברך ונכנסתי למשטר חמור של דיאטה. לפי שעה לא השתמשתי לא במעיל ולא במגפיים. אחסנתי אותם במעמקי הארון והחלטתי להשתמש בהם רק לכשאחזור להיות צעירה. הלכתי למומחה לכלי דם שטיפל בוורידים הבולטים שהסתרגו על שוקי והתייעצתי גם בעניין הבשר הרופס שעטף את ברכיי. חורף שלם נאלצתי ללכת עם תחבושות על רגליי, אך התנחמתי בעובדה שבחורף הבא אוכל לחשוף רגליים צעירות ונחשקות.

כיוון שרגליי היו חבושות ולא יכולתי לנוע הרבה, הצטרפתי אל הכורסה של בעלי. כבר שנים לא ישבנו צמודים כל כך זה אל זה. היו רגעים שהוא אפילו כרך את זרועו סביב כתפיי ונשק לשערי מעל האוזן. הוא אהב לראות סרטים ישנים, ואני לא התווכחתי איתו. ראיתי את עצמי כאורחת לרגע. קיבלתי עליי ברצון את חוקי המארח. אבל משהו בסרטים האלה דחף אותי כל הזמן החוצה מהכורסה. הרגשתי שחל שינוי מסוים במהות הקשר שביני ובין המסך. נעשיתי ביקורתית וחסרת סבלנות כלפי משחקי האוהבים והתפניות בעלילה. הגיבורים האלה, הרגשתי, כבר לא יכולים להיות גדולים מהחיים שלי. אני יודעת טוב מהם איך יראו השנים ש"עד עצם היום הזה".

עם זאת, לא מן הנמנע שקוצר הרוח שלי כלפי המסך נבע מן העובדה שהם נשארו צעירים ויפים כל כך.

על כל פנים, חשבתי, שמאחר שאני ממילא בבית אולי אשפץ גם את פניי. פילינג עמוק, עפעפיים, צוואר, שפתיים. בעלי לא הצליח לעקוב אחר התזוית שאחזה בי. ממעמקי הכורסה, שנותרה מעט שוממה לאחור לכת, הוא שלח בי מבטים תמהים. מה אתה לא מבין?

נכון שאני לא אוהבת פרוות שועל, עניתי לו בליבי, אבל אני גם לא כל כך אפורה כמו שאתה חושב. חכה, חכה, אני עוד אוציא אותך מן הכורסה הזאת. בחורף הבא תקום וכבר לא תרצה לשבת בה.

ואכן, יורם קם מהכורסה, אבל לא לקראתי הוא קם. באחד הימים, בקרן רחוב, מתחת למשרד שעבד בו, ראיתי אותו מצחק ומדבר באינטימיות שלא השאירה מקום לתהיות עם אישה צעירה שהזכירה לי... את מי היא הזכירה לי?

לא הצלחתי להיזכר, אבל מה שהיה מוכר עד כאב הייתה פרוות השועל הכסוף שעטפה את כתפיה וחבקה את מותניה והסתיימה מעט מעל ברכיה. היא לבשה חצאית עור שחורה בדוגמת עיפרון, ועל רגליה נעלה מגפיים לבנים קצרים שהקיפו את קרסוליה הדקים. לא ורידים בולטים, לא ורידים בכלל, ולא בשר רופס מסביב לברכיים, רק עור מתוח על רגליים ארוכות-ארוכות. יורם רפרף בפיו על לחייה הוורדרדה שהיתמרה מעל צוואר ברבורי חלק, מעוטר בשרשרת זהב עדינה. אוי, יורם, יש לך ברברלה חדשה!?

עמדתי מעבר לכביש והבטתי בתדהמה במחזה. יורם ראה אותי פתאום והתנתק ממנה בבהלה. הוא נפנף בידו בקדחתנות כמסמן לי שאחכה רגע ושזה לא מה שאני חושבת, אבל אני הסתובבתי בהפגנתיות והתחלתי ללכת.

החריקה הייתה מבהילה, ויותר ממנה החבטה. כשהבטתי לאחור ראיתי את יורם שרוע על הכביש ולידו האוטובוס. אני חייבת להודות שלרגע חשבתי שאני בסרט, ושהנה עוד רגע אקום מהכיסא והכול ישוב להיות כשהיה. לא יכולתי לזוז ממקומי. כאילו מישהו מסמר אותי למדרכה, וכך עמדתי ובהיתי בשיתוק בהמולה שנוצרה מסביבי.

יורם הובהל לבית החולים. פגיעת ראש חמורה, פסקו הרופאים, גם אם יתעורר מהתרדמת ספק רב אם יחזור לעצמו.

כל תוכניותי לשוב ולהיות צעירה נגנזו. בין הימים הארוכים של ישיבה ליד מיטתו ללילות טרופי השינה מצאתי את עצמי בווה במראה בדמות דהויה ומחורצת שחיצוניותה משקפת בדיוק את מצב רוחה. חשבתי שאם לא אפסיק לבכות בלילות אקום בוקר אחד ואמצא במקום פנים שלולית עכורה. עם כל העצב שהטביע אותי, שאלתי את עצמי לא פעם אם אין בליבי על יורם, על כך שהעדיף אישה אחרת על פניי. אבל לא חשתי כלפיו אלא חמלה ואהבה ועצב אינסופי על מה שקרה לו ולנו. אפילו חשתי שמץ של שמחה על כך שהוא לפחות חי קצת מחוץ לכורסתו. קיוויתי שאולי ביום מן הימים אוכל עוד לשמוע ממנו משהו על אותה עלמה מסתורית

שנעלמה כאילו נבלעה באדמה. אבל יורם המשיך לשתוק, ולאחר שנתיים של מאבקים על סיפו של המוות נפרד מאיתנו לעולמים.

הלוויה התקיימה ביום הקר ביותר בשנה. עמדתי מול המראה וחשבתי שאני חייבת להשיב לחיים משהו מעברנו המשותף. פתחתי את הארון והוצאתי ממנו את המעיל והמגפיים שקניתי לפני התאונה, מעיל חום שפרווה ורדרדה עיטרה את שוליו ומגפיים לבנים שנרכסו בשרוך עד הברך.

האדמה מסביב לבור הייתה דייסה של בוץ, אחרי לילה גשום במיוחד, ומגפיי הלבנים שקעו בו עד גובה הקרסול כמעט. הניסיונות שלי להיחלץ מהבוץ הסתיימו בנפילה מפוארת שהשאירה במעיל רק כמה איים מצבעו המקורי. אנשים החליפו מבטים. אנשים שלא הכרתי. כמה מהם הביטו בי בשאט נפש. "איזו אישה מוזרה, אין לה טיפת כבוד למת," שמעתי מישהי לוחשת.

ילדיי מיהרו אליי ועזרו לי לקום. הם הביטו בפניי הבוציות בעיניים אדומות מבכי וניסו בכל כוחם לכבוש את אנקות הצחוק החנוקות שאיימו לפרוץ מפיותיהם. הקולות המוזרים שהשמיעו הצחיקו אותי כל כך שלא היה בי כוח לעצור את הצחוק שבעבע בחזי. אנשים שעוד עמדו מסביב והסתכלו במבוכה על המחזה, החלו להסתלק אחד אחד, ובשביל הארוך מהקבר אל היציאה ראיתי אותם מסתובבים מדי פעם ושולחים מבטים נדהמים לאחור, אל החבורה המשוונה שמן הסתם נראתה להם כמו לקוחה מסרט של פליני. יכולתי רק לברך על מזלי הטוב שאיש מהם לא שמע את דבריה של אותה עלמה צעירה שעמדה כל הזמן בצד, מרוחקת מעט, מוחטת בלי הרף את חוטמה – העלמה שלבסוף זיהיתי כאותה בחורה עם מעיל פרווה שיוורם רפרף בשפתיו על לחייה – שאזרה עוז וניגשה אלינו לבסוף, אחרי שכולם הסתלקו, והודיעה בפנים עגומות, "יורם היה גם אבא שלי." אם קודם היו לי ספקות, עכשיו ידעתי בוודאות: אני חיה בסרט.

משתתפי הגיליון

נועם אבני, סטודנטית לספרות, עורכת וטבחית. גרה בתל אביב, במקור מהצפון. יצירות קודמות פרי עטה התפרסמו בכתבי העת "לכל הרוחות" ו"גופא".

רחלי אברהם-איתן, משוררת, עורכת, דוקטור לספרות מאוניברסיטת בר-אילן. פרסמה עשרה ספרי שירה בעברית שזכו בפרסים, שניים באנגלית, שני ספרי מחקר וספר ילדים.

רוני אדם נולדה וגדלה בעיר רחובות. בעלת תואר שני בספרות השוואתית, מורה לספרות בחט"ע, מנחת סדנאות לכתיבה יצירתית, לכתיבה טיפולית ולקבוצות קריאה. בוגרת בית הספר לשירה "הליקון" וחברה בקבוצת "יום רביעי" שחבריה כותבים ומפרסמים למעלה משני עשורים. ספרה הראשון "כאילו לא נקרע דבר" פורסם ב-2014 בהוצאת "פרדס". ספרה השני "אלא דלת" פורסם ב-2022 בהוצאת "עמדה".

צוריאל אסף, משורר ומתרגם גלילי. ספרו "לדובים שהיו כאן פעם" ראה אור בהוצאת "הקיבוץ המאוחד" וזכה בפרס כליל לאקר-פואטיקה.

סיגל אשל, משוררת, עורכת ספרות ואשת במה. מופיעה בהרכבים שונים עם יצירותיו של סבה, אברהם שלונסקי. לפני כעשרה חודשים, לאחר כ-40 שנה בתל אביב האהובה, עיר הפלאות והתלאות, שבה אל מכורתה – קיבוץ שער הגולן. ספריה: "דם בודד", "שופרא", 2001; "איפה זה שם", שופרא, 2019; "אישה בלי רישיון", עתיד לצאת בקרוב ב"עמדה".

עמית בגלייטר, יועצת ארגונית, ספרה "גובה פני הים" פורסם בהוצאת "פרדס" ב-2015.

איילת בטיסט, כותבת פרוזה קצרה, שירה כתובה ומושרת, מלחינה ומבצעת. עובדת על כתב יד לספר ביכורים על בסיס פרויקט ממזאר אישי שנקרא "רשימות הישרדות". מעצבת וחוקרת קישוריות חברתית בחוג לקוגניציה ומדעי המוח.

מיה בלבן, בת 27, יועצת תקשורת וסטודנטית תואר שני לספרות באוניברסיטת תל אביב. חייה בתל אביב עם בן זוגה אייל.

רוני ברודצקי, במאית תיאטרון וסופרת, זוכת פרס רוזנבלום לאומנויות הבמה 2020. נולדה בתל אביב וגדלה בכפר ורדים. מביימת בארץ ובחול. בין עבודותיה כבמאית: "אקווריום", "איך לקום מכיסא", "הלילה השנים עשר" (תיאטרון חיפה), "נרות יום הולדת", "חובזה" (תיאטרון הקאמרי), "קצר" (תיאטרון באר שבע), "מקליד/ה... - שיחות וואטסאפ שקרו באמת" (תיאטרון צוותא), "Aquarium 1000 Tutorials" (התיאטרון הלאומי של זלצבורג). בשנת 2016 פרסמה את ספר ביכוריה "בריכה כמעט אולימפית" (כנרת זמורה ביתן), שזכה לביקורות משבחות. נשואה לרובי קסוס ולהם שני ילדים.

נטעלי גבירץ, ילידת 1980, פרסמה שבעה ספרי ילדים ושני רומנים. האחרון, "המתנדבת", נכלל ברשימה הארוכה לפרס ספיר 2022. עורכת עיתון הילדים "אדם צעיר" וכלת פרס "דבורה עומר" של משרד התרבות.

מאירה גולברג-ברנע, סופרת ועורכת, זוכת פרס דבורה עומר לשנת 2018.

רינה גרינולד, עורכת ספרות מתורגמת עבור הוצאות ספרים, בעלת תואר שני בספרות עברית, נשואה, אם לשלושה בנים וסבתא לארבעה נכדים. בשנים האחרונות הוציאה לאור שלושה ספרי פרוזה: "החלום והבית" בהוצאת "כנרת זמורה" (2020), שזכה בפרס ראש הממשלה לסופרים בתחילת דרכם; "פעמונים של מאי" בהוצאת "שתים" (2021), שזכה לתמיכת קרן רבינוביץ; "בגידות ובגדים" בהוצאת "שתים" (2023). בספטמבר 2020 התפרסם הסיפור "מקרה של אי ציות" בכתב העת של הספרייה הלאומית "המוסך". כרגע עובדת על ספרה הרביעי. תום הדניינה, משורר ופסיכולוג, מקיבוץ גבעת ברנר. פרסם עד כה שלושה ספרי שירה.

תמר הוכשטטר היא סופרת ויוצרת לילדים ונוער. עורכת ראשית של ספרי הילדים והנוער בהוצאת "עם עובד". כלת פרס רמת גן לספרות על ספרה "כרובינה" ופרס שרת התרבות על סדרת ספרי "דונו". אחת ממייסדות ועורכות כתב העת "הפנקס". אוצרת כנסים ואירועי תרבות. מתגוררת ברמת גן עם משפחתה.

יותם טולוב הוא סופר, פעיל בקידום זכויות של אנשים עם מוגבלות וראש בית הספר לכתובה של סדנאות הבית. שלושת ספריו יצאו לאור בהוצאת "כתר".

משה טל, חיפאי, נשוי, אב וסב. כיום גמלאי. למד לתואר ראשון ושני באוניברסיטאות חיפה ותל אביב. בשנות עבודתו עבד כמנהל משאבי אנוש, יועץ ארגוני ומרצה. כותב שירים וסיפורים. פרסם יצירות בכתבי עת ובעיתונים, לרבות פרסום קודם ב"מאזנים". ספר שירה ראשון, בעריכת דורי מנור, נמצא בתהליך פרסום בהוצאת "קתרזיס".

יפעת טלליבסקי, עוסקת בפיתוח תוכן ובמיתוג ומקדמת אירועי תרבות. חובבת אומנות על כל תחומיה. גרה ביפו.

סופי טני, ילידת 1974, כותבת מגיל שש. נוסף לכתובה היא גם תופרת שמיכות, אומנית נייר ושחקנית משחקי תפקידים. בזמנה החופשי מגדלת את המשפחה שלה ביבנה ומספרת בדיחות אמא. אפשר לשמח אותה עם כוס קפה, גביע יין או זוג מספרים מושחזים היטב.

נעמה יונג, בעלת תואר ראשון בספרות ושפה אנגלית וצרפתית מהאוניברסיטה העברית. פרסמה שלושה ספרי שירה, "הווים" ו"כבשת הדבש" ב"פרדס" ו"בת ממשיכה" ב"עיתון 77". שיריה התפרסמו בין היתר, ב"מאזנים", "כרמל" ו"המוסך". הייתה מרצה לעיתונאות. תרגמה 14 ספרים, ובין היתר, בנתה בתים.

ענת לב-אדלר היא סופרת, עורכת ומרצה לנשים באמצע החיים. מחברת רבי המכר "אישה בעונת מעבר" ו"כותבת ומוחקת אהבה" ("ידיעות ספרים").

נעמי לבנון-קשת, עיתונאית מזה 45 שנה, מהן כ-30 שנה ב"לאשה". מאז הפרישה עוסקת בכתיבת ביוגרפיות לאנשים וישובים, עורכת ספרים, משוררת וסופרת. מפרסמת את יצירותיה, שירה ופרוזה, בכתבי עת ספרותיים שונים ובאנתולוגיות שונות. ספר שירים, "הרווח שבין המלים", יצא ב-2015 ("מדיה 10"). ספר שירים שני, העוסק בדור השני לשואה, נמצא בשלבי עבודה מתקדמים.

שירה מאירי, ילידת 1995, עורכת, לקטורית וכותבת.

טל ניצן, משוררת, סופרת ומתרגמת. פרסמה שבעה ספרי שירה, שני רומנים, קובץ סיפורים וספרי ילדים. זכתה בין השאר בפרס ברנשטיין לשירה, פרס אקו"ם ליצירות בעילום שם, פרסי האוניברסיטה העברית ואוניברסיטת בר-אילן לשירה, פרס טשרניחובסקי לתרגומי מופת, פרס אשכול לסופרים. ספריה האחרונים לעת עתה הם "אטלנטיס" (שירה, "אפיק" 2019) ו"איך לנצח את העצב בשלושה צעדים" (סיפורים, "אפיק" 2021).

איה סומך היא בימאית קולנוע, ממקימי כתב העת לשירה "משיב הרוח". למדה תואר משולב למצטיינים בספרות עברית ובמשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, וסיימה בהצטיינות תואר בקולנוע. סרטה הקצר "שאלות של פועל מת" זכה בפרס בפסטיבל קאן, וסרטיה "אווה עוזבת", ו"מתחת לשטיח", זכו גם הם בפרסים חשובים. ערכה סרטים וסדרות לטלוויזיה, זכתה פעמיים במקום הראשון בתחרות "הסיפור שלנו", פסטיבל הסרטים חיפה. בימים אלה יוצא לאור אלבום שירים שכתבה והלחינה בשם "תרשו לי לא להתעמק בזה". שני ספרי שירה פרי עטה "מקרים סוציאליים" ו"על התרבות", עומדים לראות אור בהוצאת "טנג'ר", בעריכת אנה הרמן ושי שניידר-אילת. שירים וסיפורים קצרים פרי עטה התפרסמו עד כה ב"מאזנים", "מעבורת - פרויקט הסיפור הקצר", "הליקון", "הכיוון מזרח", "המוסך", "גרגטה-עברית", "עיתון 77", "משיב הרוח", "סלון הדחויים", "אשכולות פואטיקה", "חפוז", "דו עט" וגיליונות התנגדות בעריכת אילן שיינפלד.

מיכל פיטובסקי, סופרת למבוגרים ולנוער. זוכת פרס "דבורה עומר" של משרד התרבות ופרס "פרדס" של הספרייה הלאומית.

הלה צור מרעננה, מנהלת פרויקטים בתחום מערכות המידע וחובבת המילה הכתובה. כותבת שירים מילדות וסיפורים קצרים בשנה האחרונה. שוקדת בימים אלו על כתיבת ספר ראשון.

אספה קוגלר, יליד נתניה, 1980. ספרו הראשון "נעדרים קרים" (2021, "עם עובד") היה מועמד לפרס ספיר לספר ביכורים וזיכה את מחברו במלגת פרס היוקרתי של הספרייה הלאומית. בימים אלו רואה אור ספרו הראשון לילדים "שודדי הים של קפטן יוני" ("עם עובד", איורים: אלי בבג'נוב).

אלינוער קלר, מנחת סדנאות כתיבה לילדים, למבוגרים, ולמבוגרים-של-זהב. מחברת ספרי ילדים מוכרים ומוערכים ("למה רק כבשים", "אמא שלי היא הכי" ועוד). זהו סיפורה הראשון למבוגרים. בת של פסיכולוגית קלינית, נשואה לפסיכולוג קליני, אמא לשני ילדים (אחת מהם סטודנטית לפסיכולוגיה) ובעלת ניסיון רחב גם כמטופלת, לרוב מוצלח.

אחינעם קפון, ילידת 1996. כותבת ובמאית. בוגרת בהצטיינות של מסלול תסריטאות בביה"ס סם שפיגל לקולנוע ולטלוויזיה. סרטה הקצר הראשון, "הוא יכול לישון על הספה", זכה בציון לשבח בפסטיבל הקולנוע הבינלאומי בירושלים והוצג בפסטיבלים ברחבי העולם.

יערה שחורי היא סופרת ומשוררת. עורכת ספרות המקור בהוצאת "כתר". ספר שיריה החדש יראה אור בהוצאת "פרדס" בעריכת לי ממן.

ענר שלו הוא מתמטיקאי וסופר. כתיבתו היא ניסיונית בדרך כלל. ספריו: "אופוס 1" ("הספריה החדשה", 1988, בעריכת יגאל שוורץ), "ספר הפתיחות" ("הספריה החדשה", 1996, בעריכת מנחם פרי), "החומר אפל" ("זמורה-ביתן", 2004, בעריכת הילה בלום), ו"אמא" ("זמורה-ביתן", 2012, בעריכת עודד וולקשטיין, עם יגאל שוורץ כעורך אחראי). נולד בקבוצת כנרת ב-1958, בנם של הציירת ריקה שלו והמורה ומבקר הספרות מרדכי שלו. אחותו היא הסופרת והמשוררת צרויה שלו. מכהן כפרופסור מן המניין בקתדרה על שם ויניק במכון למתמטיקה באוניברסיטה העברית בירושלים, ופרסם כ-170 מאמרים מתמטיים.

רשימת ספרים חדשים למערכת מאזנים אוקטובר 2023

אוצרי מגי, היפומאניה, פרוזה, הוצאת שתים, 2023, 172 עמודים
אלקלעי-גוט קרן, שירים תלויים, שירה, הוצאת בית עקד ספרים, עריכה: ד"ר
שילהב קסט, 2023, 62 עמודים
איני לאה, הילד של לגיון הזרים, פרוזה, הוצאת כתר, עורכת הספר: יערה
שחורי, 2023 283 עמודים
בראון רותי, ...ואני מתגלה עם הזמן, שירה, הוצאת מניפה הפקות, עריכה:
דורית לרמן, 2023, 256 עמודים
ברנע שולה, כפתורים מחפשים לולאות, שירה, הוצאת עתון 77, עורך: יונתן
ברג, 2023, 88 עמודים
גץ-סלומון רחל, ללכת למקום אחר, פרוזה, הוצאת עם עובד, עורכי הסדרה:
מאיה פלדמן, יובל שמעוני, 2023, 224 עמודים
הראל אילנה, אגדות עם והעצמה אישית, עיון, הוצאת ידיעות אחרונות,
עריכה: לאה כץ, 2023, 272 עמודים
הראל אילנה, ללכת בערבות הלב, להמריא על כנפי הרוח, עיון, הוצאת אופיר
ביכורים, עריכה: עדינה מנליס, 2023, 174 עמודים
וולפסון עדי, טוהר ורד, כל החוקים נשמעים לו: מדע ומיתוס בשירת דן פגיס,
עיון, הוצאת פרדס, עריכה: ורד זינגר, 2023, 141 עמודים
פנחס-כהן חוה, לחישת הארץ לשמים, מבחר, שירה, הוצאת הקיבוץ המאוחד,
עורך: רפי וייכרט, 2023, 125 עמודים
שריד ישי, מגלה החולשות, פרוזה, הוצאת עם עובד, עורך הספר: משה רון,
2023, 223 עמודים
תחאוכה בושנק נדיה, לובשי הגופיות, פרוזה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, עורכת
הספר: יהודית קציר, 2023, 172 עמודים

אגודת הסופרות והסופרים העבריים בישראל מכריזה על תחרות כתיבת סיפורים לבני נוער ילידי 1.10.2005 ואילך

סיפור המשקף את חוויות התקופה
עד 250 מילים בלבד בשפה העברית

פרסום ראשון, סיפור שלא הודפס ולא הופץ ברשתות
את הסיפורים יש לשלוח בקובץ WORD בצירוף התקנון החתום
לכתובת הדוא"ל: EVENTS@HEBREW-WRITERS.ORG
יש לציין: שם, כתובת מגורים ומס' טלפון

פרס כספי לשלושת המקומות הראשונים
מקום ראשון 1,000 ₪ / מקום שני 700 ₪ / מקום שלישי 500 ₪
את הסיפורים ניתן לשלוח עד יום ג' 21.11.23 בחצות
אירוע הכרזת הזוכים יתקיים ביום ד' 20.12.23

התקנון המלא באתר ובפייסבוק של האגודה